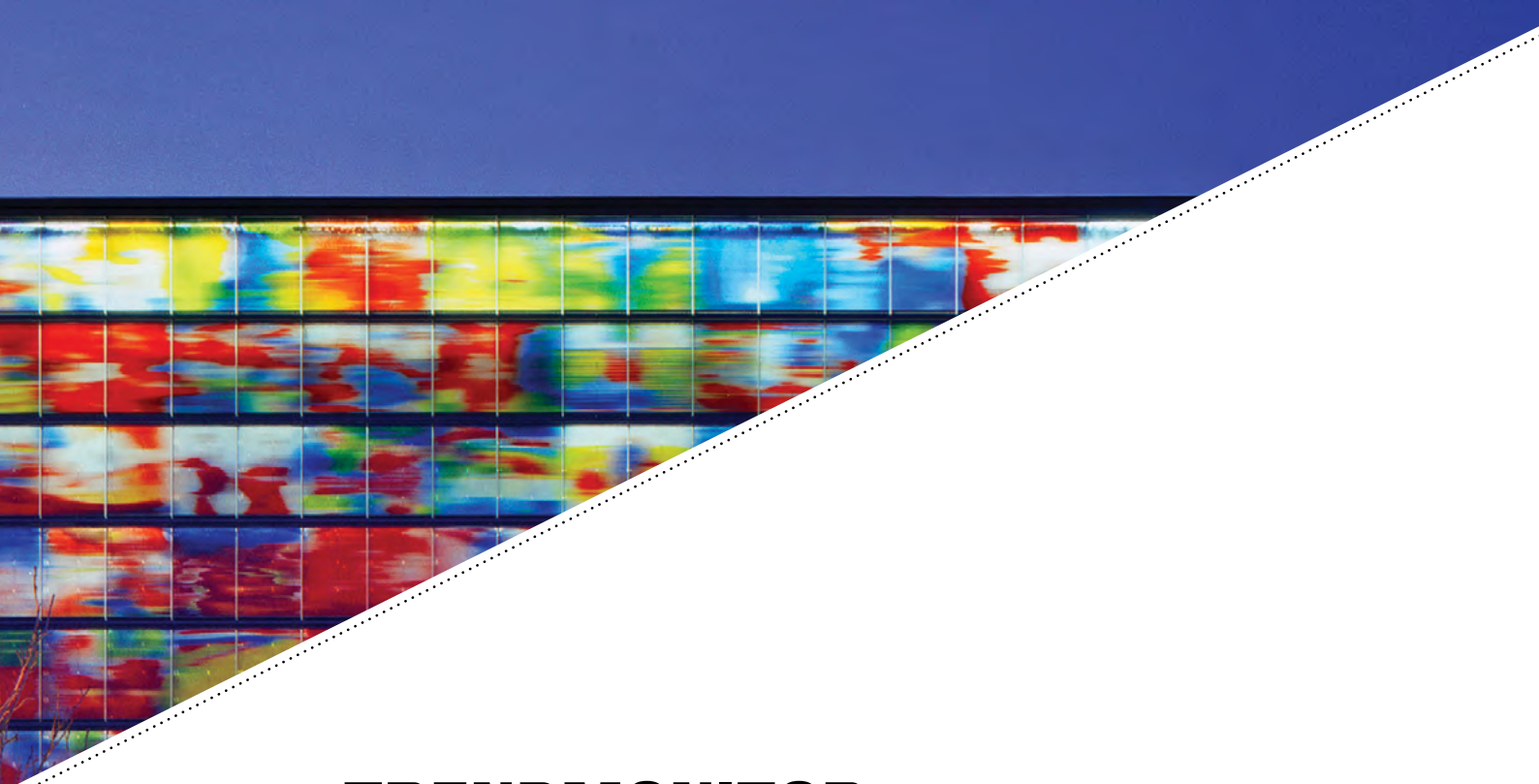
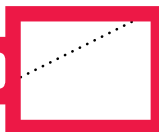

An abstract graphic in the top left corner consisting of a grid of colorful, blurred rectangular blocks in shades of red, yellow, green, and blue, set against a dark blue background.

TRENDMONITOR AUDIOVISUELE COLLECTIES IN NEDERLAND

BEELD EN GELUID

WOORD VOORAF

Het audiovisueel archief in Nederland is volop in beweging. Individuele instellingen ontvangen en verzamelen steeds meer audiovisuele producties, ontwikkelen steeds professioneler informatiebeleid en koppelen hun collecties, kennis en voorzieningen aan een groter netwerk. Er bestaat vanuit deze ontwikkeling een toenemende behoefte aan inzicht in de trends in het beheer, het behoud en de beschikbaarstelling van de analoge en digitale audiovisuele collecties. Vorig jaar is Beeld en Geluid daarom gestart met de "TrendMonitor Audiovisuele Collecties in Nederland", een terugkerend onderzoek binnen de "sector" naar de trends en ontwikkelingen op het gebied van digitalisering en conservering, beleidsprioriteiten, kennisbehoeften, beschikbare voorzieningen, budgetten, uitdagingen en knelpunten.

De resultaten van de TrendMonitor, gebundeld in dit voorliggend rapport, geven voornamelijk geen echte trends aan maar zullen worden gebruikt als startpunt en benchmark voor het identificeren en volgen van trends in de komende jaren. Beeld en Geluid zal - in zijn rol als knooppunt binnen de Nationale Strategie Digitaal Erfgoed - deze TrendMonitor periodiek uitvoeren. Met de resultaten uit deze trendmonitor treden we adviserend op richting koepelinstanties en netwerkorganisaties als de Nationale Coalitie Digitale Duurzaamheid en internationale organisaties als de European Broadcast Union, de Internationale Federatie van Televisiearchieven, de International Association of Sound and Audiovisual Archives en de Europese Unie.

De uitkomsten van de TrendMonitor zijn richtinggevend voor de agenda van AVA_Net, het netwerk van audiovisuele collectiehouders in Nederland dat wordt ondersteund door Beeld en Geluid. Voor de korte termijn hopen wij dat de Trendrapportages zullen bijdragen aan de ontwikkeling van een actieplan voor het veiligstellen van informatie op analoge dragers. Voor de lange termijn is de TrendMonitor een essentieel onderdeel voor de invulling van Nationale Strategie Digitaal Erfgoed en de positie van de audiovisuele collecties daarin.

We danken de vele organisaties die bijgedragen hebben aan dit eerste Trendrapport Audiovisuele Collecties in Nederland.

Jan Müller
Algemeen Directeur
Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid

INHOUD

MANAGEMENT SAMENVATTING	7
1. INLEIDING	10
2. METHODEN	11
2.1 Opzetten van een bestand met namen en contactgegevens van beleidsmakers t.a.v. AV-Collecties	11
2.2 Vooronderzoek	11
2.3 Ontwikkeling vragenlijst	12
2.4 Kwantitatief onderzoek: aanpak, response en representativiteit	13
3. NIET-GEÏNVENTARISEERD AV-MATERIAAL	15
3.1 Niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal buiten de muren van de instelling	15
3.2 Niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal binnen de muren van de instelling	17
3.3 Potentieel relevant born-digital AV-materiaal	18
4. ACQUISITIE / INGEST	19
4.1 Aandeel AV-materiaal in collectie	19
4.2 Verwachte aanwas AV-materiaal in 2016	21
4.3 Selectiecriteria voor opname AV-materiaal	23
4.4 Rechtenkwesties rond online beschikbaarstelling	25
5. DIGITALISERING	27
5.1 Aantallen analoge dragers	27
5.2 De huidige digitaliseringsgraad en gemiddeld percentage nog (urgent) te digitaliseren analoge AV-materiaal	29
5.2.1 De huidige digitaliseringsgraad	29
5.2.2 Gemiddelde digitaliseringsgraad en het gemiddeld percentage nog (urgent) te digitaliseren AV-materiaal	31
5.3 Kwantificering van de digitaliseringsproblematiek	33
5.4 Eigen digitaliseringstraject	35
6. BORN-DIGITAL AV-MATERIAAL	37
6.1 Opname born-digital AV-materiaal in collectie	37
6.2 Eerdere rol in keten m.b.t. born-digital AV-materiaal	39
7. IT-INFRASTRUCTUUR	41
8. BESCHIKBAARSTELLING	43
8.1 Aantrekkelijkheid AV-materiaal voor brede publiek	43
8.2 AV-materiaal beschikbaar stellen in context	44
8.3 Percentage gedigitaliseerd AV-materiaal dat online beschikbaar kon worden gesteld	45
9. FINANCIËN	47
9.1 Financiering van de digitalisering in 2015	47
9.2 Financiering van beheer en beschikbaarstelling van digitaal AV-materiaal in 2015	47
9.3 Financiering digitalisering AV-materiaal in de nabije toekomst	51
9.3.1 Kansrijkheid financiering digitalisering AV-materiaal	51
9.3.2 Kansrijkheid financiering beheer en beschikbaarstelling digitaal AV-materiaal	53
9.4 Ontwikkeling verdienmodel	55

INHOUD

10. ORGANISATIE ROND AV-MATERIAAL	56
10.1 Aantal medewerkers betrokken bij AV-materiaal	56
10.2 Aantal vrijwilligers betrokken bij AV-materiaal	58
10.3 Gebruikte kennis- en informatiebronnen	59
10.4 Voldoen van kennisbehoefte door de diverse kenniscentra en -banken	61
11. WENSEN EN BEHOEFTE	63
11.1 Prioriteren van activiteiten	63
11.2 Bekendheid Kennisbank Audiovisuele Archivering	65
11.3 Waardering verschillende vormen van kennisvergaring over AV-materiaal	66
11.4 Interesse dienstverlening Beeld en Geluid	67
12. SAMENVATTING EN CONCLUSIES	68
12.1 De eerste TrendMonitor	68
12.2 Omvang en belang collectie AV-materiaal en de organisatie eromheen	68
12.3 Niet-geïnventariseerd analog AV-materiaal	69
12.4 Digitalisering	69
12.5 Born-digital AV-materiaal	72
12.6 IT infrastructuur	72
12.7 Rechtenkwesies	74
12.8 Acquisitie/ingest	74
12.9 Financiering van digitalisering en van beheer/beschikbaarstelling van AV-materiaal	74
12.10 Gemeenschappelijke infrastructuur	75
12.11 Kennisvergaring	76
12.12 Prioritering van mogelijke activiteiten op overkoepelend niveau	77
12.13 AV-profielen per sector	78
12.13.1 Regionale en gemeentelijke archieven	78
12.13.2 Bedrijfs- en instellingsarchieven	81
12.13.3 Omroepen	84
12.13.4 Instellingen uit de museumsector	87
12.13.5 Overige instellingen	90

INHOUD

Tabel 1 - Overzicht respons.....	13
Tabel 2 - Aantallen bewegend beeld dragers in collectie.....	27
Tabel 3 - Aantallen geluids dragers in collectie.....	27
Tabel 4 - Schatting totale omvang collectie bewegende beeld dragers bij de responderende instellingen.....	28
Tabel 5 - Schatting totale omvang collectie geluids dragers bij de responderende instellingen.....	28
Tabel 6 - Gemiddelde digitaliseringsgraad en het gemiddeld percentage nog (urgent) te digitaliseren AV-materiaal.....	31
Tabel 7 - Kwantificering van de digitaliseringsproblematiek.....	33
Tabel 8 - Eigen digitaliseringstraat.....	35
Tabel 9 - Dragere waarvoor digitaliseringsgraad geschikt.....	36
Tabel 10 - Verhouding eigen budget versus projectsubsidies mbt digitalisering.....	48
Tabel 11 - Gebruikte kennis- en informatiebronnen.....	59
Tabel 12 - Kennisbehoefte voldaan per aandachtsgebied en per sector.....	61
Tabel 13 - Kennisbehoefte niet voldaan per aandachtsgebied en per sector.....	61
Tabel 14 - Prioriteiten van activiteiten per sector.....	63
Tabel 15 - Bekendheid Kennisbank Audiovisuele archivering.....	65
Tabel 16 - Waardering vormen kennisvergaring over AV-materiaal.....	66
Tabel 17 - Interesse in dienstverlening Beeld en Geluid.....	67
Tabel 18 - Overzichtstabel prioritering mogelijke activiteiten op overkoepelend niveau.....	77
Tabel 19 - AV-Profiel regionale/gemeentelijke archieven.....	66
Tabel 20 - AV-profiel instellings- en bedrijfsarchieven.....	81
Tabel 21 - AV-profiel omroepen.....	84
Tabel 22 - AV-profiel instellingen uit de museumsector.....	87
Tabel 23 - AV-profiel overige instellingen.....	90
Figuur 1 - Potentieel relevant niet-geinventariseerd analoog AV-materiaal buiten de instelling.....	15
Figuur 2 - Potentieel relevant niet-geinventariseerd AV-materiaal binnen de instelling.....	17
Figuur 3 - Grote productie potentieelrelevant-Born Digital AV-materiaal.....	18
Figuur 4 - Aandeel AV-materiaal in de collectie.....	19
Figuur 5 - Verwachte aanwas AV-materiaal in 2016.....	21
Figuur 6 - Selectiecriteria voor opname AV-materiaal.....	23
Figuur 7 - Regelen van rechtenkwesies rond online beschikbaarstelling.....	25
Figuur 8 - Duur van regeling rechtenkwesies bij acquisitie.....	26
Figuur 9 - Digitaliseringsgraad per sector.....	29
Figuur 10 - Opname van Born-digital AV-materiaal.....	37
Figuur 11 - Eerder in keten rol mbt born-digital AV-materiaal.....	39
Figuur 12 - IT-infrastructuur.....	41
Figuur 13 - AV-materiaal aantrekkelijk voor breder publiek.....	43

INHOUD

Figuur 14 - AV-materiaal in context met andere collecties ter beschikking stellen	44
Figuur 15 - % gedigitaliseerde materiaal wat beschikbaar gesteld kan worden ivm de rechten	45
Figuur 16 - Financiering digitalisering AV-materiaal in 2015	47
Figuur 17 - Financiering beheer en beschikbaarstelling digitaal AV-materiaal in 2015	49
Figuur 18 - Kansrijkheid financiering digitalisering AV-materiaal.....	51
Figuur 19 - Kansrijk financiering beheer en beschikbaarstelling digitaal AV-materiaal.....	53
Figuur 20 - Belang ontwikkeling verdienmodel met AV-materiaal.....	55
Figuur 21 - Aantal medewerkers betrokken bij AV-materiaal	56
Figuur 22 - Aantal vrijwilligers betrokken bij AV-materiaal.....	58

MANAGEMENT SAMENVATTING

Deze eerste TrendMonitor Audiovisuele Collecties in Nederland is gebaseerd op een vooronderzoek onder zeven stakeholders en een online enquête onder 492 instellingen, waarvan 25% de enquête heeft ingevuld. De resultaten zijn uitgewerkt per sector: regionale/ gemeentelijke archieven, instellings- en bedrijfsarchieven, regionale en lokale omroepen, instellingen uit de museumsector en overige instellingen. De TrendMonitor zal periodiek worden uitgevoerd met het oog op het ontwikkelen van een timeline over een aantal jaren.

De resultaten zijn samengevat in hoofdstuk 12, waarin ook AV-profielen per sector zijn opgenomen. De meest in het oog springende resultaten zijn kort samengevat:

Kenmerken:

- *De “AV-paradox”:* hoewel vaak klein deel van collectie, wél heel aantrekkelijk materiaal: Voor de meeste instellingen geldt dat AV-materiaal een klein deel van hun collectie uitmaakt. Dit betekent echter niet dat men AV-materiaal als onbelangrijk ziet: een stelling over de aantrekkelijkheid van AV-materiaal om een groter publiek te bereiken werd algemeen onderschreven. Dit is een belangrijke en AV-materiaal kenmerkende paradox: hoewel het vaak een klein deel in de collectie betreft, wordt AV-materiaal wél als zeer belangrijk aangemerkt.
- *Aantallen in AV-materiaal gespecialiseerde medewerkers zeer beperkt of zelfs afwezig:* Het veelal kleine aandeel AV-materiaal in de collecties weerspiegelt zich in de organisatie rondom AV-materiaal: ruim een kwart van alle responderende instellingen geeft aan dat er géén medewerkers specifiek betrokken zijn bij AV-materiaal binnen hun instelling, terwijl 70% van de instellingen aangeeft dat er tot twee FTE specifiek betrokken zijn bij AV-materiaal. Slechts 4% geeft aan dat zij twee FTE of meer medewerkers hebben, die specifiek bij AV-materiaal betrokken zijn. Kortom, als er in AV-materiaal gespecialiseerde medewerkers zijn, dan zijn dit er meestal één of twee. Hoe wordt het werk dan uitgevoerd? Bij circa de helft van de instellingen worden vrijwilligers ingezet voor werkzaamheden rond AV-materiaal.

Digitalisering:

- *Veel potentieel relevant niet-geïnventariseerd AV-materiaal buiten én binnen de muren van de instellingen:* aanzienlijke percentages van de responderende instellingen onderschrijven de stelling dat zich zowel buiten (32%) als binnen (40%) de muren van de instelling niet-geïnventariseerd analoog materiaal bevindt dat wél mogelijk relevant kan zijn voor de eigen collectie.
- *De digitalisering van analoog AV-materiaal dat is opgenomen in de collecties is goed op gang gekomen, maar er is nog veel digitaliseringswerk aan de winkel:* De gemiddelde digitaliseringgraad van de collecties van de responderende instellingen is 40%. Het gemiddelde percentage nog te digitaliseren materiaal van alle responderende instellingen tezamen is 29%. Het bovenstaande betekent overigens ook dat het volgens de respondenten niet al het analoge AV-materiaal in de collecties verdient om gedigitaliseerd te worden. Wél is een deel van het te digitaliseren materiaal urgent: gemiddeld wordt dit gesteld van 19% van de collecties.

Born-Digital AV-materiaal:

- Bijna 60% van de responderende instellingen geeft aan Born-Digital materiaal in de collectie op te nemen. Maar het door experts noodzakelijk geachte eerder ingrijpen in de keten om Born-Digital materiaal te behouden met het oog op de snelle technologische ontwikkelingen gebeurt nog maar mondjesmaat: 8% heeft inmiddels afspraken hierover gemaakt met depotgevers/archiefvormers, 7% ontplooit initiatieven hiertoe. Tenslotte ziet bijna éénderde van de instellingen een grote productie van Born-Digital AV-materiaal buiten de muren van hun instelling die relevant kan zijn voor de eigen collectie.

IT infrastructuur:

- Een meerderheid (65%) van alle responderende instellingen heeft zijn eigen of gemeenschappelijk digitaal archief, waarin AV-materiaal wordt opgenomen. Een klein deel (7%) besteedt de opslag en het beheer van digitale AV-materiaal uit. 27% geeft aan momenteel geen archiefoptie te hebben voor digitale AV-materiaal.

Rechtenkwesaties m.b.t online beschikbaarstelling:

- 40% van alle responderende instellingen geeft aan dat meer dan de helft van het gedigitaliseerde AV-materiaal online beschikbaar wordt gesteld wat betreft de rechtenkwesaties. Daarentegen kan bij bijna 20% van de instellingen minder dan 10% van de gedigitaliseerde AV-collectie online beschikbaar worden gesteld. Een meerderheid van de instellingen regelt inmiddels de rechtenkwesaties bij de acquisitie/ingest, maar bij 30% wordt dit niet geregeld.

Acquisitie/ingest:

- Belangrijke percentages van de omroepen (52%) en van de bedrijfsarchieven (64%) verwachten meer dan 5% aanwas van AV-materiaal in 2016. De meeste regionale/ gemeentelijke archieven en de instellingen uit de museumsector voorzien een stabiele aanwas in 2016. Ruim de helft van de instellingen geeft aan adequate selectiecriteria voor de acquisitie te hebben, 35% geeft daarentegen aan dat deze óf onvoldoende gedefinieerd zijn óf aangescherpt moeten worden.

Financiering:

- De hoofdrol voor de financiering van digitalisering en/of beheer en beschikbaarstelling van AV-materiaal is weggelegd voor het eigen budget van de instelling. Dit was het geval in 2015 en wordt ook als de meest waarschijnlijke financieringsbron gezien in de nabije toekomst. Een meer bescheiden rol is weggelegd voor projectfinanciering van overheidswege of van andere subsidiënten. Een verdienmodel als financieringsbron wordt weinig kansen toegedicht en in het verlengde daarvan geven ook relatief weinig instellingen aan belangstelling te hebben voor de ontwikkeling daarvan.

Kennisvergaring:

- Digitaal Erfgoed Nederland en Beeld en Geluid zijn de meest gebruikte kennisbronnen (met respectievelijk 44% en 30%). De bekendheid van de Kennisbank Audiovisuele Archivering is echter beperkt (20%). Overigens vindt men een online kennisbank wel een aantrekkelijke vorm van kennis vergaren, samen met advies van een expert, cursussen/workshops en publicaties/leesmaterialen.

Prioritering van mogelijke activiteiten op overkoepelend niveau:

- De respondenten werd gevraagd een prioriteit te geven aan een achttal acties/activiteiten die op een overkoepelend niveau aangepakt zouden kunnen worden. Vier mogelijke acties/activiteiten krijgen de prioriteit van meer dan de helft van alle instellingen: (1) rechtenkwesities aanpakken, (2) faciliteren van digitalisering AV-materiaal, (3) kennisdeling en kennisverspreiding onder erfgoedinstellingen en (4) bewustwording creëren van het belang van duurzame opslag en ontsluiting AV-materiaal bij toeleverende instellingen, zoals depotgevers/archiefvormers.

1. INLEIDING

Beeld en Geluid start met een periodiek uit te voeren TrendMonitor Audiovisuele Collecties in Nederland onder beleidsmakers van instellingen met audiovisuele collecties, waarmee de trends en ontwikkelingen wat betreft AV-collecties in Nederland in kaart worden gebracht met het oog op het ontwikkelen van een timeline over een aantal jaren. Daarnaast is er de mogelijkheid om periodiek één of twee actuele thema's meer diepgaand te behandelen.

De resultaten van de TrendMonitor dienen bij te dragen aan de zichtbaarheid van Beeld en Geluid als knooppunt binnen de Nationale Strategie Digitaal Erfgoed ten behoeve van de beheerders van AV-collecties in Nederland. Tevens zullen de uitkomsten van de TrendMonitor leiden tot gerichte activiteiten ten behoeve van AVA_NET, het netwerk van audiovisuele collectiehouders in Nederland dat wordt ondersteund door Beeld en Geluid. M.a.w.: er worden concrete activiteiten opgezet op basis van de resultaten, waardoor de respondenten gemotiveerd zijn om de volgende keer weer aan de TrendMonitor deel te nemen én zodat de TrendMonitor een centrale plaats in de beleidsontwikkeling rond audiovisuele collecties kan gaan innemen.

Voor u ligt de rapportage van de eerste TrendMonitor. In deze eerste TrendMonitor ligt de focus op erfgoedinstellingen en omroepen. Het is de bedoeling om in de latere TrendMonitors ook andere instellingen met AV-collecties te betrekken.

Deze TrendMonitor is verzorgd door Sietske van Weerden (AVA_NET) en Maurits van der Graaf (Pleiade Management en Consultancy) met assistentie van Jenny Law (Beeld en Geluid), onder supervisie van John Leek (Beeld en Geluid) en met input van Marius Snyders, Tom de Smet, Johan Oomen, Eva Baaren, Annemiek de Jong, Carlien Booy, Heide Gorris en Dirk van Eunen (allen van Beeld en Geluid).

Leeswijzer:

- In hoofdstuk 2 worden de voor de TrendMonitor gebruikte methoden uiteengezet.
- In hoofdstuk 3 tot en met 11 worden de resultaten van de TrendMonitor per onderwerp gepresenteerd.
- In hoofdstuk 12.1 tot en met 12.12 worden een samenvatting van de resultaten en de conclusies per aandachtsgebied gepresenteerd, gevolgd door een AV-profiel per sector in 12.13.

2. METHODEN

2.1 Opzetten van een bestand met namen en contactgegevens van beleidsmakers t.a.v. AV-collecties

Het adressenbestand dat gebruikt werd bij een eerder door Beeld en Geluid uitgevoerd onderzoek¹ werd geactualiseerd en uitgebreid. Dit resulteerde in het volgende adresbestand van in totaal 492 instellingen:

- Regionale en gemeentelijke archieven: 74. Bij deze adressenlijst is gestreefd naar volledigheid.
- Museumsector: 61, waaronder 60 musea en kunst- en presentatie-instellingen (waarvan 25 kunstmusea) en een sector-ondersteunende organisatie. Deze adressen betreft een selectie van de grotere musea en instellingen (er zijn ca. 478 geregistreerde musea in Nederland, het betreft een selectie van musea met meer dan 25,000 bezoekers).
- Omroepen: 273 omroepen aangesloten bij ROOS (regionale omroepen) en OLON (lokale omroepen). Bij deze adressenlijst is gestreefd naar volledigheid.
- Grotere bedrijfsarchieven en instellingsarchieven [(semi-)overheidsinstellingen]: deze lijst is samengesteld uit de archieven die aangesloten zijn bij de Vereniging Bedrijf en Historie en aangevuld met 11 grootste bedrijven in Nederland en aangevuld met een aantal archieven van semi overheidsinstellingen uit het bovengenoemde onderzoek.
- Overige instellingen: 58; het betreft universitaire documentatiecentra, universiteitsbibliotheken en/of bijzondere collecties, particuliere archieven en (collectionerende) onderzoeksinstituten. Ook deze lijst is belangrijk deel gebaseerd op de adressenlijst van het eerdere onderzoek, aangevuld met recente contacten van Beeld en Geluid.

2.2 Vooronderzoek

Een interviewronde werd gehouden onder zeven stakeholders teneinde de door hen geobserveerde ontwikkelingen en trends in kaart te brengen. De interviews vonden plaats in de periode september – november.

Respondent	Instelling
Robert Gillesse	DEN
Annette Gaalman	Erfgoed Brabant
Harry Romijn	Groninger archieven/Gronings AudioVisueel Archief
Gaby Wijers	LIMA
Bert de Vries, Roland de Jong	Historisch Centrum Overijssel
Wim Westland	Nationaal Archief
Rinske Hordijk, Jacqueline Rapmund, Nynke van der Wal	ARTtube; Museum Boijmans van Beuningen

¹ Verkenning digitale AV-collectie NL, Hans van der Windt, Beeld en Geluid 2012

2.3 Ontwikkeling vragenlijst

Op basis van het vooronderzoek werden acht aandachtsgebieden geïdentificeerd. Per aandachtsgebied werden de volgende indicatoren opgesteld:

Niet-geïnventariseerde AV-materialen:

- Percentage instellingen dat buiten de muren van de instelling niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal ziet dat mogelijk relevant is voor de eigen collectie.
- Percentage instellingen dat binnen de muren van de instelling niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal heeft dat mogelijk relevant is voor de eigen collectie.
- Percentage instellingen dat een grote productie Born Digital AV-materiaal buiten de muren van de eigen instelling ziet dat potentieel relevant is voor de eigen collectie.

Digitalisering:

- Percentage gedigitaliseerde AV-collecties;
- Percentage nog te digitaliseren AV-materiaal in de huidige collecties;
- Percentage urgent te digitaliseren AV-materiaal in de huidige collecties;
- Percentage instellingen met een eigen digitaliseringstraat

Acquisitie:

- Aandeel AV-materiaal in collectie
- Omvang huidige AV-collectie
- Stijging/daling in acquisitie/ingest AV-materiaal;
- Regeling rechtenkwesties bij acquisitie/ingest

Born-Digital:

- Percentage instellingen dat Born-Digital AV-materiaal ontvangt en verwerkt

IT infrastructuur:

- Percentage instellingen met eigen digitaal archief voor AV-materiaal
- Deelname aan gemeenschappelijk digitaal archief wat betreft AV-materiaal.

Beschikbaarstelling:

- Percentage beschikbaar AV-materiaal in de collecties voor online verspreiding

Organisatie:

- Aantal FTE betrokken bij AV-materiaal;
- Aantal vrijwilligers betrokken bij AV-materiaal;
- Knelpunten in kennisbehoefte per aandachtsgebied

Financiën:

- Projectfinanciering versus financiering uit eigen budget voor (1) beheer en beschikbaarstelling en (2) voor digitalisering.

Naast de vragen met betrekking tot de bovengenoemde indicatoren, werd er bevraagd welke activiteiten op landelijk niveau de voorkeur van de respondenten zouden genieten. Daarnaast werden enkele vragen gesteld over de voorkeuren van kennisvergaring over AV-materiaal met het oog op een mogelijke actualisering van de Kennisbank Audiovisuele Archivering, die enkele jaren geleden is opgezet door Beeld en Geluid en AVA_NET.

2.4 Kwantitatief onderzoek: Aanpak, Response en Representativiteit

De online enquête werd opgezet met behulp van [Pleiadesurvey](#), het online enquête instrument van Pleiade Management en Consultancy. De vragenlijst werd intern getest door een aantal medewerkers van Beeld en Geluid, hetgeen leidde tot een aantal aanpassingen in de vraagstelling en enkele additionele vragen.

Uitnodigingen voor enquête werden per e-mail verzonden op 24 november. De uitnodiging bevat een gecodeerde links naar de online vragenlijst. Een herinnering werd gestuurd op 2 december aan die respondenten, waarvan de code nog niet was gebruikt. Op 10, 11 en 14 december werden tevens die instellingen, die op dat moment de enquête nog niet hadden ingevuld nagebeld met het verzoek om alsnog aandacht te besteden aan de enquête. Tenslotte werd op 15 december een laatste herinnering gestuurd, waarin werd aangekondigd dat de enquête tot en met 4 januari 2016 ingevuld kon worden. De enquête werd op 5 januari afgesloten.

Een overzicht van de respons staat in de tabel hieronder weergegeven.

Overzicht respons	Aan-geschreven	Vragenlijst ingevuld	Deelname geweigerd vanwege ontbreken AV-archief	% ingevuld	% geweigerd	% totale response
Regionale/gemeentelijke archieven	74	36	0	49%	0%	49%
Grotere bedrijfs- en instellingsarchieven ²	26	14	2	54%	8%	62%
Omroepen (regionale en lokale)	273	40	2	15%	1%	16%
Museumsector	61	21	5	34%	8%	42%
Overige instellingen	58	13	3	22%	5%	27%
Totaal	492	124	12	25%	2%	27%

Tabel 1 - Overzicht respons

² Het gaat om 9 bedrijfsarchieven, 2 archieven van waterschappen en 3 archieven van (semi-)overheidsinstellingen.

Wat betreft de gemeentelijke en regionale archieven én wat betreft de regionale en lokale omroepen kan de gebruikte adressenlijst als (vrijwel) volledig worden beschouwd:

- De resultaten van de TrendMonitor kan voor de sector regionale archieven op basis van de hoge respons van 49% als representatief voor de gehele sector worden beschouwd.
- De resultaten van de TrendMonitor voor wat betreft omroepen moeten - ondanks de volledige adressenlijst - op basis van de beperkte respons van 15% (16% totaal) als indicatief voor de omroepsector worden beschouwd.

Wat betreft de overige categorieën het volgende:

- De resultaten voor wat betreft de museumsector kunnen als representatief voor de grotere museuminstellingen worden gezien op basis van de hoge respons van 34% (42% totaal).
- De resultaten voor de grotere bedrijfsarchieven en archieven van (semi-) overheidsinstellingen moeten ondanks de hoge respons van 54% (62% totaal) als indicatief beschouwd worden omdat deze categorie niet goed af te bakenen is.
- De verzamelcategorie overige instellingen betreft een grote diversiteit van instellingen: onderzoeksinstellingen, onderdelen van universiteiten, zoals universiteitsbibliotheken, bijzondere collecties en documentatiecentra. De hier gerapporteerde cijfers kunnen voornamelijk dienen als basis voor een diepgaandere aanpak van deze verzamelcategorie bij de volgende TrendMonitor.

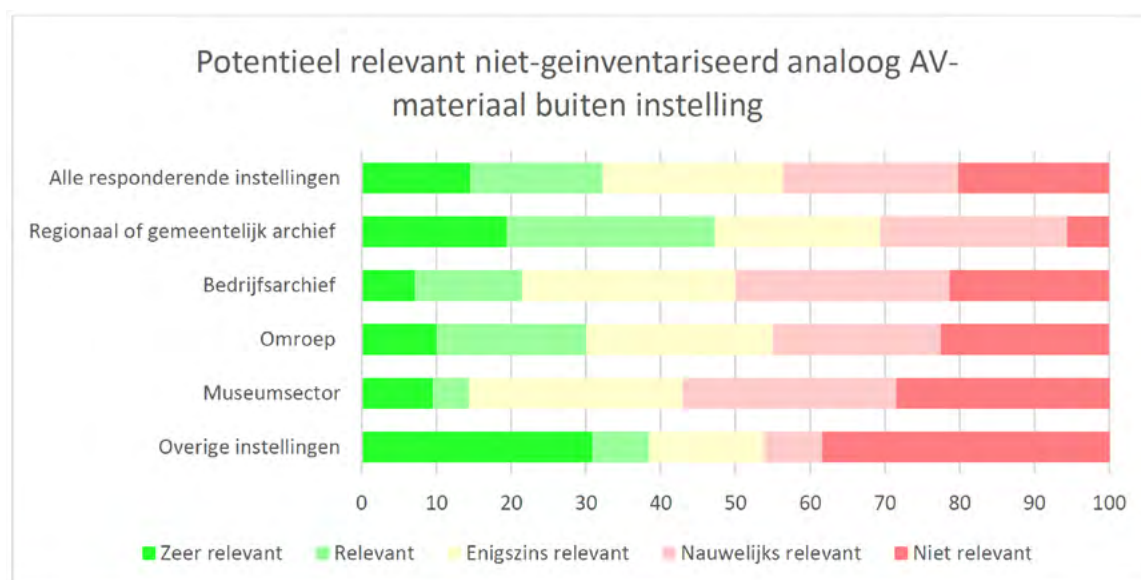
3. NIET- GEÏNVENTARISEERD AV-MATERIAAL

3.1 Niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal buiten de muren van de instelling

Op basis van het vooronderzoek werden een aantal stellingen geformuleerd over niet-geïnventariseerd AV-materiaal. De eerste stelling betrof de volgende:

Buiten de muren van onze organisatie is veel relevant, niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal dat mogelijk het collectioneren waard is voor onze organisatie.

De respondenten werd gevraagd om de relevantie van deze stelling voor hun organisatie aan te geven op een schaal van 0 tot 4: 0- niet relevant tot 4 - zeer relevant. De resultaten staan hieronder weergegeven.

Buiten de muren van onze organisatie is veel relevant, niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal dat mogelijk het collectioneren waard is voor onze organisatie	Zeer relevant	Relevant	Enigszins relevant	Nauwelijks relevant	Niet relevant
Alle responderende instellingen	14,5	17,7	24,2	23,4	20,2
Regionaal of gemeentelijk archief	19,4	27,8	22,2	25	5,6
Bedrijfsarchief	7,1	14,3	28,6	28,6	21,4
Omroep	10	20	25	22,5	22,5
Museumsector	9,5	4,8	28,6	28,6	28,6
Overige instellingen	30,8	7,7	15,4	7,7	38,5

Figuur 1 - Potentieel relevant niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal buiten de instelling

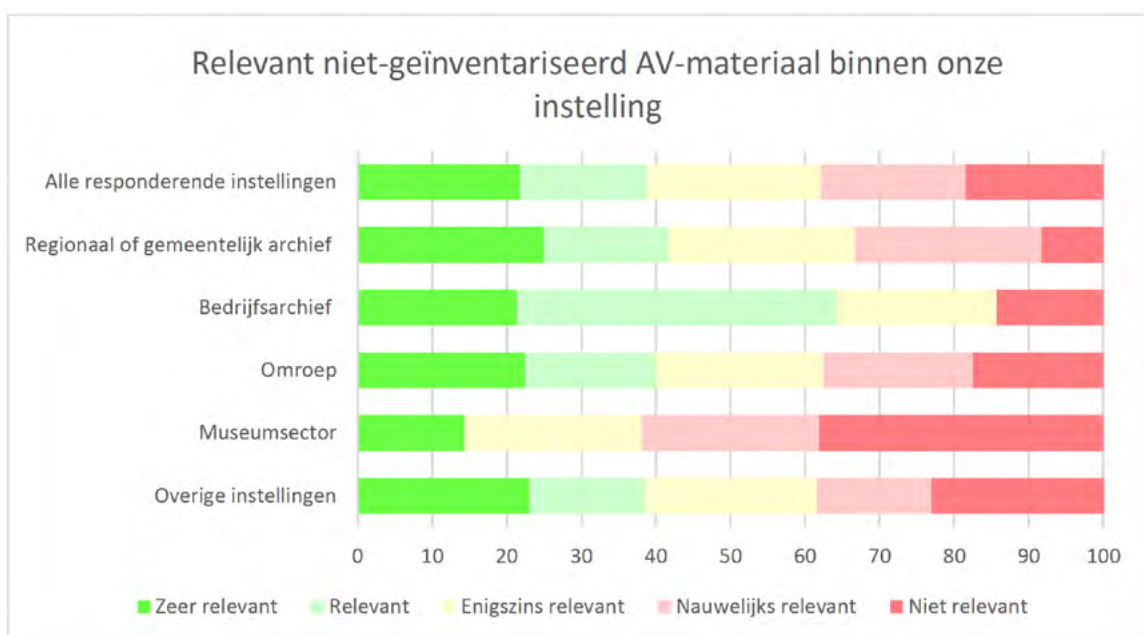
- Het blijkt dat met name regionale/gemeentelijke archieven zich zorgen maken over de hoeveelheid potentieel relevant niet-geinventariseerd analoog AV-materiaal buiten de muren van de instelling: 47% van hen vinden de stelling relevant of zeer relevant.
- Voor de andere categorieën instellingen speelt dit minder: 30% van de omroepen vindt de stelling voor hen (zeer) relevant, 21% van de bedrijfsarchieven en 14% van de instellingen uit de museumsector.

3.2 Niet-geïnventariseerd analoog av-materiaal binnen de muren van de instelling

Een tweede stelling, gebaseerd op het vooronderzoek, over niet-geïnventariseerd AV-materiaal luidde als volgt:

Binnen de muren van onze organisatie is er niet-geïnventariseerd AV-materiaal dat verdient om bewaard te blijven.

De resultaten met betrekking tot deze stelling staan hieronder weergegeven.

Binnen de muren van onze organisatie is er niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal dat verdient om bewaard te blijven.	Zeer relevant	Relevant	Enigszins relevant	Nauwelijks relevant	Niet relevant
Alle responderende instellingen	21,8	16,9	23,4	19,4	18,5
Regionaal of gemeentelijk archief	25	16,7	25	25	8,3
Bedrijfsarchief	21,4	42,9	21,4	0	14,3
Omroep	22,5	17,5	22,5	20	17,5
Museumsector	14,3	0	23,8	23,8	38,1
Overige instellingen	23,1	15,4	23,1	15,4	23,1

Figuur 2 - Potentieel relevant niet-geïnventariseerd AV-materiaal binnen de instelling

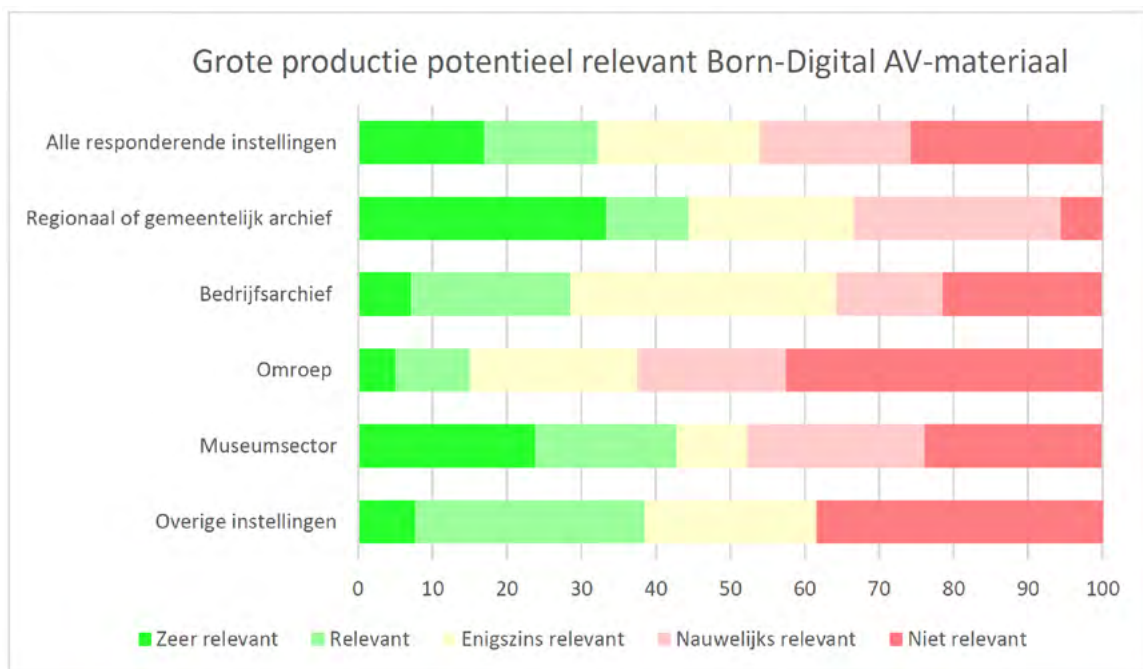
- 38,7% van alle responderende instellingen geeft aan de stelling te onderschrijven (met relevant of zeer relevant) dat er niet-geïnventariseerd AV-materiaal binnen de muren van de eigen instelling is dat het verdient om bewaard te blijven. Dit percentage is voor de regionale/gemeentelijke archieven 41,7% en voor de bedrijfsarchieven 64,3%. Bij de omroepen is dit percentage 40%. Bij musea is dit slechts 14,3%, terwijl het percentage voor de overige instellingen weer rond het gemiddelde van alle responderende instellingen ligt (38,5%).

3.3 Potentieel relevant born-digital AV-materiaal

De derde stelling over niet-geïnventariseerd AV-materiaal luidde als volgt:

Buiten de muren van onze organisatie is een grote productie van Born Digital AV-materiaal dat relevant kan zijn voor onze collectie.

De resultaten staan hieronder weergegeven.

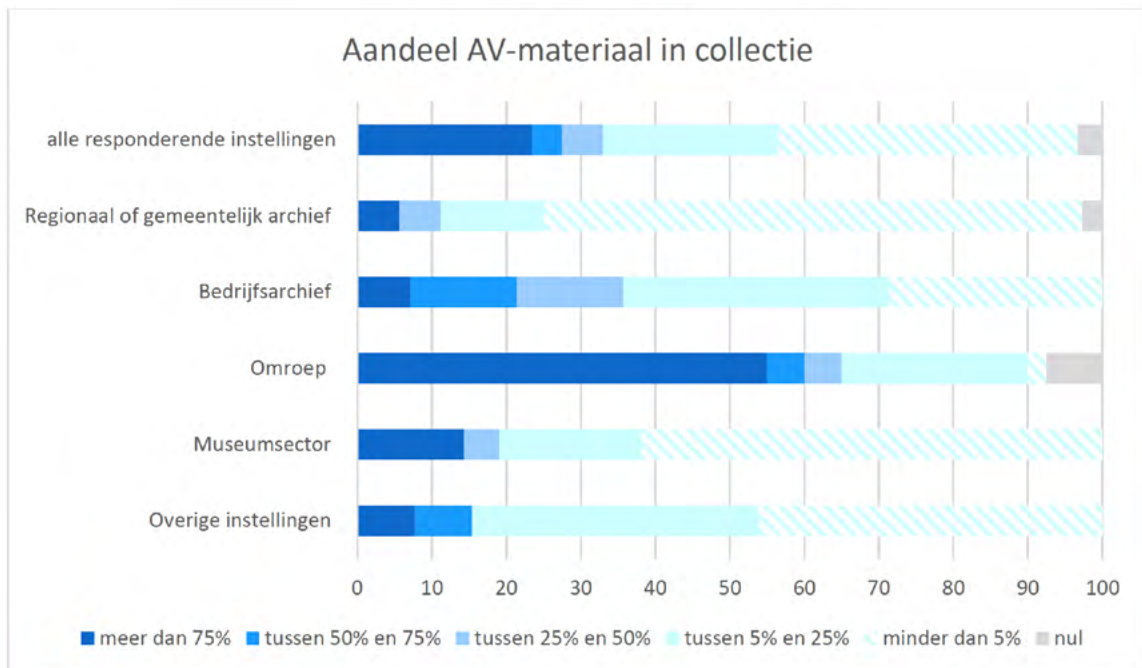
Buiten de muren van onze organisatie is er een grote productie van Born-Digital AV-materiaal dat relevant kan zijn voor onze collectie	Zeer relevant	Relevant	Enigszins relevant	Nauwelijks relevant	Niet relevant
Alle responderende instellingen	16,9	15,3	21,8	20,2	25,8
Regionaal of gemeentelijk archief	33,3	11,1	22,2	27,8	5,6
Bedrijfsarchief	7,1	21,4	35,7	14,3	21,4
Omroep	5	10	22,5	20	42,5
Museumsector	23,8	19	9,5	23,8	23,8
Overige instellingen	7,7	30,8	23,1	0	38,5

Figuur 3 - Grote productie potentieelrelevant-born digital AV-materiaal

- 32,2% van alle responderende instellingen onderschrijft de stelling (met zeer relevant of relevant) dat er buiten de muren van hun instellingen een grote productie van Born-Digital AV-materiaal plaatsvindt dat relevant kan zijn voor de eigen collectie. Dit percentage is 44,4% voor de regionale/gemeentelijke archieven en 28,5% voor de bedrijfsarchieven. Bij de omroepen ligt dit percentage beduidend lager met 15%, terwijl het bij de instellingen uit de museumsector hoger ligt met 42,8%. Het percentage voor de overige instellingen ligt op 38,5%.

4. ACQUISITIE / INGEST

4.1 Aandeel AV-materiaal in collectie

Aandeel AV-materiaal in collectie	meer dan 75%	tussen 50% en 75%	tussen 25% en 50%	tussen 5% en 25%	minder dan 5%	0%
Alle responderende instellingen	23,4	4	5,6	23,4	40,3	3,2
Regionaal of gemeentelijk archief	5,6	0	5,6	13,9	72,2	2,8
Bedrijfsarchief	7,1	14,3	14,3	35,7	28,6	0
Omroep	55	5	5	25	2,5	7,5
Museumsector	14,3	0	4,8	19	61,9	0
Overige instellingen	7,7	7,7	0	38,5	46,2	0

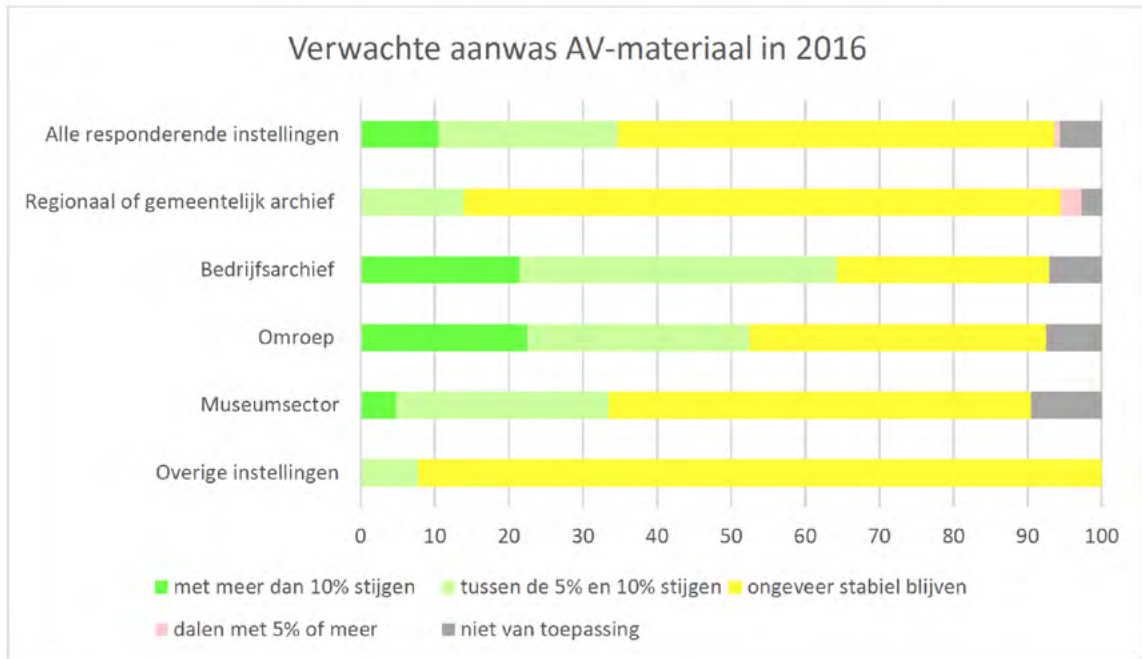
Figuur 4 - Aandeel AV-materiaal in de collectie

- Het aandeel AV-materiaal in de collecties van de regionale archieven is in het algemeen beperkt tot minder dan 5% (bij 72% van de archieven) of tussen de 5% en 25% (bij 14%). Enkele regionale archieven zijn gespecialiseerd in audiovisuele materialen, zoals bijvoorbeeld het Groninger AudioVisuele Archief (nauw verbonden met de RHC Groninger archieven) en het Fries Film Archief (gelieerd aan Tresoar), vandaar dat een klein percentage van de archieven aangeeft een aandeel van AV-materiaal van meer dan 75% te hebben.
- De bedrijfs- en instellingsarchieven geven een gemengd beeld: 21% geeft een aandeel AV-materiaal van meer dan 50% aan, 64% geeft een aandeel lager dan 25% aan.

- De archieven van de omroepen bevatten logischerwijs voornamelijk AV-materiaal (55% geeft een aandeel van meer dan 75%). Niettemin zijn er ook omroepen met weinig of geen AV-materiaal: in het algemeen zal dit erop duiden dat deze lokale omroepen hun archiefmateriaal laten instromen in een regionaal of gemeentelijk archief.
- Bij de museumsector is het van belang op te merken dat de collectie in de vragenlijst is gedefinieerd als het totaal van de museale collectie, de documentatiecollectie en de archiefcollectie. Uit het vooronderzoek blijkt dat mediakunst wél onderdeel kan zijn van de museale collectie, maar dat veelal de duurzame opslag hiervan is uitbesteed aan LIMA. De archiefcollectie en documentatiecollectie omvatten vaak ook audiovisuele materialen, die meestal intern bewaard worden. Dit is terug te zien in de bovenstaande cijfers: 62% van de instellingen uit de museumsector geeft aan dat het AV-aandeel in de collectie minder dan 5% is. 14% van de responderende instellingen uit de museumsector geeft aan dat het aandeel AV-materiaal hoger is dan 75%: het gaat dan bijvoorbeeld om gespecialiseerde instellingen zoals EYE Film Instituut, V2 en het eerder genoemde LIMA.
- De verzamelcategorie 'Overige instellingen' geeft wat betreft het aandeel AV-materiaal in hun collecties een vergelijkbaar beeld met de regionale archieven: 15% geeft aan een aandeel van meer dan 50% AV-materiaal te hebben, de overige instellingen geven een aandeel van minder dan 25% aan.

4.2 Verwachte aanwas AV-materiaal in 2016

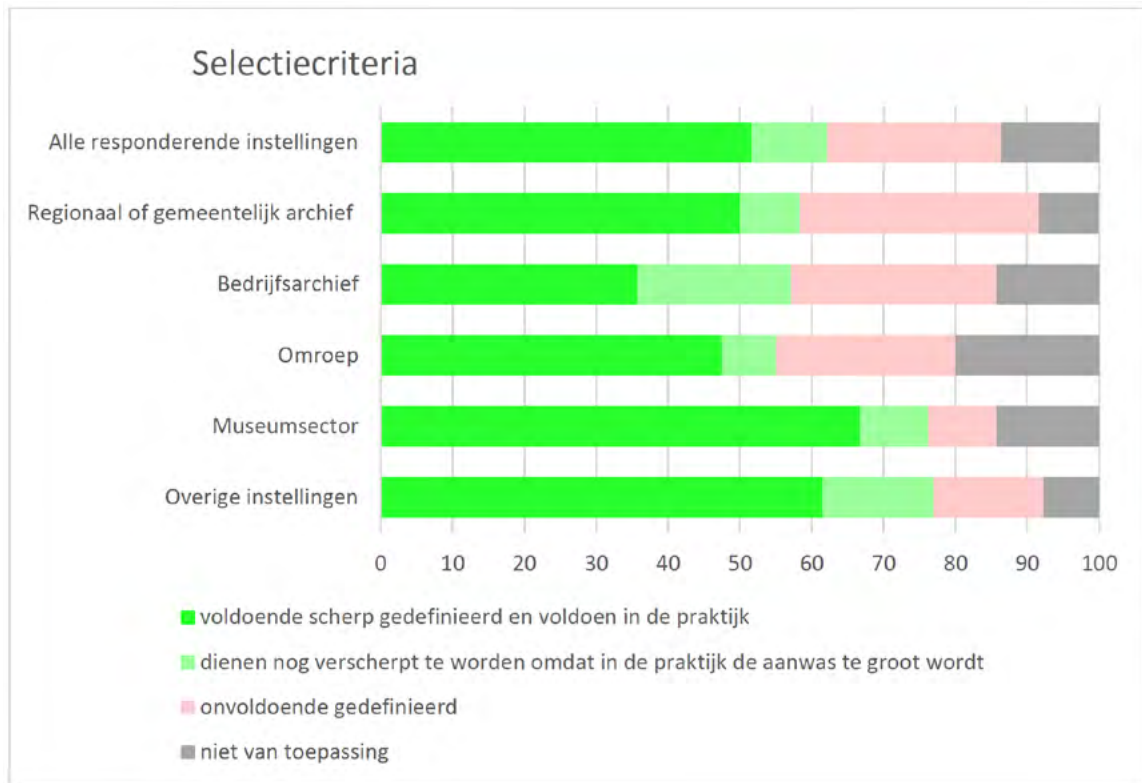
Figuur 5 - Verwachte aanwas AV-materiaal in 2016

- **Forse stijging aanwas AV-materiaal bij veel omroepen:** 22% van de omroepen verwacht een stijging van meer dan 10% in de aanwas van AV-materiaal in 2016, terwijl 30% van de omroepen een stijging tussen de 5% en 10% verwacht. 40% van de omroepen verwacht dat de aanwas ongeveer stabiel blijft. Géén van de omroepen voorziet een daling.
- **Bedrijfsarchieven verwachten in meerderheid eveneens een forse stijging:** 21% van de bedrijfsarchieven verwacht een stijging van meer dan 10%, terwijl 43% een stijging tussen de 5% en 10% verwacht. Een minderheid (29%) verwacht dat de aanwas ongeveer stabiel blijft.

- **Voornamelijk stabiele aanwas bij de regionale archieven:** De overgrote meerderheid van de regionale/gemeentelijk archieven verwacht dat de aanwas in AV-materiaal in 2016 ongeveer gelijk blijft (81%). 14% verwacht een stijging tussen de 5% en 10%, terwijl een klein percentage zelfs een daling met 5% of meer verwacht (3%).
- **In de museumsector eveneens stabiele aanwas:** Ook de instellingen in de museumsector verwachten in meerderheid een stabiele aanwas in 2016 (57%). 29% verwacht een aanwas tussen de 5% en 10%, terwijl 5% een stijging van meer dan 10% verwacht.

4.3 Selectiecriteria voor opname AV-materiaal

	De huidige selectiecriteria zijn voldoende scherp gedefinieerd en voldoen in de praktijk	De huidige selectiecriteria dienen nog verscherpt te worden omdat in de praktijk de aanwas te groot wordt	De huidige selectiecriteria zijn onvoldoende gedefinieerd	niet van toepassing
Alle responderende instellingen	51,6	10,5	24,2	13,7
Regionaal of gemeentelijk archief	50	8,3	33,3	8,3
Bedrijfsarchief	35,7	21,4	28,6	14,3
Omroep	47,5	7,5	25	20
Museumsector	66,7	9,5	9,5	14,3
Overige instellingen	61,5	15,4	15,4	7,7

Figuur 6 - Selectiecriteria voor opname AV-materiaal

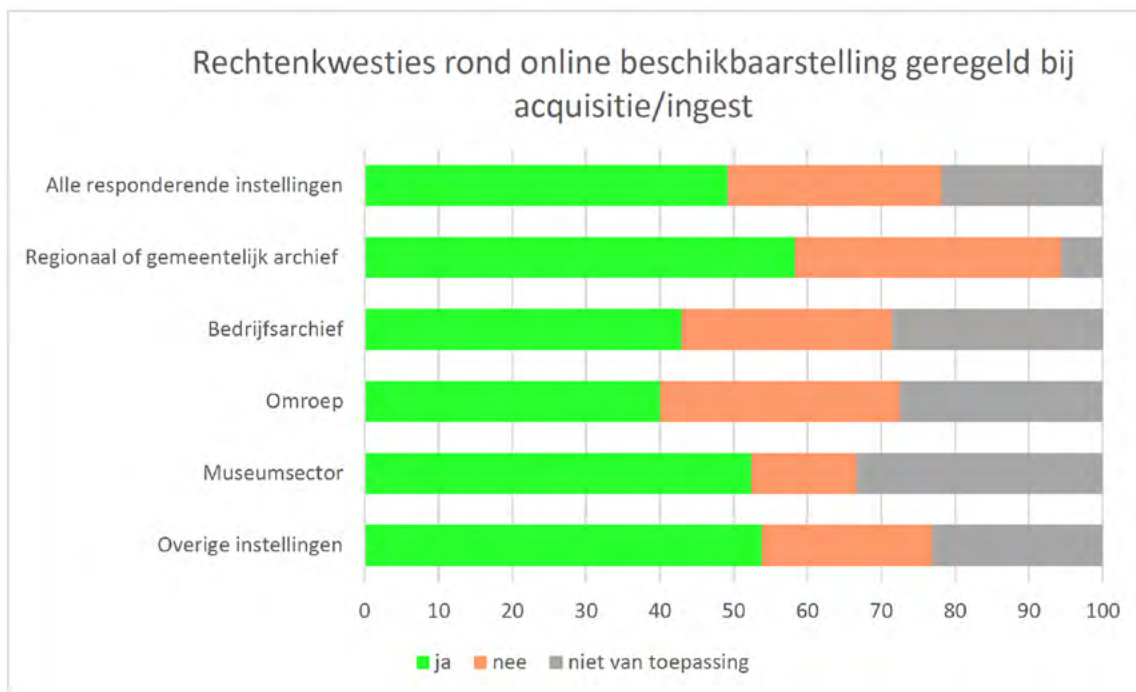
Uit het vooronderzoek kwam naar voren dat selectiecriteria voor opname van AV-materiaal in veel gevallen onvoldoende scherp gedefinieerd zijn, hetgeen door de toename van het AV-materiaal een belangrijk knelpunt vormt. In figuur 6 worden de resultaten gepresenteerd van een vraag hierover in de TrendMonitor:

- Bij ruim de helft van alle responderende instellingen (51,6%) zijn de huidige selectiecriteria voldoende gedefinieerd en voldoen deze in de praktijk. Bij de bedrijfsarchieven ligt dit percentage lager (35,7%), terwijl bij de instellingen in de museumsector en bij de overige instellingen dit percentage hoger ligt (respectievelijk 66,7% en 61,5%).

- Voor veel andere instellingen ligt er wel degelijk een probleem wat betreft de selectiecriteria:
 - 10,5% van alle responderende instellingen geeft aan dat de huidige selectiecriteria verscherpt dienen te worden omdat de aanwas anders te groot wordt. Dit percentage is beduidend hoger bij de bedrijfsarchieven (21,4%) en enigszins bij de overige instellingen (15,4%).
 - Bijna een kwart van de responderende instellingen (24,2%) geeft aan dat de huidige selectiecriteria onvoldoende gedefinieerd zijn. Dit percentage ligt bij de regionale/gemeentelijk archieven op 33,3%. Bij de bedrijfsarchieven is het percentage 28,6%, terwijl het bij de omroepen gaat om 25%. Alleen bij de instellingen uit de museumsector is dit percentage veel lager (9,5%). Bij de overige instellingen is dit percentage 15,4%.

4.4 Rechtenkwesties rond online beschikbaarstelling

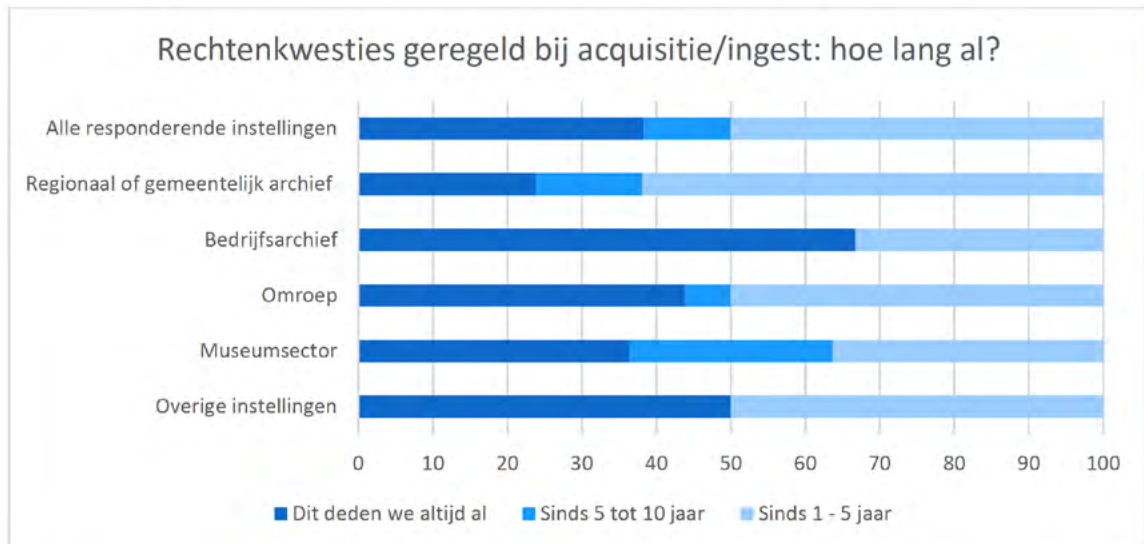

De rechtenkwesties rond online beschikbaarstelling van AV-materiaal worden momenteel bij de acquisitie/ingest goed geregeld	ja	nee	niet van toepassing
Alle responderende instellingen	49,2	29	21,8
Regionaal of gemeentelijk archief	58,3	36,1	5,6
Bedrijfsarchief	42,9	28,6	28,6
Omroep	40	32,5	27,5
Museumsector	52,4	14,3	33,3
Overige instellingen	53,8	23,1	23,1

Figuur 7 - Regelen van rechtenkwesties rond online beschikbaarstelling

Een belangrijke kwestie bij beschikbaarstelling van AV-materiaal betreft de auteursrechten (zie ook paragraaf 8.3). Bij de vragen over acquisitie/ingest werd gevraagd of in dat proces de rechtenkwesties rond online beschikbaarstelling van het op te nemen AV-materiaal goed wordt geregeld. De resultaten van deze vragen staan vermeld in figuur 7:

- Ongeveer de helft van alle responderende instellingen (49,2%) gaf bij deze vraag aan de rechtenkwesties rond online beschikbaarstelling van AV-materiaal bij de acquisitie/ingest inmiddels goed te regelen. Dit percentage is voor de regionale/gemeentelijk archieven 58,3%. Voor de bedrijfsarchieven is het percentage 42,9%. Voor de omroepen is het percentage 40%, terwijl het voor de instellingen uit de museumsector 52,4% bedraagt. De overige instellingen scoorden een vergelijkbaar percentage (53,8%).
- Bij circa 30% van alle responderende instellingen (29%) worden de rechtenkwesties niet goed geregeld. Dit percentage is bij regionale/gemeentelijk archieven 36,1%. Bij bedrijfsarchieven en omroepen ligt het rond het gemiddelde van alle responderende instellingen (respectievelijk 28,6% en 32,5%). Bij de museumsector ligt dit percentage beduidend lager (14,3%). Bij de overige instellingen is dit percentage 23,1%.

De rechtenkwesties rond online beschikbaarstelling van AV-materiaal worden momenteel bij de acquisitie/ingest goed geregeld::ja::Hoe lang al?	Dit deden we altijd al	Sinds 5 tot 10 jaar	Sinds 1 - 5 jaar
Alle responderende instellingen	38,3	11,7	50
Regionaal of gemeentelijk archief	23,8	14,3	61,9
Bedrijfsarchief	66,7	0	33,3
Omroep	43,8	6,2	50
Museumsector	36,4	27,3	36,4
Overige instellingen	50	0	50

Figuur 8 - Duur van regeling rechtenkwesties bij acquisitie

Aan de respondenten die voor hun instelling 'ja' hebben geantwoord, werd de vervolgvraag gesteld: hoe lang al? De resultaten van deze vragen staan vermeld in figuur 8:

- Een kleine 40% van alle responderende instellingen geeft aan dit altijd al geregeld te hebben (38,3%). Dit percentage is voor de regionale/gemeentelijk archieven 23,8%. Voor de bedrijfsarchieven 66,7%. De omroepen en de instellingen uit de museumsector schommelen rond het gemiddelde: respectievelijk 42,8% en 36,4%. Bij de overige instellingen is het percentage 50%.
- Ruim 60% van alle responderende instellingen (61,7%) geeft aan dat sinds 5 jaar te doen (waarvan een klein deel al sinds 10 jaar). Dit percentage is voor de regionale/gemeentelijk archieven 76,2%. Voor de bedrijfsarchieven 33,3%. Bij de omroepen ligt het percentage op 56,2%, terwijl het voor de instellingen uit de museumsector op 63,7% ligt. De overige instellingen scoren 50%.

5. DIGITALISERING

5.1 Aantallen analoge dragers

Bewegend beeld dragers (videotapes, film, DVDs e.d.) [% instellingen]	geen ³	1 tot 500	500 - 1000	1000- 5000	5000- 10000	10000- 50000	> 50000	weet niet
Alle responderende instellingen	8,9	41,1	14,5	17,7	6,5	6,5	1,6	3,2
Regionaal of gemeentelijk archief	0	47,2	22,2	11,1	5,6	11,1	0	2,8
Bedrijfsarchief	7,1	42,9	28,6	14,3	7,1	0	0	0
Omroep	25	32,5	5	15	7,5	5	2,5	7,5
Museumsector	0	42,9	19	23,8	4,8	4,8	4,8	0
Overige instellingen	0	46,2	0	38,5	7,7	7,7	0	0

Tabel 2 - Aantallen bewegend beeld dragers in collectie

Geluids dragers (audiotapes, CD's e.d.) [% instellingen]	geen	1 tot 500	500 - 1000	1000- 5000	5000- 10000	10000- 50000	> 50000	weet niet
Alle responderende instellingen	11,3	50,8	8,1	14,5	7,3	2,4	0,8	4,8
Regionaal of gemeentelijk archief	2,8	58,3	13,9	19,4	2,8	0	0	2,8
Bedrijfsarchief	14,3	85,7	0	0	0	0	0	0
Omroep	20	32,5	5	15	15	0	2,5	10
Museumsector	4,8	61,9	9,5	14,3	9,5	0	0	0
Overige instellingen	15,4	30,8	7,7	15,4	0	23,1	0	7,7

Tabel 3 - Aantallen geluids dragers in collectie

In de tabellen 2 en 3 hierboven wordt een overzicht gegeven van de aantallen analoge bewegende beeld dragers en van de aantallen analoge geluids dragers in de collecties van de responderende instellingen, uitgesplitst per sector.

Op basis van deze gegevens kan een berekening⁴ gemaakt worden die een globale schatting weergeeft van de omvang van de collecties analoge bewegend beeld dragers en geluids dragers van de responderende instellingen. De resultaten van deze berekening staan weergegeven in tabel 4 en 5. Benadrukt moet worden dat dit slechts een globale schatting betreft.

³ 6 responderende instellingen hebben aangegeven zowel geen analoge bewegend beeld dragers als geen geluids dragers in de collectie te hebben. Alle zes hebben echter de vragen over digitalisering en nog te digitaliseren materiaal wél beantwoord (met een groter dan nul antwoord), hetgeen op een vergissing van de respondenten in kwestie lijkt te duiden bij het invullen van de vraag over analoge AV-materiaal in de collectie.

⁴ Voor deze berekening is gebruik gemaakt van de volgende getallen: 1 tot 500: 250; 500 - 1000: 750; 1000-5000: 2500; 5000-10000: 7500; 10000-50000: 25.000; > 50000: 50.000.

Schatting totale omvang collectie Bewegende Beelddragers	
Alle responderende instellingen	441.250
Regionaal of gemeentelijk archief	135.250
Bedrijfsarchief	17.000
Omroep	142.250
Museumsector	100.250
Overige instellingen	46.500

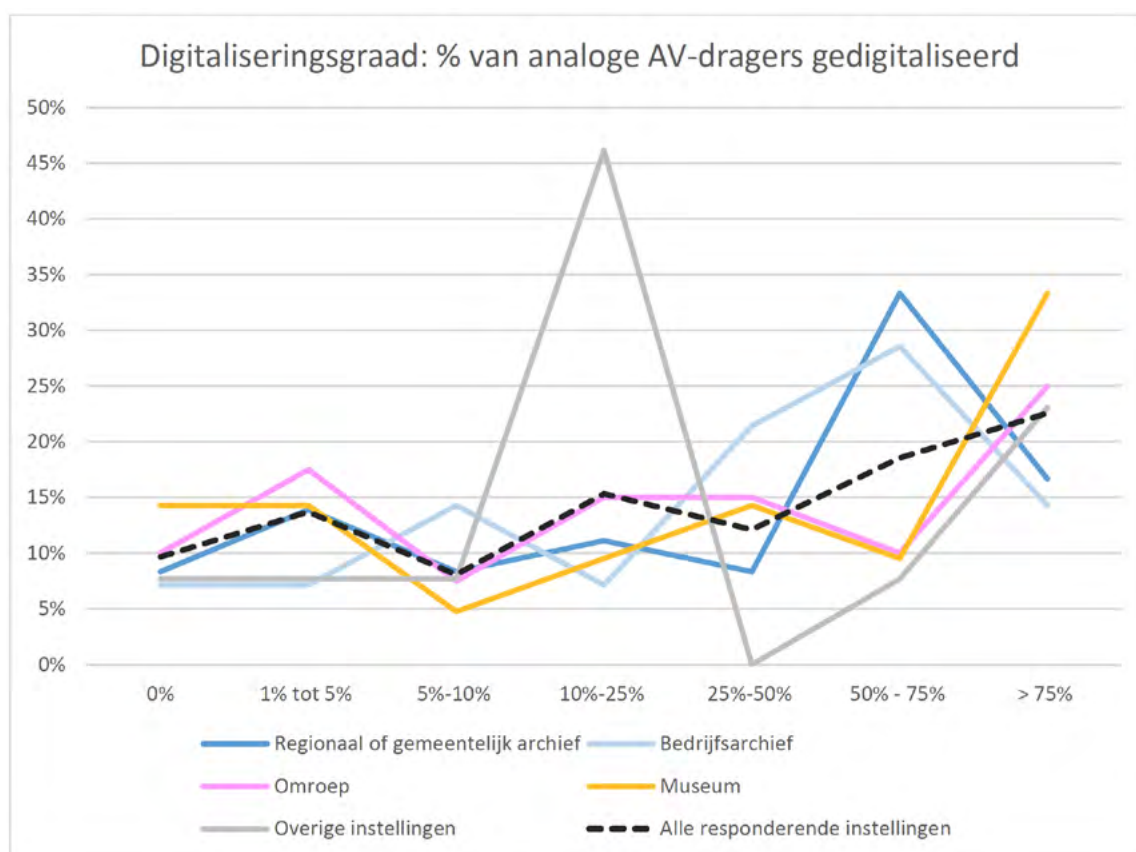
Tabel 4 - Schatting totale omvang collectie bewegende beelddragers bij de responderende instellingen

Schatting totale omvang collectie Geluidsdragers	
Alle responderende instellingen	260.750
Regionaal of gemeentelijk archief	34.000
Bedrijfsarchief	3.000
Omroep	114.750
Museumsector	27.250
Overige instellingen	81.750

Tabel 5 - Schatting totale omvang collectie geluidsdragers bij de responderende instellingen

5.2 De huidige digitaliseringsgraad en gemiddeld percentage nog (urgent) te digitaliseren analoge AV-materiaal

5.2.1 De huidige digitaliseringsgraad

Welk percentage (schatting) van uw analoge AV-materiaal is gedigitaliseerd?	0%	1% tot 5%	5%-10%	10%-25%	25%-50%	50% - 75%	> 75%
Alle responderende instellingen	10%	14%	8%	15%	12%	19%	23%
Regionaal of gemeentelijk archief	8%	14%	8%	11%	8%	33%	17%
Bedrijfsarchief	7%	7%	14%	7%	21%	29%	14%
Omroep	10%	18%	8%	15%	15%	10%	25%
Museumsector	14%	14%	5%	10%	14%	10%	33%
Overige instellingen	8%	8%	8%	46%	0%	8%	23%

Figuur 9 - Digitaliseringsgraad per sector

In de hierboven weergegeven grafiek is de verdeling gepresenteerd van de digitaliseringsgraad per instelling. Hieruit kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- **De digitalisering van analoog AV-materiaal is goed op gang gekomen:** bij de overgrote meerderheid van de collecties is tenminste een deel van het analoge AV-materiaal gedigitaliseerd. Bij ruim 40% van de responderende instellingen is er zelfs meer dan 50% van het analoge AV-materiaal gedigitaliseerd: dit is het geval bij 50% van de regionale/gemeentelijke archieven, 43% van de bedrijfsarchieven, 35% van de omroepen, 43% van de instellingen uit de museumsector en 31% bij de overige instellingen.
- **Maar er is nog veel digitaliseringswerk aan de winkel:** bij bijna een kwart van de instellingen (24%) is minder dan 5% van het analoge AV-materiaal gedigitaliseerd: dit is het geval bij 22% van de regionale/gemeentelijke archieven, 14% van de bedrijfsarchieven, 28% van de omroepen en van de instellingen uit de museumsector en 16% van de overige instellingen.

5.2.2 Gemiddelde digitaliseringsgraad en het gemiddeld percentage nog (urgent) te digitaliseren av-materiaal

Stand van zaken digitalisering	Gemiddelde digitaliseringsgraad	Gemiddeld percentage nog te digitaliseren	Gemiddeld percentage urgent te digitaliseren
Alle responderende instellingen	40%	29%	19%
Regionaal of gemeentelijk archief	41%	35%	20%
Bedrijfsarchief	41%	23%	30% ⁵
Omroep	37%	37%	22%
Museumsector	43%	14%	8%
Overige instellingen	34%	20%	15%

Tabel 6 - Gemiddelde digitaliseringsgraad en gemiddeld percentage nog (urgent) te digitaliseren AV-materiaal

In tabel 6 worden de gemiddelde digitaliseringsgraad, het gemiddeld percentage nog te digitaliseren AV-materiaal en het gemiddeld percentage nog urgent (binnen 10 jaar) te digitaliseren AV-materiaal weergegeven⁶. Enkele belangrijke conclusies:

- **Gemiddelde digitaliseringsgraad:** De gemiddelde digitaliseringgraad van alle responderende instellingen is 40%. Dit betekent dat alle instellingen tezamen gemiddeld 40% van het analoge AV-materiaal gedigitaliseerd heeft. De digitaliseringsgraad per sector wijkt nauwelijks af van deze 40%, met als mogelijke uitzondering de verzamelcategorie "overige instellingen", die met 34% enigszins lager scoort.
- **Nog te digitaliseren:** Het gemiddelde percentage nog te digitaliseren materiaal van alle responderende instellingen tezamen is 29%. Dit betekent dat volgens de respondenten gemiddeld nog 29% van hun analoge AV-materiaal gedigitaliseerd dient te worden. Bij de regionale/gemeentelijke archieven en bij de omroepen ligt dit percentage op respectievelijk 35% en 37%. Bij de instellingen uit de museumsector ligt dit een stuk lager met 14%.
- **Niet alles hoeft gedigitaliseerd:** Het bovenstaande betekent eveneens dat volgens de respondenten niet al het analoge AV-materiaal het verdient om gedigitaliseerd te worden. Dit kwam ook naar voren uit het vooronderzoek. Voor alle responderende instellingen tezamen kan afgeleid worden dat dit voor 31% van het analoge AV-materiaal in de in de collecties geldt. Voor de regionale/gemeentelijke archieven zou dit voor 24% van het analoge AV-materiaal gelden, voor de omroepen voor 26%. Bij de instellingen uit de museumsector zou dit voor 43% van het AV-materiaal gelden. Dit is begrijpelijk omdat dit analoge AV-materiaal zich bij musea vooral in de archief- en documentatiecollecties zal bevinden, en niet in de museale collectie zelf.
- **Urgent te digitaliseren:** Het gemiddelde percentage nog urgent te digitaliseren materiaal (volgens de vraagstelling binnen 10 jaar, omdat anders het analoge materiaal niet meer leesbaar zal zijn), ligt gemiddeld op 19%. Dit percentage ligt bij de regionale/gemeentelijke archieven op 20%. Bij de omroepen is het percentage 22%. Bij de instellingen uit de museumsector is het percentage 8% en bij de overige instellingen 15%.

⁵ Bij de bedrijfsarchieven is het percentage urgent te digitaliseren materiaal hoger dan het totaal te digitaliseren materiaal. Deze anomalie is veroorzaakt doordat twee respondenten aangeven dat 75% van hun analoge AV-materiaal urgent moet worden gedigitaliseerd, terwijl zij dat niet aangeven bij het totaal te digitaliseren materiaal. Dit wijst mogelijk op een vergissing van deze respondenten.

⁶ Deze gemiddelden zijn berekend m.b.v de volgende getallen voor de antwoordcategorieën: 2,5% voor de antwoordcategorie 1 tot 5%; 7,5% voor 5%-10%; 17,5% voor 10%-25%; 37,5% voor 25%-50%; 62,5% voor 50%-75% en 87,5% voor > 75%.

- **Niet alles is bekend:** Bij de twee vragen over hoeveel materiaal nog gedigitaliseerd zou moeten worden en hoeveel nog urgent gedigitaliseerd zou moeten worden, gaven respectievelijk 10% en 22% van de respondenten aan dit niet te weten. Dit duidt er naar alle waarschijnlijk op dat (1) een deel van het analoge AV-materiaal onvoldoende geïnventariseerd is en (2) op een mogelijk gebrek aan kennis over de houdbaarheid van de analoge AV-materialen op de langere termijn.

5.3 Kwantificering van de digitaliseringsproblematiek

De gegevens uit de TrendMonitor kunnen gebruikt worden om een kwantitatieve schatting te maken van de hoeveelheid gedigitaliseerd AV-materiaal en de hoeveelheid nog te digitaliseren AV-materiaal:

- Op basis van de enquêtegegevens kunnen de totale aantallen van de responderende instellingen geschat worden door middel van een berekening.
- Op basis van de respons kunnen deze gegevens geëxtrapoleerd worden voor de verschillende sectoren (zoals deze in kaart zijn gebracht door het adressenbestand dat ten grondslag ligt aan deze TrendMonitor). Met name bij deze extrapolatie moet benadrukt worden dat de daaruit voortkomende getallen uitsluitend indicatief kunnen worden gezien.
- De resultaten van deze schattingen staan in de tabel hieronder weergegeven.

	Responderende instellingen							Extrapolatie naar gehele sector			
Bewegend Beeld dragers	Schatting totale omvang collectie (tabel 4 en 5)	Gemiddelde digitaliseringsgraad (tabel 6)	Gemiddeld percentage nog te digitaliseren (tabel 6)	Gemiddeld percentage urgent te digitaliseren (tabel 6)	Gedigitaliseerd AV-materiaal	Nog te digitaliseren AV-materiaal	Urgent te digitaliseren	Totale respons	Gedigitaliseerd AV-materiaal	Nog te digitaliseren AV-materiaal	Urgent te digitaliseren
Alle responderende instellingen	441250	40%	29%	19%	176.500	127.963	83.838				
Regionaal of gemeentelijk archief	135250	41%	35%	20%	55.453	47.338	27.050	49%	113168	96607	55204
Bedrijfsarchief	17000	41%	23%	30%	6.970	3.910	5.100	62%	11242	6306	8226
Omroep	142250	37%	37%	22%	52.633	52.633	31.295	16%	328953	328953	195594
Museumsector	100250	43%	14%	8%	43.108	14.035	8.020	42%	102637	33417	19095
Overige instellingen	46500	34%	20%	15%	15.810	9.300	6.975	27%	58556	34444	25833
								Totaal	614556	499728	303952
Geluids dragers											
Alle responderende instellingen	260750	40%	29%	19%	104.300	75.618	49.543	27%	386296	280065	183491
Regionaal of gemeentelijk archief	34000	41%	35%	20%	13.940	11.900	6.800	49%	28449	24286	13878
Bedrijfsarchief	3000	41%	23%	30%	1.230	690	900	62%	1984	1113	1452
Omroep	114750	37%	37%	22%	42.458	42.458	25.245	16%	265359	265359	157781
Museumsector	27250	43%	14%	8%	11.718	3.815	2.180	42%	27899	9083	5190
Overige instellingen	81750	34%	20%	15%	27.795	16.350	12.263	27%	102944	60556	45417
								Totaal	426635	360397	223718

Tabel 7 - Kwantificering van de digitaliseringsproblematiek

Uit tabel 7 kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- Voor de verschillende sectoren van collectie-houdende instellingen, zoals in kaart gebracht door de adressenlijst die ten grondslag ligt aan de TrendMonitor, kan gesteld worden dat:
 - Circa 600.000 bewegend beeld dragers en circa 400.000 geluids dragers zijn gedigitaliseerd.
 - Circa 500.000 bewegend beeld dragers en circa 350.000 geluids dragers nog gedigitaliseerd dienen te worden. Daarvan is de digitalisering van circa 300.000 bewegend beeld dragers en ruim 200.000 geluids dragers urgent.
- Voor de regionale/gemeentelijke archieven zijn deze schattingen als volgt: ruim 100.000 bewegend beeld dragers en circa 30.000 geluids dragers zijn gedigitaliseerd. Vergelijkbare aantallen dienen nog gedigitaliseerd te worden. Daarvan is de digitalisering van circa 50.000 bewegend beeld dragers en circa 15.000 geluids dragers urgent. Aangezien deze sector door het adressenbestand volledig in kaart gebracht is en de respons op de enquête hoog is geweest, kunnen deze getallen als een redelijke schatting worden gezien.
- Voor de omroepen zijn deze schattingen als volgt: circa 330.000 bewegend beeld dragers en circa 250.000 geluids dragers zijn gedigitaliseerd. Vergelijkbare aantallen dienen nog gedigitaliseerd te worden. Daarvan is de digitalisering van circa 200.000 bewegend beeld dragers en circa 150.000 geluids dragers urgent. Hoewel deze sector door het adressenbestand vrijwel volledig in kaart is gebracht, was de respons op de enquête beperkt. Daarom moeten deze getallen als een zeer globale schatting worden gezien.
- Voor de instellingen uit de museumsector zijn deze schattingen als volgt: circa 100.000 bewegend beeld dragers en circa 30.000 geluids dragers zijn gedigitaliseerd. Circa 30.000 bewegend beeld dragers en circa 10.000 geluids dragers dienen nog gedigitaliseerd te worden. Daarvan is de digitalisering van circa 20.000 bewegend beeld dragers en circa 5000 geluids dragers urgent. Benadrukt moet worden dat in het adressenbestand uitsluitend de grotere instellingen zijn opgenomen. Deze schattingen kunnen dus niet geëxtrapoleerd worden naar de gehele museumsector.
- Ook voor de andere sectoren (bedrijfsarchieven, overige instellingen) moeten de in de tabel genoemde schattingen op basis van de geëxtrapoleerd gegevens uit de enquête uitsluitend als indicatief worden beschouwd.

5.4 Eigen digitaliseringstraat

Heeft uw organisatie een eigen digitaliseringsgraad voor AV-materiaal?	ja
Alle responderende instellingen	37,9
Regionaal of gemeentelijk archief	25
Bedrijfsarchief	14,3
Omroep	57,5
Museumsector	28,6
Overige instellingen	53,8

Tabel 8 - Eigen digitaliseringstraat

38% (n=47) instellingen hebben aangegeven een eigen digitaliseringsstraat te hebben voor AV-materiaal. Per sector zijn de resultaten als volgt (zie tabel 8):

- De omroepen blijken vaak een eigen digitaliseringsstraat te hebben (58%).
- Bij de regionale/gemeentelijke archieven heeft een kwart een eigen digitaliseringsstraat voor AV-materiaal. Bij bedrijfsarchieven ligt dit lager (14%).
- Bij de instellingen in de museumsector geldt een vergelijkbaar percentage (29%).
- Ten slotte scoren de overige instellingen die aan de enquête meededen hoog met 54%.

44 instellingen hebben ook de vervolgvraag ingevuld over de dragers waarvoor deze digitaliseringstraat geschikt is. De resultaten staan weergegeven in tabel 9 hieronder. Uit deze tabel kan het volgende geconcludeerd worden:

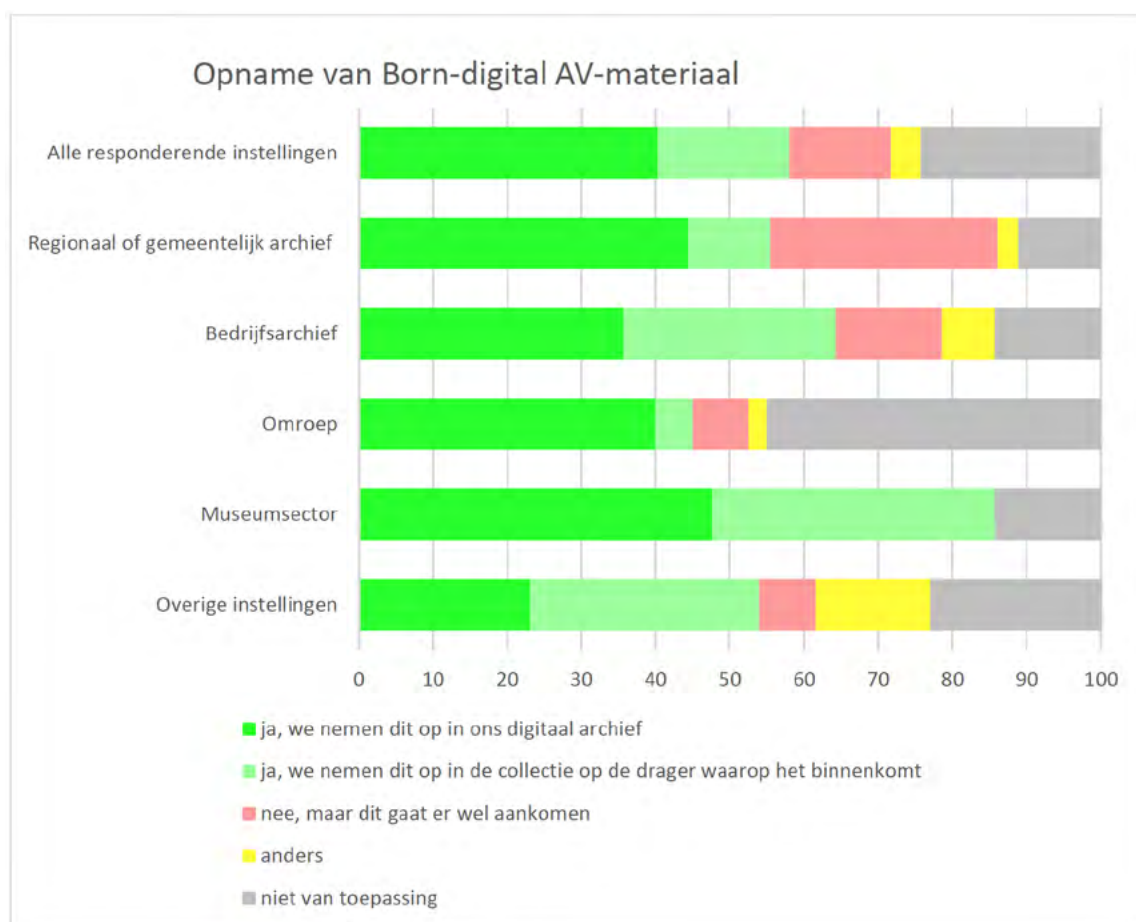
- Slechts een handvol dragers kan door ongeveer de helft van de eigen digitaliseringsstraten gedigitaliseerd worden: compact cassette, Sony MiniDisc Compact Disc, vinyl plaat 33/45 toeren, Betacam SP, DV, DVCAM, SVHS.
- De overige dragers kunnen door een (vaak kleine) minderheid van de eigen digitaliseringsstraten aangepakt worden.

Voor welke dragers is uw eigen digitaliseringsgraad geschikt? [44 instellingen hebben de lijst ingevuld]	
Audio	
Open Reel Tapes (1/4; 1/2, Ven 2")	18,2%
16mm, 17,5mm, 35mm magnetische petto	13,7%
Compact cassette	54,6%
Digital compact cassette	27,2%
Digital audio tape	36,3%
PCM audio	22,8%
Sony MiniDisc Compact Disc	45,5%
Super Audio CD	15,9%
Wax Cylinder	2,2%
Wire recording	6,8%
Vinyl plaat 33/45 toeren	56,8%
Video	0,0%
1" Type A video tape, Ampex	6,8%
1" Type B-format (BCN)	6,8%
1" Type C-format	4,6%
Betacam SP	45,5%
Betamax	18,2%
Bluray Disc	27,2%
CV Sony 1/2 inch	6,8%
Digital Betacam	36,3%
Digital8	18,2%
DV	52,1%
DVC PRO	34,1%
DVCAM	47,7%
HDV	25,0%
Hi8	20,4%
Super Betamax	9,1%
SVHS	56,8%
Umatic 3/4" Sony	34,1%
VCR 1500	11,6%
VCR 1700	11,3%
Video 2000	15,9%
Video 8	20,4%
Film	0,0%
35mm acetate	4,6%
35mm polyester	2,2%
16 mm acetate	13,7%
9,5 mm acetate	2,2%
8mm standard acetate	9,1%
8mm super acetate	9,1%
S16	2,2%
S8	9,1%

Tabel 9 - Dragere waarvoor digitaliseringsgraad geschikt

6. BORN-DIGITAL AV-MATERIAAL

6.1 Opname born-digital AV-materiaal in collectie

A4.1 Neemt u momenteel Born-Digital AV-materiaal in uw collectie op?	ja, we nemen dit op in ons digitaal archief	ja, we nemen dit op in de collectie op de drager waarop het binnenkomt	nee, maar dit gaat er wel aankomen	anders	niet van toepassing
Alle responderende instellingen	40,3	17,7	13,7	4	24,2
Regionaal of gemeentelijk archief	44,4	11,1	30,6	2,8	11,1
Bedrijfsarchief	35,7	28,6	14,3	7,1	14,3
Omroep	40	5	7,5	2,5	45
Museumsector	47,6	38,1	0	0	14,3
Overige instellingen	23,1	30,8	7,7	15,4	23,1

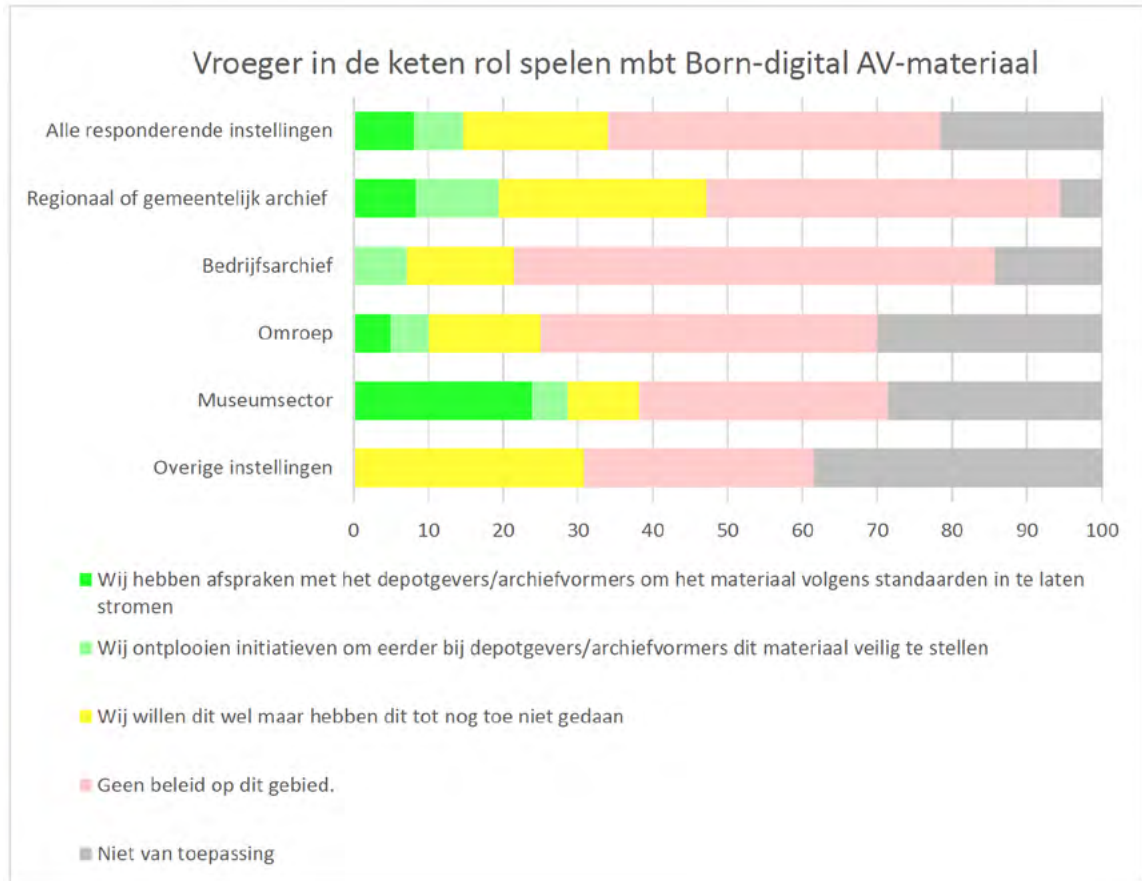
Figuur 10 - Opname van born-digital AV-materiaal

In figuur 10 zijn de resultaten weergegeven van de vraag over de opname van Born Digital AV-materiaal. Hieruit kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- 40% van alle responderende instellingen neemt Born-Digital AV-materiaal op in hun digitale archief. Dit percentage is voor de diverse sectoren vergelijkbaar, met uitzondering van een lager percentage voor overige instellingen (23%).
- 18% van alle responderende instellingen neemt Born-Digital materiaal op in de collectie op de drager waarop het binnenkomt. Deze werkwijze wordt met name toegepast bij bedrijfsarchieven (29%), bij de museumsector (38%) en bij de overige instellingen (31%). Bij de regionale/gemeentelijke archieven en bij de omroepen komt dit veel minder voor: respectievelijk 11% en 5% van de aan de TrendMonitor deelnemende instellingen uit deze sectoren geven dit aan.
- Van alle responderende instellingen geeft slechts een bescheiden percentage aan geen Born-Digital AV-materiaal in de collectie op te nemen (14%). Echter, bij de regionale/gemeentelijke archieven ligt dit percentage aanzienlijk hoger met 31%.

6.2 Eerdere rol in keten m.b.t. born-digital AV-materiaal

A4.2 De technologische ontwikkelingen van born-digital AV-materiaal gaan heel snel. Zo snel, dat het materiaal zonder ingrijpen in veel gevallen na enkele jaren niet meer leesbaar zal zijn. Daarom proberen archiverende instellingen vaak vroeger in de keten hierin een rol te spelen. Wat is het beleid van uw organisatie in deze?	Wij hebben afspraken met het depotgevers/archiefvormers om het materiaal volgens standaarden in te laten stromen	Wij ontplooiën initiatieven om eerder bij depotgevers/archiefvormers dit materiaal veilig te stellen	Wij willen dit wel maar hebben dit tot nog toe niet gedaan	Geen beleid op dit gebied.	Niet van toepassing
Alle responderende instellingen	8,1	6,5	19,4	44,4	21,8
Regionaal of gemeentelijk archief	8,3	11,1	27,8	47,2	5,6
Bedrijfsarchief	0	7,1	14,3	64,3	14,3
Omroep	5	5	15	45	30
Museumsector	23,8	4,8	9,5	33,3	28,6
Overige instellingen	0	0	30,8	30,8	38,5

Figuur 11 - Eerder in keten rol mbt born-digital AV-materiaal

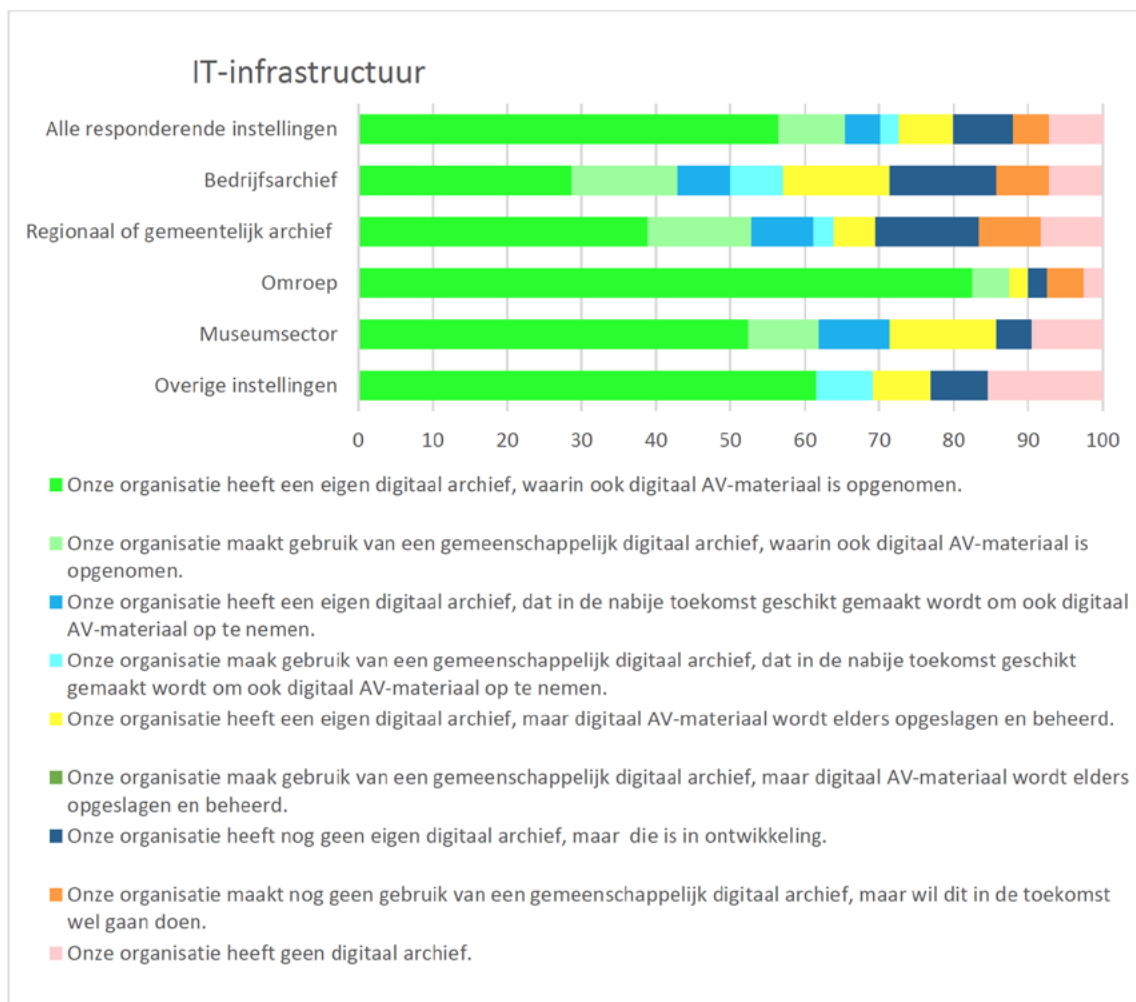
Deze vraag over Born-Digital AV-materiaal werd als volgt ingeluid:

De technologische ontwikkelingen van born-digital AV-materiaal gaan heel snel. Zo snel, dat het materiaal zonder ingrijpen in veel gevallen na enkele jaren niet meer leesbaar zal zijn. Daarom proberen archiverende instellingen vaak vroeger in de keten hierin een rol te spelen. Wat is het beleid van uw organisatie in deze?

De resultaten van deze vragen staan gepresenteerd in figuur 11.

- Deze vraag is vooral van belang voor de regionale/gemeentelijke archieven. Daar blijkt dat hier nog een relatief onontgonnen gebied ligt: 8% van de regionale/gemeentelijke archieven geeft aan hierover afspraken met depotgevers/archiefvormers te hebben gemaakt. 11% van de regionale/gemeentelijke archieven ontplooit initiatieven hiertoe, terwijl 28% dit wel wil maar nog niet heeft gedaan. 47% van de regionale gemeentelijke archieven geeft aan geen beleid op dit gebied te hebben.
- Bij de bedrijfsarchieven geldt dat 7,1% initiatieven in deze richting ontplooien, terwijl 14,3% dit wel wil maar nog niet heeft gedaan.
- Bij de omroepen heeft 5% reeds afspraken hiertoe gemaakt, 5% ontplooit initiatieven en 15% wil dit wel maar heeft het nog niet gedaan.
- Bij de instellingen uit de museumsector stelt bijna 24% dat zij hiertoe afspraken hebben gemaakt met archiefvormers en/of depotgevers.

7. IT-INFRASTRUCTUUR

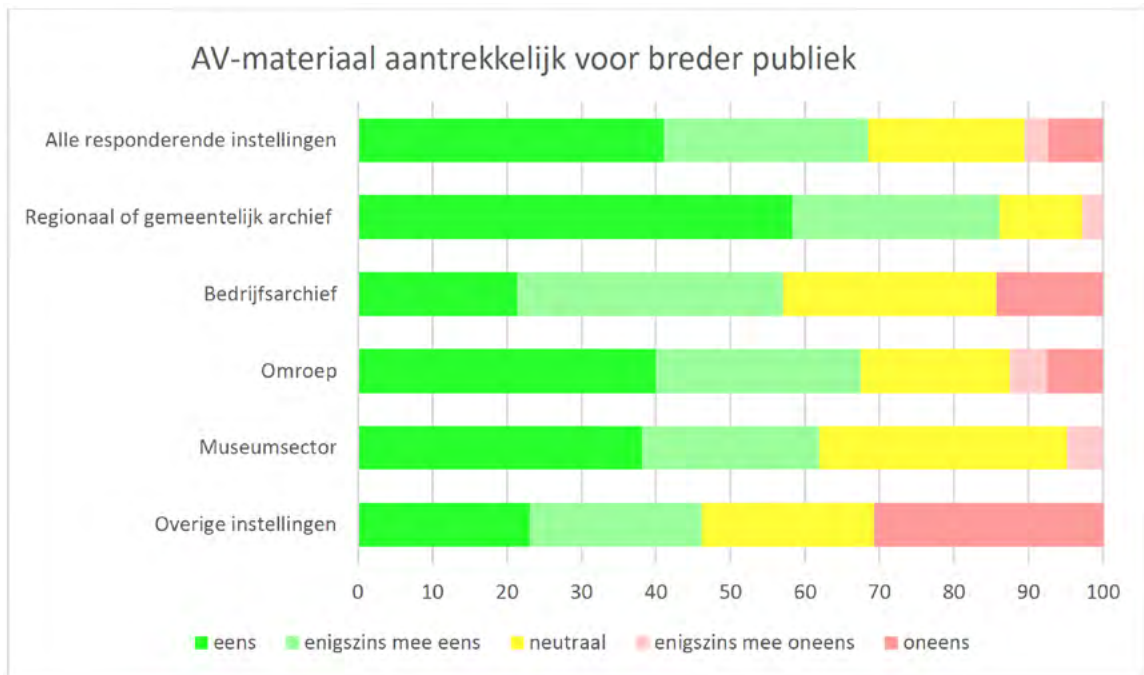
Figuur 12 - IT-infrastructuur

In figuur 12 staan de resultaten weergegeven wat betreft de vraag over de IT infrastructuur met betrekking tot digitaal AV-materiaal van de responderende instellingen. De resultaten kunnen als volgt worden samengevat:

- 65,4% van alle responderende instellingen heeft een eigen digitaal archief (56,5%) of een gemeenschappelijk digitaal archief (8,9%), waarin AV-materiaal wordt opgenomen. Dit percentage ligt bij de regionale/gemeentelijke archieven op 52,8%, bij bedrijfs- en instellingsarchieven op 42,9%. Bij de omroepen ligt dit percentage op 87,5%, terwijl bij de museumsector het percentage 61,9% is. Een vergelijkbaar percentage geldt voor de overige instellingen: 61,5%.
- 7,2% van alle responderende instellingen geeft aan een eigen digitaal archief (4,8%) of een gemeenschappelijk digitaal archief (2,4%) te hebben, dat in de toekomst geschikt zal zijn voor AV-materiaal. Dit percentage is 11,1% bij regionale gemeenschappelijke archieven en 14,2% bij bedrijfs- en instellingsarchieven. Bij omroepen is het percentage (logischerwijs) 0%. Bij de museumsector is het percentage 9,5%, bij de overige instellingen 7,7%.
- 7,3% van alle responderende instellingen geeft aan een eigen digitaal archief te hebben, maar het digitale AV-materiaal elders op te slaan en te laten beheren. Dit percentage is bij regionale/gemeentelijke archieven 5,6%. Bij bedrijfsarchieven is het percentage 14,3%. Bij omroepen 2,5%. Bij de museumsector is het percentage 14,3% en bij de overige instellingen 7,7%. Deze versie (wél digitaal archief, AV-materiaal elders opslaan) bestaat overigens niet bij gemeenschappelijke digitale archieven: in elk geval heeft géén van de respondenten van de TrendMonitor deze mogelijkheid aangegeven.
- Tenslotte geeft 20,2% van de instellingen aan op dit moment geen (eigen of gemeenschappelijk) digitaal archief te hebben. Dit percentage is 30,5% bij regionale archieven en 28,5% bij bedrijfsarchieven. Bij omroepen is dit 10%. Bij de museumsector is dit 14,3%. Bij de overige instellingen is dat 23,1%.

8. BESCHIKBAARSTELLING

8.1 Aantrekkelijkheid AV-materiaal voor brede publiek

AV-materiaal in onze collectie leent zich uitstekend om informatie naar een groter publiek te brengen.	eens	enigszins mee eens	neutraal	enigszins mee oneens	oneens	
Alle responderende instellingen	41,1	27,4	21	3,2	7,3	1
Regionaal of gemeentelijk archief	58,3	27,8	11,1	2,8	0	2
Bedrijfsarchief	21,4	35,7	28,6	0	14,3	3
Omroep	40	27,5	20	5	7,5	4
Museumsector	38,1	23,8	33,3	4,8	0	5
Overige instellingen	23,1	23,1	23,1	0	30,8	6

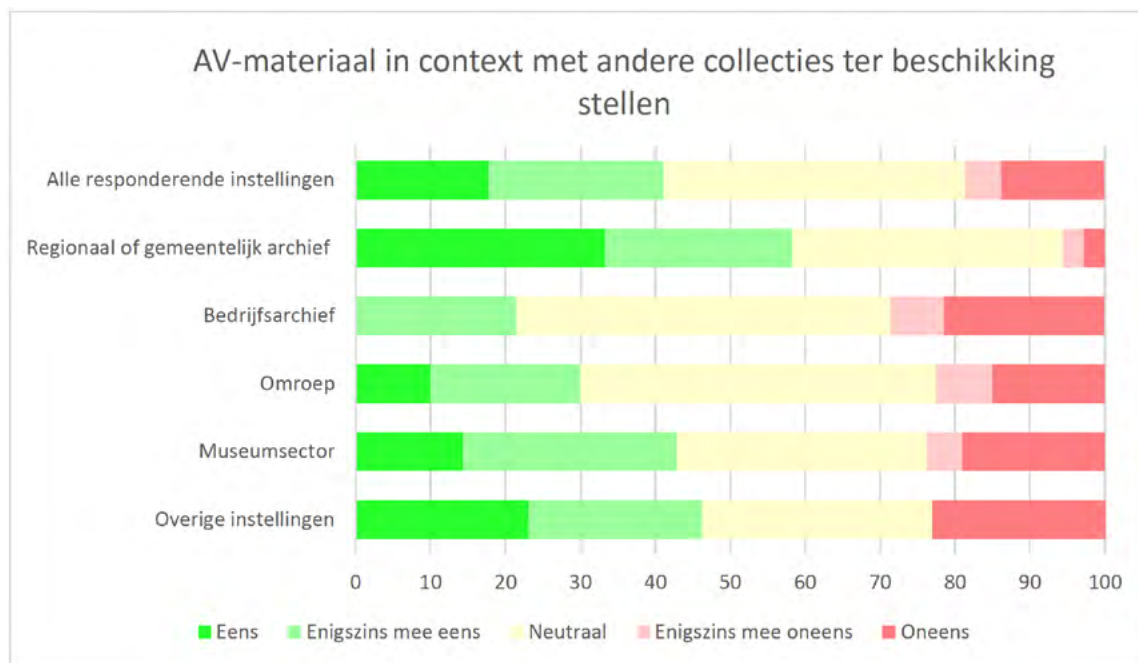
Figuur 13 – AV-materiaal aantrekkelijk voor breder publiek

In het vooronderzoek werd opgemerkt dat AV-materiaal, hoewel het vaak slechts een klein deel van een collectie van een erfgoedinstelling omvat, toch vaak heel belangrijk materiaal betreft omdat het aantrekkelijk is om een breed publiek te bereiken. Een stelling hierover is in de vragenlijst opgenomen:

AV-materiaal in onze collectie leent zich uitstekend om informatie naar een groter publiek te brengen.

De antwoorden op deze stelling van de respondenten staan in figuur 13 weergegeven. De stelling wordt onderschreven door 68,5% van de respondenten. Met name de respondenten van de regionale/gemeentelijke archieven onderschrijven de stelling: 86,2% is het met de stelling (enigszins) eens.

8.2 AV-materiaal beschikbaar stellen in context

Het is voor onze collectie AV-materiaal belangrijk om deze in een context met andere collecties buiten onze organisatie beschikbaar te kunnen stellen.	Eens	Enigszins mee eens	Neutraal	Enigszins mee oneens	Oneens
Alle responderende instellingen	17,7	23,4	40,3	4,8	13,7
Regionaal of gemeentelijk archief	33,3	25	36,1	2,8	2,8
Bedrijfsarchief	0	21,4	50	7,1	21,4
Omroep	10	20	47,5	7,5	15
Museumsector	14,3	28,6	33,3	4,8	19
Overige instellingen	23,1	23,1	30,8	0	23,1

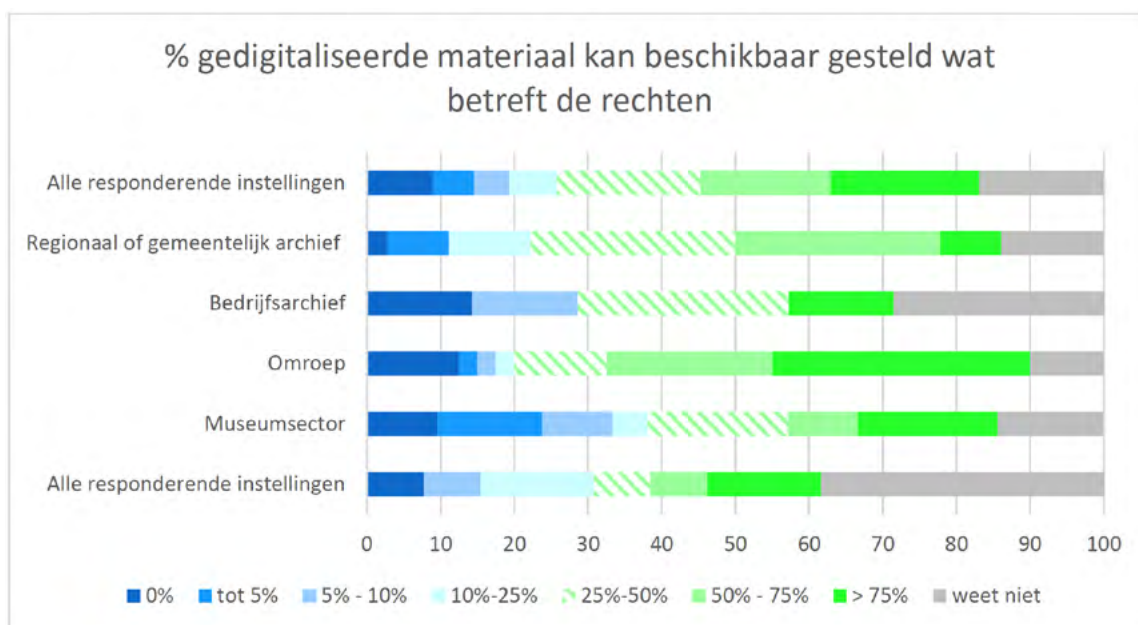
Figuur 14 – AV-materiaal in context met andere collecties ter beschikking stellen

In het vooronderzoek werd door meerdere geïnterviewden opgemerkt dat de grote uitdaging bij het beschikbaar stellen van AV-materiaal is om dit te doen in context met andere materialen dat zich veelal buiten de collectie van de eigen instelling bevindt. Daarom werd de volgende stelling in de enquête opgenomen:

Het is voor onze collectie AV-materiaal belangrijk om deze in de context met andere collecties buiten onze organisatie beschikbaar te kunnen stellen.

De resultaten met betrekking tot deze stelling staan in figuur 14 weergegeven. De stelling wordt door 41% van alle responderende instellingen (enigszins) onderschreven. De stelling wordt met name onderschreven door de regionale/gemeentelijke archieven (58,3%).

8.3 Percentage van gedigitaliseerd AV-materiaal dat online beschikbaar kon worden gesteld

Welk percentage van het gedigitaliseerd AV-materiaal in uw collectie kan beschikbaar gesteld worden wat betreft de rechten ervan (schatting)?	0%	tot 5%	5% - 10%	10%-25%	25%-50%	50% - 75%	> 75%	weet niet
Alle responderende instellingen	8,9	5,6	4,8	6,5	19,4	17,7	20,2	16,9
Regionaal of gemeentelijk archief	2,8	8,3	0	11,1	27,8	27,8	8,3	13,9
Bedrijfsarchief	14,3	0	14,3	0	28,6	0	14,3	28,6
Omroep	12,5	2,5	2,5	2,5	12,5	22,5	35	10
Museumsector	9,5	14,3	9,5	4,8	19	9,5	19	14,3
Overige instellingen	7,7	0	7,7	15,4	7,7	7,7	15,4	38,5

Figuur 15 - Gedigitaliseerde materiaal wat beschikbaar gesteld kan worden i.v.m. de rechten

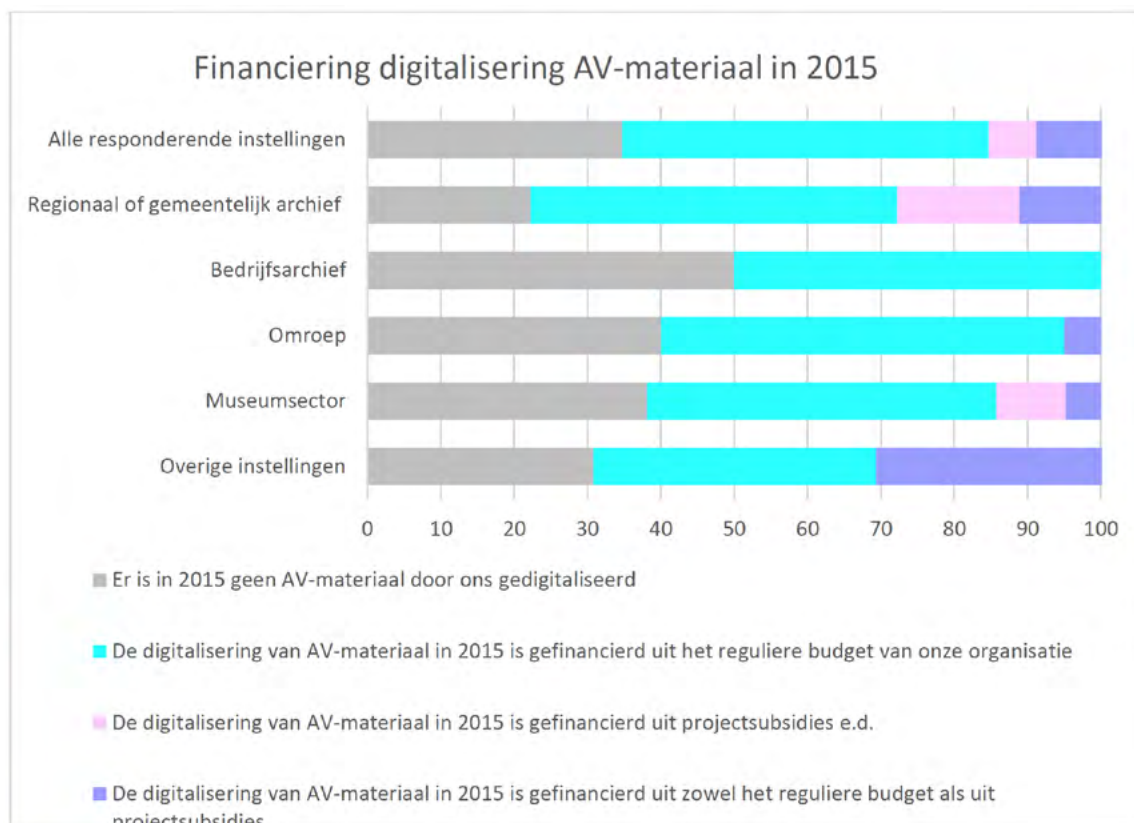
Een belangrijke kwestie bij beschikbaarstelling van AV-materiaal betreffen de auteursrechten. In paragraaf 4.4 werd een vraag gesteld over het regelen van rechtenkwesties rond online beschikbaarstelling bij de acquisitie/ingest van het materiaal. Ongeveer de helft van alle responderende instellingen gaf aan dat inmiddels goed te regelen. Op een vervolgvraag gaf ruim 60% aan dat sinds enige jaren te doen (50% sinds 1-5 jaar, 12% sinds 5-10 jaar). M.a.w. bij circa 40% van de bevroagde instellingen worden de rechtenkwesties bij de acquisitie/ingest nog steeds niet goed geregeld, bij circa 60% van de andere helft wordt dit sinds een aantal jaren geregeld. Het gevolg hiervan is dat belangrijke delen van de gedigitaliseerde AV-collecties niet online beschikbaar gesteld kan worden⁷. Daarom is hierover een specifieke vraag gesteld, waarvan de resultaten in figuur 15 zijn gepresenteerd:

- Bij 19,3% van de responderende instellingen kan minder dan 10% van de gedigitaliseerde AV-collectie online beschikbaar worden gesteld. Bij de regionale/gemeentelijke archieven is dit percentage 11,1%. Bij bedrijfsarchieven is dit 28,6% en bij omroepen 17,5%. Bij de instellingen in de museumsector is dit percentage zelfs 33,7%.
- Bij 39,6% van alle responderende instellingen kan meer dan de helft van het gedigitaliseerde AV-materiaal beschikbaar worden gesteld wat betreft de rechtenkwesties. Bij regionale/gemeentelijke archieven is dit 35,5%. Bij bedrijfsarchieven 14,3%. Bij omroepen is het percentage 57,5%. Bij de instellingen in de museumsector is dit 28,5%.

⁷ Natuurlijk betekent het geregeld zijn van de rechtenkwesties niet altijd dat online beschikbaarstelling toegestaan is.

9. FINANCIËN

9.1 Financiering van de digitalisering in 2015

Hoe is in 2015 de digitalisering van AV-materiaal door uw organisatie gefinancierd?	Er is in 2015 geen AV-materiaal door ons gedigitaliseerd	De digitalisering van AV-materiaal in 2015 is gefinancierd uit het reguliere budget van onze organisatie	De digitalisering van AV-materiaal in 2015 is gefinancierd uit projectsubsidies e.d.	De digitalisering van AV-materiaal in 2015 is gefinancierd uit zowel het reguliere budget als uit projectsubsidies
Alle responderende instellingen	34,7	50	6,5	8,9
Regionaal of gemeentelijk archief	22,2	50	16,7	11,1
Bedrijfsarchief	50	50	0	0
Omroep	40	55	0	5
Museumsector	38,1	47,6	9,5	4,8
Overige instellingen	30,8	38,5	0	30,8

Figuur 16 – Financiering digitalisering AV-materiaal in 2015

Hoe wordt de digitalisering van AV-materiaal gefinancierd? Deze vraag speelt des te meer omdat enkele geïnterviewden uit het vooronderzoek aangaven dat zij een afnemende bereidheid bij de overheid zagen om basisdigitalisering financieel te ondersteunen. In figuur 16 staan de resultaten weergegeven van een vraag over de financiering van de digitalisering van AV-materiaal in 2015. Zeker 35% van alle responderende instellingen gaf aan in 2015 geen AV-materiaal gedigitaliseerd te hebben. Uit antwoorden van de overige instellingen is af te leiden dat het overgrote deel van de digitalisering gefinancierd is uit het reguliere budget van de instelling (50%). Slechts 6% van alle instellingen geeft aan dat de digitalisering (uitsluitend) gefinancierd is uit projectsubsidies en dergelijke, terwijl circa 9% aangaf dat de digitalisering in 2015 uit zowel het reguliere budget als uit projectsubsidies is gefinancierd.

De cijfers per sector wijken hiervan weinig af: de regionale/gemeentelijke archieven zijn wat actiever wat betreft digitalisering (slechts 22% heeft geen digitalisering in 2015 ondernomen) en zijn het meest succesvol in het verwerven van projectsubsidies (circa 27% heeft de digitalisering in 2015 mede gefinancierd uit projectsubsidies). Bij bedrijfsarchieven spelen projectsubsidies voor digitalisering geen rol, terwijl dit voor omroepen nauwelijks een rol speelt (slechts 5% geeft aan projectsubsidies voor digitalisering gebruikt te hebben).

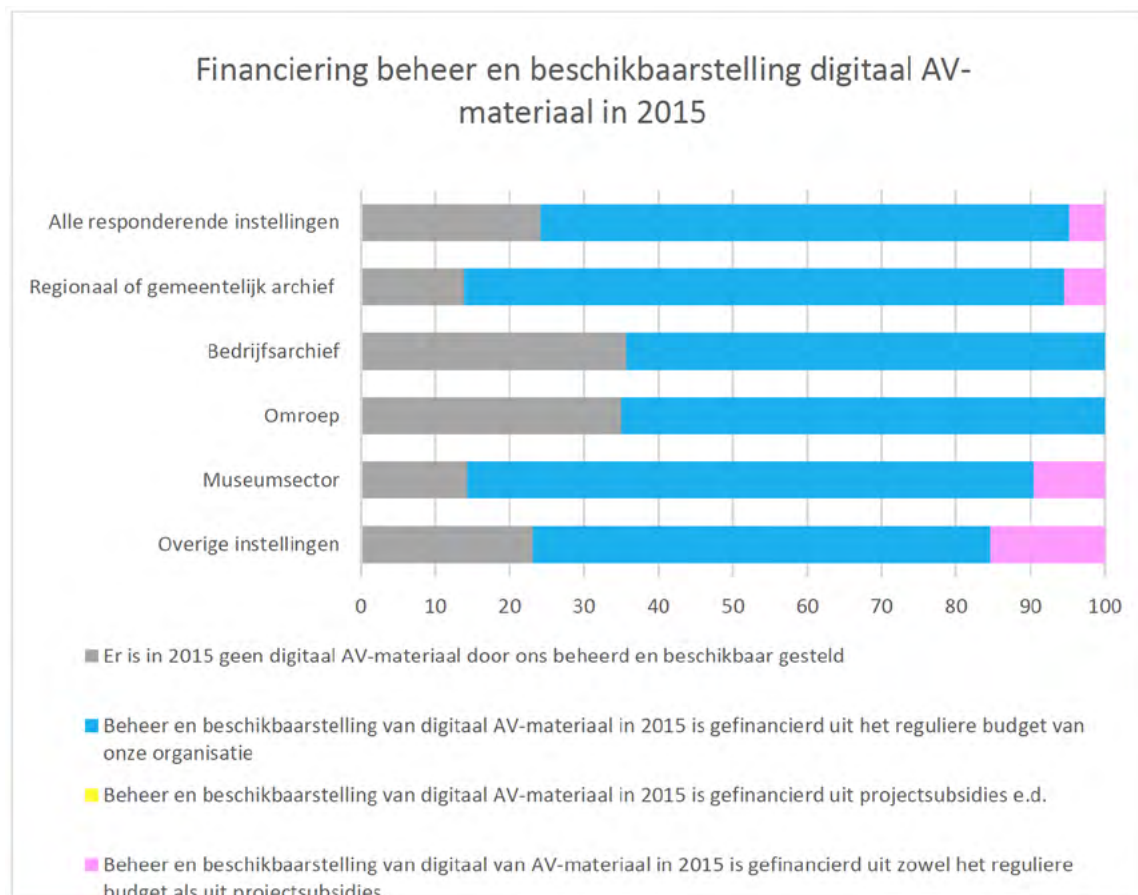
Aan de instellingen die aangaven de digitalisering in 2015 uit zowel het reguliere budget als uit projectsubsidies te hebben gefinancierd (9%), werd gevraagd naar de verhouding tussen deze twee financieringsbronnen. De resultaten staan in de tabel hieronder vermeld. De resultaten zijn verspreid over de diverse categorieën. Aangezien het om slechts 11 instellingen gaat, kunnen aan deze gegevens geen algemene conclusies verbonden worden.

Kunt u de globaliter verhouding tussen financiering uit reguliere budget versus uit projectsubsidies aangeven?	11 instellingen [%, n]
ca. 10% uit regulier budget; ca. 90% uit projectsubsidies	9,1 (1)
ca. 25% uit regulier budget; ca. 75% uit projectsubsidies	27,3 (3)
ca. 50% uit regulier budget; ca. 50% uit projectsubsidies	36,4 (4)
ca. 75% uit regulier budget; ca. 25% uit projectsubsidies	9,1 (1)
ca. 90% uit regulier budget; ca. 10% uit projectsubsidies	18,2 (2)

Tabel 10 - Verhouding eigen budget versus projectsubsidies m.b.t. digitalisering

⁷ Natuurlijk betekent het geregeld zijn van de rechtenkwesties niet altijd dat online beschikbaarstelling toegestaan is.

9.2 Financiering van het beheer en beschikbaarstelling van digitaal AV-materiaal in 2015

Hoe is in 2015 het beheer en de beschikbaarstelling van digitaal AV-materiaal door uw organisatie gefinancierd?	Er is in 2015 geen digitaal AV-materiaal door ons beheerd en beschikbaar gesteld	Beheer en beschikbaarstelling van digitaal AV-materiaal in 2015 is gefinancierd uit het reguliere budget van onze organisatie	Beheer en beschikbaarstelling van digitaal AV-materiaal in 2015 is gefinancierd uit projectsubsidies e.d.	Beheer en beschikbaarstelling van digitaal van AV-materiaal in 2015 is gefinancierd uit zowel het reguliere budget als uit projectsubsidies
Alle responderende instellingen	24,2	71	0	4,8
Regionaal of gemeentelijk archief	13,9	80,6	0	5,6
Bedrijfsarchief	35,7	64,3	0	0
Omroep	35	65	0	0
Museumsector	14,3	76,2	0	9,5
Overige instellingen	23,1	61,5	0	15,4

Figuur 17 – Financiering beheer en beschikbaarstelling digitaal AV-materiaal in 2015

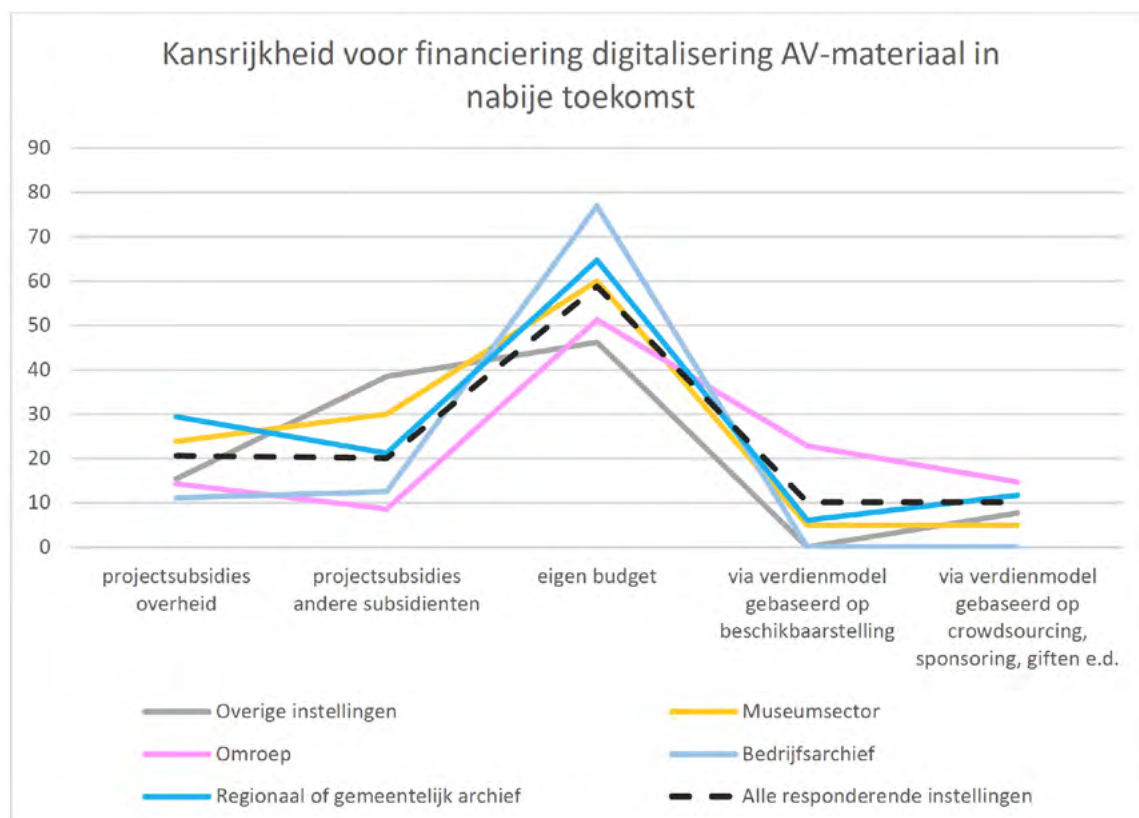
De volgende vraag over financiering betrof de financiering van het beheer en beschikbaarstelling van digitaal AV-materiaal in 2015. De resultaten worden gepresenteerd in figuur 17. De belangrijkste conclusies zijn als volgt:

- Bijna een kwart van alle responderende instellingen heeft in 2015 geen digitaal AV-materiaal beschikbaar gesteld. De percentages voor de verschillende sectoren wijken nogal af: dit percentage is voor de regionale/gemeentelijke archieven 14%, voor bedrijfsarchieven 36%. Ook voor de omroepen is het percentage tamelijk hoog (35%). Voor de instellingen uit de museumsector betreft het 14%, voor de overige instellingen 23%.
- De overige instellingen hebben wel digitaal AV-materiaal in 2015 ter beschikking gesteld: het overgrote deel van de instellingen financiert dit uit eigen budget (71% voor alle responderende instellingen).
- Geen enkele instelling heeft beheer en beschikbaarstelling van digitaal AV-materiaal in 2015 uitsluitend gefinancierd uit projectsubsidies en dergelijke. Wel heeft een klein percentage projectsubsidies mede voor de financiering hiervan ingezet: 5% van alle responderende instellingen. Dit percentage is voor de regionale/gemeentelijke archieven eveneens ongeveer 5%, voor de museumsector circa 10% en voor de overige instellingen 15%. De bedrijfsarchieven en de omroepen hebben geen projectsubsidies voor beheer en beschikbaarstelling in 2015 ingezet (in kunnen zetten).

Aan de instellingen die zowel het eigen budget als projectsubsidies voor het beheer en beschikbaarstelling van digitaal AV-materiaal in 2015 als financieringsbronnen hebben ingezet werd tevens gevraagd om de verhoudingen hiervan aan te geven. Het betreft slechts zes instellingen. Bij drie instellingen was de verhouding fiftyfifty, bij drie instellingen was de kostenverhouding 90% regulier budget/10% uit projectsubsidies.

9.3 Financiering digitalisering AV-materiaal in de nabije toekomst

9.3.1 Kansrijkheid financiering digitalisering AV-materiaal

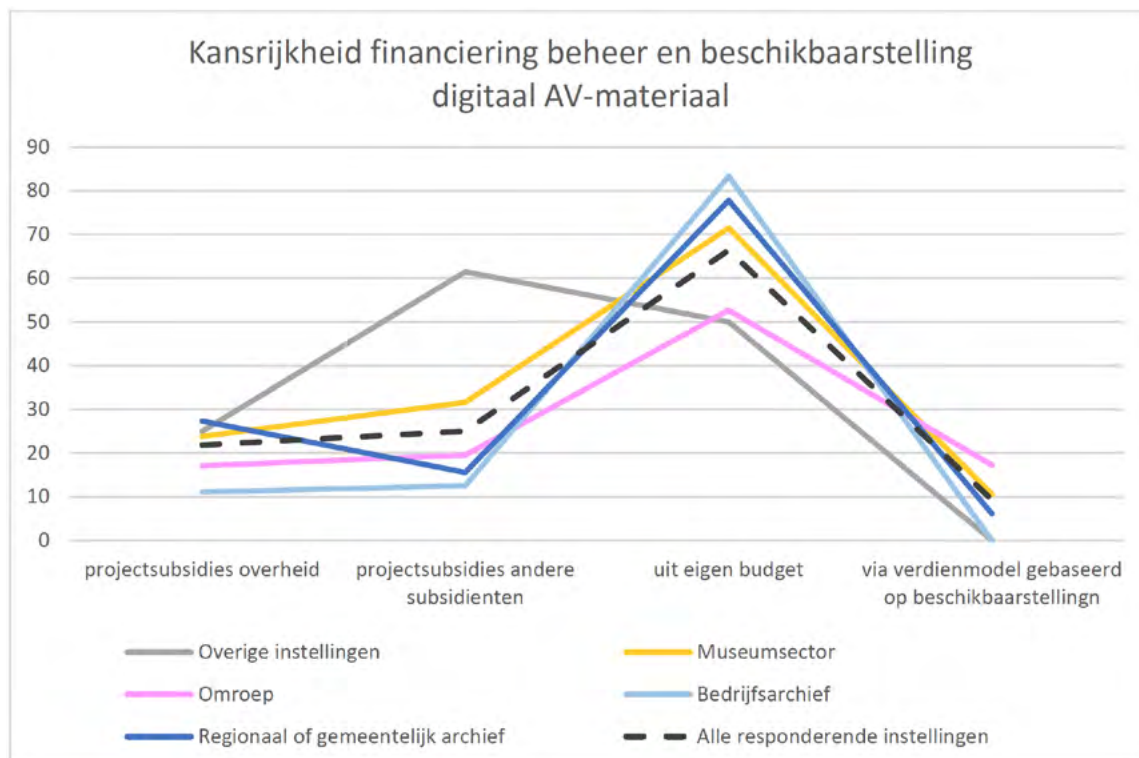
A7.3 Hoe ziet u de kansen voor financiering van digitalisering van AV-materiaal in de nabije toekomst voor uw organisatie?	projectsubsidies overheid	projectsubsidies andere subsidienten	eigen budget	via verdienmodel gebaseerd op beschikbaarstelling	via verdienmodel gebaseerd op crowdfunding, sponsoring, giften e.d.
Alle responderende instellingen	20,6	20,1	58,8	10,1	10,1
Regionaal of gemeentelijk archief	29,4	21,2	64,7	6,1	11,7
Bedrijfsarchief	11,1	12,5	76,9	0	0
Omroep	14,3	8,6	51,3	22,8	14,7
Museumsector	23,8	30	60	5	5
Overige instellingen	15,4	38,5	46,2	0	7,7

Figuur 18 - Kansrijkheid financiering digitalisering AV-materiaal

Hoe zit het met financiering in de toekomst van digitalisering van AV-materiaal? De respondenten werd een vraag voorgelegd over in hoeverre zij diverse financieringsbronnen kansrijk achten. De resultaten hiervan staan vermeld in figuur 18:

- 58,8% van alle responderende instellingen ziet het eigen budget als een kansrijke financieringsbron voor digitalisering. Dit percentage is het hoogst bij de bedrijfsarchieven (76,9%).
- Projectsubsidies van overheidswege als financieringsbron voor digitalisering van AV-materiaal wordt door ruim 20% van alle responderende instellingen als kansrijk ingeschat. Met name regionale/gemeentelijke archieven (29,4%) en instellingen uit de museumsector (23,8%) zien dit als kansrijk. Bij omroepen ligt dit percentage lager (14,3%), evenals bij bedrijfsarchieven (11,1%) en overige instellingen (15,4%).
- Projectsubsidies van andere subsidiënten als financieringsbron voor digitalisering van AV-materiaal wordt eveneens door ruim 20% van alle responderende instellingen als kansrijk ingeschat. De overige instellingen zien hier de meeste kansen (38,5%), gevolgd door de museumsector (30%) en de regionale/gemeentelijke archieven (21,2%). Omroepen zien hier minder kansen (8,6%), evenals bedrijfsarchieven (12,5%).
- 10% van de responderende instellingen ziet kansen om digitalisering van AV-materiaal te financieren via een verdienmodel gebaseerd op de beschikbaarstelling ervan. Dit percentage is vooral hoog bij omroepen (22,8%). Bij de regionale/gemeentelijke archieven ligt dit percentage laag (6,1%), evenals bij de instellingen uit de museumsector (5%). Bedrijfsarchieven en overige instellingen zien hier zelfs helemaal geen kansen.
- 10% van de responderende instellingen ziet kansen om digitalisering van AV-materiaal te financieren via een verdienmodel gebaseerd op crowdsourcing, sponsoring, giften en dergelijke. Bij de regionale/gemeentelijke archieven is het percentage 11,7%. Bij omroepen is dit percentage 14,7%. Bij de instellingen uit de museumsector is het percentage 5%, bij overige instellingen is het percentage 7,7%. Bedrijfs- en instellingsarchieven zien hier geen kansen.

9.3.2 Kansrijkheid financiering beheer en beschikbaarstelling digitaal AV-materiaal

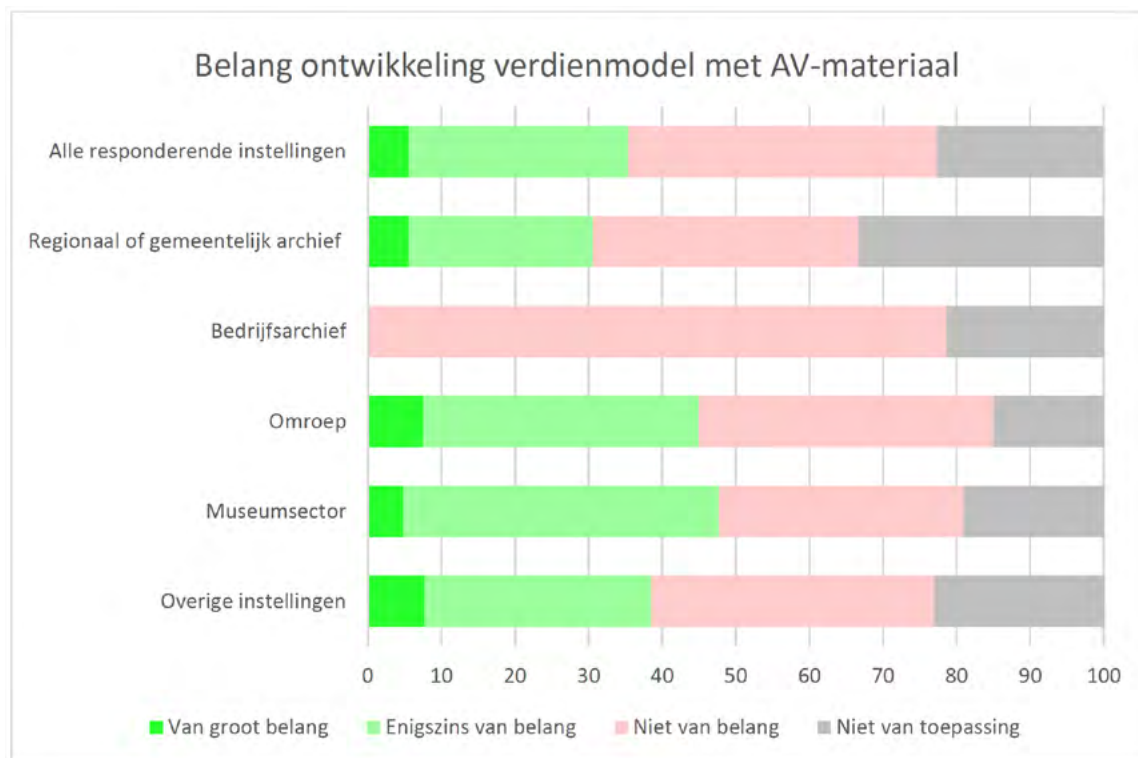
Hoe ziet u de kansen voor financiering van het beheer en de beschikbaarstelling van digitaal AV-materiaal in de nabije toekomst voor uw organisatie?	projectsubsidies overheid	projectsubsidies andere subsidienten	uit eigen budget	via verdienmodel gebaseerd op beschikbaarstelling
Alle responderende instellingen	21,8	25	66,4	9,3
Regionaal of gemeentelijk archief	27,3	15,6	77,8	6,1
Bedrijfsarchief	11,1	12,5	83,3	0
Omroep	17,1	19,5	52,7	17,2
Museumsector	23,8	31,6	71,5	10,5
Overige instellingen	25	61,5	50	0

Figuur 19 - Kansrijk financiering beheer en beschikbaarstelling digitaal AV-materiaal

Eenzelfde vraag werd de respondenten voorgelegd over de kansrijkheid van diverse financieringsbronnen voor het beheer en beschikbaarstelling van digitaal AV-materiaal. De resultaten hiervan staan vermeld in figuur 19:

- Twee-derde van alle responderende instellingen geeft aan het eigen budget als meest kansrijk te beschouwen. Dit percentage is 77,8% bij regionale/gemeentelijke archieven. Bij bedrijfsarchieven is het percentage 83,3%. Bij de instellingen uit de museumsector is het percentage 71,5%. Bij de omroepen ligt het percentage aanzienlijk lager: 52,7%, evenals bij de overige instellingen (50%).
- Bijna 22% van alle responderende instellingen ziet projectsubsidies van overheidswegen als kansrijk voor de financiering van het beheer en beschikbaarstelling van digitaal AV-materiaal. Dit percentage is het hoogst bij de regionale/gemeentelijke archieven (27,3%). Ook bij de instellingen uit de museumsector (23,8%) en bij de overige instellingen (25%) is dit percentage hoog. Bij de omroepen ligt dit percentage een stuk lager (17,1%), evenals bij de bedrijfsarchieven (11,1%).
- 25% van alle responderende instellingen ziet projectsubsidies van andere subsidiënten als een kansrijke financieringsbron voor het beheer en beschikbaarstelling van digitale AV-materiaal. Dit percentage is het hoogst bij de overige instellingen (61,5%) en bij de instellingen uit de museumsector (31,6%). Bij de andere categorieën worden de kansen lager ingeschat: 15,6% bij de regionale/gemeentelijke archieven, 12,5% bij de bedrijfsarchieven en 19,5% bij de omroepen.
- 9,3% van alle responderende instellingen ziet een verdienmodel op basis van beschikbaarstelling als een kansrijke financieringsbron. Hierbij zijn de verschillen tussen de verschillende categorieën erg groot: slechts 6,1% van de regionale/gemeentelijke archieven ziet dit als kansrijk, en geen enkele van de bedrijfsarchieven en van de overige instellingen. Deze lage scores worden waarschijnlijk mede veroorzaakt door de per 2016 ingaande Wet Hergebruik Overheidsinformatie, waarin is vastgelegd dat publieke instellingen voor hergebruik van informatie ten hoogste de marginale kosten in rekening mogen brengen. Deze wet is vooral van toepassing op de archiefsector, omdat voor bibliotheken en musea een uitzondering wordt gemaakt. Omroepen en instellingen uit de museumsector zien dan ook meer kansen voor een dergelijk verdienmodel: respectievelijk 17,2% en 10,5%.

9.4 Ontwikkeling verdienmodel

Is de ontwikkeling van verdienmodellen met AV-materiaal voor uw instelling van belang?	Van groot belang	Enigszins van belang	Niet van belang	Niet van toepassing
Alle responderende instellingen	5,6	29,8	41,9	22,6
Regionaal of gemeentelijk archief	5,6	25	36,1	33,3
Bedrijfsarchief	0	0	78,6	21,4
Omroep	7,5	37,5	40	15
Museumsector	4,8	42,9	33,3	19
Overige instellingen	7,7	30,8	38,5	23,1

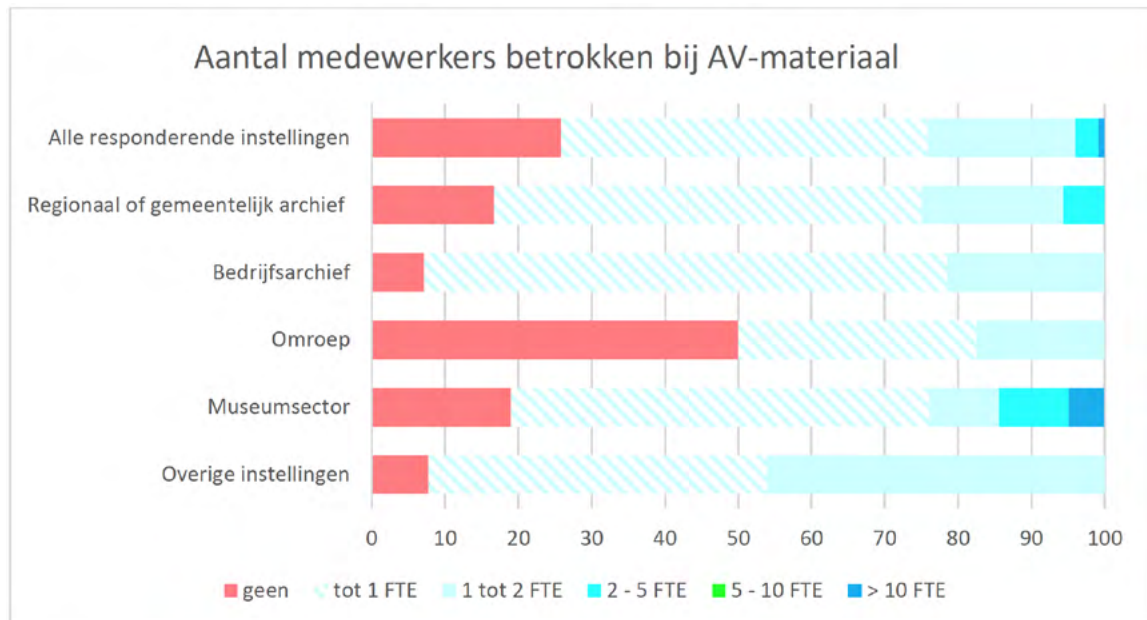
Figuur 20 - Belang ontwikkeling verdienmodel met AV-materiaal

Een specifieke vraag werd gesteld over het belang van de ontwikkeling van verdienmodellen met AV-materiaal, mede naar aanleiding van de resultaten van het vooronderzoek. De resultaten van deze vraag zijn weergegeven in figuur 20:

- Er lijkt weinig echte belangstelling voor verdienmodellen te zijn: slechts 5,6% van alle responderende instellingen geeft aan dit van groot belang te vinden. In de toelichtingen wordt vaak genoemd dat dit niet past in het kader van Open Access en Open Data (zie ook de opmerking op de vorige pagina over de recente Wet Hergebruik Overheidsinformatie).

10. ORGANISATIE ROND AV-MATERIAAL

10.1 Aantal medewerkers betrokken bij AV-materiaal

Hoeveel medewerkers zijn binnen uw organisatie specifiek betrokken bij de collectionering, beheer en beschikbaarstelling van AV-materiaal?	geen	tot 1 FTE	1 tot 2 FTE	2 - 5 FTE	5 - 10 FTE	> 10 FTE
Alle responderende instellingen	25,8	50	20,2	3,2	0	0,8
Regionaal of gemeentelijk archief	16,7	58,3	19,4	5,6	0	0
Bedrijfsarchief	7,1	71,4	21,4	0	0	0
Omroep	50	32,5	17,5	0	0	0
Museumsector	19	57,1	9,5	9,5	0	4,8
Overige instellingen	7,7	46,2	46,2	0	0	0

Figuur 21 - Aantal medewerkers betrokken bij AV-materiaal

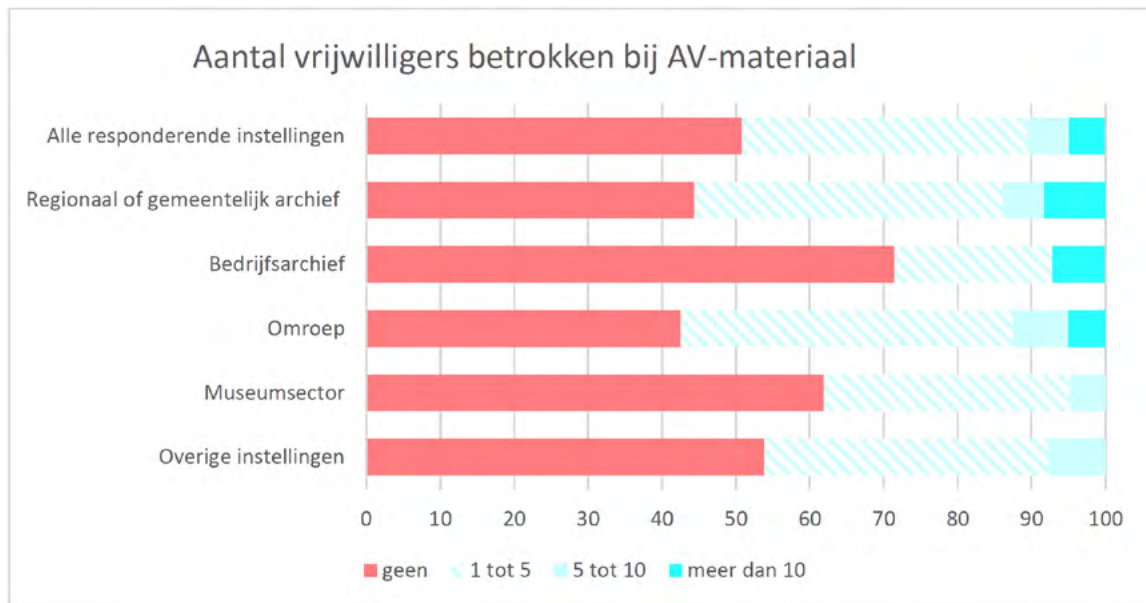
Hoe is de organisatie rond AV-materiaal bij de diverse instellingen geregeld? In figuur 21 staan de resultaten over de vraag hoeveel medewerkers er specifiek betrokken zijn bij de collectionering, beheer en beschikbaarstelling van AV-materiaal:

- Ruim een kwart van alle responderende instellingen geeft aan dat er binnen hun instelling geen medewerkers specifiek betrokken zijn bij AV-materiaal: dit cijfer is vooral zo hoog vanwege de omroepen (50%). Bij de regionale/gemeentelijke archieven is dit percentage 17%. Bij de bedrijfs- en instelling is dit 7,1%. Bij de instellingen in de museumsector is dit percentage 19%, terwijl bij de overige instellingen 7,7% dit aangeeft.
- 70% van de instellingen geeft aan dat er tot twee FTE specifiek betrokken zijn bij AV-materiaal. Dit percentage is 77,7% bij de regionale/gemeentelijke archieven en 92,8 % bij de instellings- en bedrijfsarchieven. Dit percentage is 66,6% bij de instellingen uit de museumsector en 50% bij de omroepen. Bij de overige instellingen is dit percentage 46,2%.

- Slechts 4% van alle responderende instellingen geeft aan dat zij twee FTE of meer medewerkers hebben, die specifiek bij AV-materiaal betrokken zijn. Het gaat om 5,6% bij de regionale/gemeentelijke archieven en 14,3% bij de instellingen uit de museumsector. Bij de overige categorieën komt dit helemaal niet voor.

10.2 Aantal vrijwilligers betrokken bij AV-materiaal

Hoeveel vrijwilligers zijn binnen uw organisatie specifiek betrokken bij de collectionering, beheer en beschikbaarstelling van AV-materiaal?	geen	1 tot 5	5 tot 10	meer dan 10
Alle responderende instellingen	50,8	38,7	5,6	4,8
Regionaal of gemeentelijk archief	44,4	41,7	5,6	8,3
Bedrijfsarchief	71,4	21,4	0	7,1
Omroep	42,5	45	7,5	5
Museumsector	61,9	33,3	4,8	0
Overige instellingen	53,8	38,5	7,7	0

Figuur 22 - Aantal vrijwilligers betrokken bij AV-materiaal

In figuur 22 staan de resultaten vermeld van het aantal vrijwilligers dat specifiek betrokken is bij AV-materiaal binnen de instelling:

- Ruim de helft van alle responderende instellingen geeft aan geen vrijwilligers binnen de organisatie te hebben die specifiek betrokken zijn bij de collectionering, beheer en/of beschikbaarstelling van AV-materiaal.
- Bij de andere helft (49,1%) van alle responderende instellingen zijn wel vrijwilligers specifiek betrokken bij AV-materiaal. Bij de meesten gaat het om 1-5 vrijwilligers (38,7%), bij ruim 10% gaat het om meer dan vijf vrijwilligers. Opvallend is dat met name regionale/gemeentelijke archieven, instellings- en bedrijfsarchieven en omroepen ook meer dan 10 vrijwilligers inzetten voor AV-materiaal: het gaat om respectievelijk 8,3%, 7,1% en 5%. Bij de overige categorieën geeft geen enkele instelling aan meer dan 10 vrijwilligers met betrekking tot AV-materiaal in te zetten.

10.3 Gebruikte kennis- en informatiebronnen

Gebruik van nieuws/documentatie/informatiebijeenkomsten van:	PrestoCentre	AVA_NET	FIAT-IFTA	Digitaal Erfgoed Nederland	Netwerk Digitaal Erfgoed	NCDD	Nederlands instituut voor Beeld en Geluid	Nationaal Archief	Koninklijke Bibliotheek	Rijksdienst Cultureel Erfgoed	Koninklijke Academie voor Wetenschappen	Anders
Alle responderende instellingen	4,8	11,3	4	44,4	18,5	10,5	29,8	20,2	18,5	16,9	4	31,5
Regionaal of gemeentelijk archief	8,3	22,2	2,8	61,1	19,4	5,6	30,6	25	11,1	8,3	0	44,4
Bedrijfsarchief	7,1	14,3	7,1	35,7	7,1	14,3	21,4	28,6	14,3	14,3	0	28,6
Omroep	0	2,5	2,5	5	2,5	0	17,5	2,5	2,5	0	0	32,5
Museumsector	9,5	14,3	9,5	85,7	38,1	23,8	47,6	28,6	38,1	57,1	14,3	23,8
Overige instellingen	0	0	0	61,5	46,2	30,8	46,2	38,5	61,5	30,8	15,4	7,7

Tabel 11 - Gebruikte kennis- en informatiebronnen

Er zijn een reeks van instellingen en samenwerkingsverbanden die kennis verspreiden over AV-materiaal. De resultaten van een vraag hierover staan vermeld in tabel 11:

- Er zijn slechts twee informatiebronnen die door ca. 30% of meer van alle responderende instellingen worden aangeduid: DEN met 44,4% en Beeld en Geluid met 29,8%:
 - DEN scoort hoog bij regionale/gemeentelijke archieven (61,1%), bij instellingen uit de museumsector (85,7%) en bij de overige instellingen (61,5%). Bij de omroepen scoort DEN daarentegen laag met 5%.
 - Beeld en Geluid scoort relatief hoog bij instellingen uit de museumsector (47,6%) en bij de overige instellingen (46,2%). Bij de omroepen scoort Beeld en Geluid 17,5%: Beeld en Geluid vormt daarmee overigens wel de meest gebruikte kennis-en informatiebronnen binnen deze categorie.
- De sectoren scoren verschillend wat betreft de top-drie meest gebruikte kennis en informatiebronnen:
 - Regionale/gemeentelijke archieven: DEN (61,1%), Beeld en Geluid (30,6%) en het Nationaal Archief (25%).
 - Bedrijfsarchieven: dezelfde top-drie als de regionale/gemeentelijke archieven maar met lagere percentages: DEN (35,7%), Beeld en Geluid (21,4%) en het Nationaal Archief (28,6%).

- Instellingen uit de museumsector: DEN (85,7%), Rijksdienst Cultureel Erfgoed (57,1%) en Beeld en Geluid (47,6%).
- De overige instellingen: DEN (61,5%), Koninklijke Bibliotheek (61,5%) en op een gedeelde derde plaats met 46,2%: Beeld en Geluid en Netwerk Digitaal Erfgoed.
- In de toelichtingen werd NORAA 6 keer genoemd, De Vereniging Topografisch-Historische Atlas vier keer, het Audio Visueel Archief Gelderland 3 keer en LIMA 2 keer.

10.4 Voldoen van kennisbehoefte door de diverse kenniscentra en -banken

In hoeverre wordt aan de kennisbehoefte van uw organisatie voldaan door de diverse kenniscentra en kennisbanken op de volgende aandachtsgebieden: [% (enigszins) positief]	Selectiecriteria AV-materiaal	Digitalisering AV-materiaal	Born Digital AV-materiaal	Metadatering AV-materiaal	Opzet en inrichting digitaal archief AV-materiaal	Duurzame opslag/ lange termijn preservatie digitaal AV-materiaal	Beschikbaarstelling AV-materiaal	Rechten AV-materiaal	Outsourcingmogelijkheden voor AV-materiaal
Alle responderende instellingen	29,8	43,9	30,1	36,3	31	39,3	38,9	42,3	16,8
Regionaal of gemeentelijk archief	29,4	58,8	26,5	47,1	38,2	41,2	44,1	52,9	14,7
Bedrijfsarchief	53,8	76,9	50	75	66,7	81,8	58,3	45,5	25
Omroep	8,6	14,3	20	14,3	17,1	17,1	25,7	29,4	11,4
Museumsector	50	65	55	40	25	55	50	40	25
Overige instellingen	33,3	16,7	8,3	25	25	33,3	25	50	16,7

Tabel 12 - Kennisbehoefte voldaan per aandachtsgebied en per sector

In hoeverre wordt aan de kennisbehoefte van uw organisatie voldaan door de diverse kenniscentra en kennisbanken op de volgende aandachtsgebieden [% (enigszins) negatief]	Selectiecriteria AV-materiaal	Digitalisering AV-materiaal	Born Digital AV-materiaal	Metadatering AV-materiaal	Opzet en inrichting digitaal archief AV-materiaal	Duurzame opslag/ lange termijn preservatie digitaal AV-materiaal	Beschikbaarstelling AV-materiaal	Rechten AV-materiaal	Outsourcingmogelijkheden voor AV-materiaal
Alle responderende instellingen	21,9	18,4	26,5	12,4	22,1	23,2	18,6	18,9	26,5
Regionaal of gemeentelijk archief	17,6	2,9	20,6	2,9	8,8	8,8	5,9	8,8	17,6
Bedrijfsarchief	30,8	15,4	33,3	8,3	16,7	18,2	25	36,4	41,7
Omroep	31,4	34,3	31,4	25,7	37,1	37,1	28,6	23,5	31,4
Museumsector	10	10	10	5	10	15	10	20	20
Overige instellingen	16,7	33,3	50	16,7	41,7	41,7	33,3	16,7	33,3

Tabel 13 - Kennisbehoefte niet voldaan per aandachtsgebied en per sector

In tabel 12 en 13 staan de antwoorden weergegeven op de vraag in hoeverre aan de kennisbehoefte van de instelling wordt voldaan op een negental aandachtsgebieden. In tabel 12 staan de percentages weergegeven van de respondenten die aangeven dat hun informatiebehoefte op deze gebieden (enigszins) wordt voldaan. Omdat de vraag met name bedoeld was om lacunes in de kennis- en informatievoorziening op te sporen, zijn in tabel 13 de percentages met de (enigszins) negatieve antwoorden weergegeven. Uit deze tabellen kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- De grootste lacunes in de kennis- en informatievoorziening wordenesignaleerd op de gebieden Born-Digital AV-materiaal (26,5% van alle responderende instellingen), outsourcing voor AV-materiaal (26,5%) en duurzame opslag/lange termijn preservering (23,2%).
- De respondenten van de regionale/gemeentelijke archieven geven daarnaast als belangrijke lacune selectiecriteria AV-materiaal (17,6%). Het wordt ook aangegeven door de instellings- en bedrijfsarchieven (30,8%). De bedrijfsarchieven hebben ook een lacune in de kennisvoorziening op het gebied van rechten AV-materiaal (36,4%).
- De omroepen geven aan op vrijwel alle gebieden belangrijke lacunes in de kennisvoorziening te hebben: alle percentages zijn er ruim hoger dan 20%. Het hoogste percentage betreft de duurzame opslag/lange termijn preservering van AV-materiaal (37,1%).
- De instellingen uit museumsector geven in het algemeen aan weinig lacunes in de kennisvoorziening te zien. Alleen de aandachtsgebieden rechten AV-materiaal en outsourcing zien percentages van 20%.
- De overige instellingen geven - in aanzienlijke percentages - aan op de meeste aandachtsgebieden lacunes in de kennisvoorziening te hebben, m.u.v. selectiecriteria, metadatering en rechten.

11. WENSEN EN BEHOEFTE

11.1 Prioriteren van activiteiten

Aan welke activiteiten zou volgens u prioriteit gegeven moeten worden? [% medium en hoge prioriteit]	Bewustwording van belang van duurzame opslag en ontsluiting AV-materiaal bij toeleverende instellingen, zoals depotgevers/archiefvormers	Kennisdeling en kennisverspreiding onder erfgoedinstellingen	Bevorderen gemeenschappelijke IT infrastructuur	Rechten kwesties aanpakken	Faciliteren van digitalisering AV-materiaal	Coördineren, bijvoorbeeld middels een collectieve aanbesteding, van het digitaliseren van AV-materiaal	Kostenmodellen digitalisering/preserving AV-materiaal ontwikkelen	Verdienmodellen met AV-materiaal ontwikkelen
Alle responderende instellingen	64,3	65,9	44,2	75,8	71,3	43,8	38,8	31,4
Regionaal of gemeentelijk archief	77,1	80	48,6	88,6	85,7	62,9	42,9	31,4
Bedrijfsarchief	78,6	85,7	23,1	69,2	57,1	15,4	30,8	0
Omroep	47,5	40	47,5	67,5	62,5	32,5	27,5	42,5
Museumsector	71,4	76,2	42,1	63,2	70	30	50	25
Overige instellingen	53,9	69,2	46,2	92,3	76,9	76,9	53,8	38,5

Tabel 14 - Prioriteiten van activiteiten per sector

In de laatste sectie van de vragenlijst werden de respondenten een aantal vragen voorgelegd wat betreft hun wensen en behoeften op het gebied van AV-materiaal. De vraag betrof om de prioriteit aan te geven (op een vijfpuntschaal) aan een achttal acties/activiteiten die op een overkoepelend niveau aangepakt zouden kunnen worden. De resultaten staan weergegeven in tabel 14:

- Door alle responderende instellingen tezamen worden aan twee activiteiten de hoogste prioriteit gegeven: rechtenkwesties aanpakken en het faciliteren van digitalisering van AV-materiaal (met respectievelijk 75,8 en 71,3%). Deze top twee geldt eveneens voor de regionale/gemeentelijke archieven (88,6% en 85,7%), voor de omroepen (67,5% en 62,5%) en voor de overige instellingen (92,3% en 76,9%). Hoewel hoog scorend met 69,2% en 57,1%, zijn deze twee kwesties niet de top twee voor de bedrijfsarchieven. Hetzelfde geldt voor de instellingen uit de museumsector, waar de percentages 63,2% en 70% zijn.

- Op de derde en vierde plaats wat betreft prioritering worden door alle responderende instellingen tezamen twee potentiële activiteiten aangegeven: 'kennisdeling en kennisverspreiding onder erfgoedinstellingen' met 65,9% en 'bewustwording van belang van duurzame opslag en ontsluiting AV-materiaal bij toeleverende instellingen, zoals depotgevers/archiefvormers' met 64,3%. Deze nummer drie en vier nemen bij de instellings- en bedrijfsarchieven de twee hoogste plaatsen in (respectievelijk 85,7% en 78,6%). Dit geldt ook voor de museumsector met scores van 76,2% en 71,4%.
- De overige vier potentiële acties/activiteiten worden een lagere prioriteit gegeven door alle responderende instellingen tezamen: bevorderen van de gemeenschappelijke IT infrastructuur (44,2%), coördineren van het digitaliseren van AV-materiaal (bijvoorbeeld door middel van een collectieve aanbesteding; 43,8%), het ontwikkelen van kostenmodellen voor digitalisering en preservering van AV-materiaal (38,8%) en het ontwikkelen van verdienmodellen met AV-materiaal (31,4%). Op deze gemiddelde prioriteringen van alle responderende instellingen zijn bij enkele categorieën afwijkingen te constateren:
 - Bedrijfs- en instellingsarchieven geven het ontwikkelen van een gemeenschappelijke infrastructuur een lagere prioriteit (23,1%).
 - Het coördineren van digitaliseren van AV-materiaal (bijvoorbeeld door middel van een collectieve aanbesteding) krijgt een hoge prioriteit van de gemeentelijke/regionale archieven (62,9%) en van de overige instellingen (76,9%).
 - Het ontwikkelen van kostenmodellen voor digitalisering/preservering van AV-materiaal krijgt een hogere prioriteit van de overige instellingen (53,8%) en van de instellingen uit de museumsector (50,8%).
 - Het ontwikkelen van verdienmodellen met AV-materiaal krijgt een hogere prioriteit van de omroepen (42,5%) en van de overige instellingen (38,5%).

11.2 Bekendheid kennisbank audiovisuele archivering

Bekendheid Kennisbank Audiovisuele archivering	
Alle responderende instellingen	20,2
Regionaal of gemeentelijk archief	36,1
Bedrijfsarchief	21,4
Omroep	5
Museumsector	19
Overige instellingen	23,1

Tabel 15 – Bekendheid kennisbank audiovisuele archivering

In een opstap naar een vraag over vormen van kennisvergaring werd eerst gevraagd of men bekend is met de Kennisbank Audiovisuele Archivering, die enkele jaren geleden is opgezet door Beeld en Geluid en AVA_NET. De resultaten van deze vragen staan weergegeven in tabel 15:

- De Kennisbank Audiovisuele Archivering is bekend bij 20% van alle responderende instellingen. De kennisbank is vooral bekend bij de regionale/gemeentelijk archieven (36,1%), de overige instellingen (23,1%), de bedrijfsarchieven (21,4%) en bij de instellingen uit de museumsector (19%). De kennisbank is vrijwel onbekend bij de omroepen, waar slechts 5% de kennisbank zegt te kennen.

11.3 Waardering verschillende vormen van kennisvergaring over AV-materiaal

Hoe waardeert u de volgende vormen om kennis over AV-materiaal te vergaren? [% (enigszins) positief]	Online kennisbank	Publicaties/ leesmaterialen	Advies van expert	Conferenties	Cursussen, workshops e.d.	Online cursussen, MOOCs	Gezamenlijke projecten
Alle responderende instellingen	60,3	57	65,8	38,6	61,1	36,9	45,5
Regionaal of gemeentelijk archief	65,7	70,6	82,4	44,1	70,6	35,3	58,8
Bedrijfsarchief	71,4	76,9	66,7	69,2	69,2	41,7	41,7
Omroep	44,4	38,9	44,4	11,1	44,4	38,9	38,9
Museumsector	78,9	52,6	80	52,6	63,2	27,8	42,1
Overige instellingen	50	58,3	58,3	50	72,7	45,5	36,4

Tabel 16 - Waardering vormen kennisvergaring over AV-materiaal

De respondenten werd de vraag voorgelegd hoe zij diverse vormen van kennisvergaring over AV-materiaal waarden (met een vijf puntsschaal). In tabel 16 zijn de resultaten van deze vraag weergegeven:

- Vier vormen van kennisvergaring worden het meest gewaardeerd door alle responderende instellingen tezamen: advies van expert (65,8%), cursussen/workshops (61,1%), online kennisbank (60,3%) en publicaties/leesmaterialen (57%).
- De andere vormen van kennisvergaring worden minder hoog gewaardeerd door alle responderende instellingen tezamen: gezamenlijke projecten (45,5%) conferenties (38,6%) en online cursussen/MOOCs (36,9%).
- Opvallende verschillen tussen de verschillende categorieën zijn de volgende:
 - De omroepen scoren sowieso lager wat betreft de percentages positieve waardering over de verschillende vormen van kennisvergaring, met een uitzonderlijk laag percentage voor conferenties (11,1%). Dit is mogelijk deels te verklaren door het feit dat veel lokale omroepen zeer kleine organisaties zijn en geen tijd en middelen hebben om kennis te vergaren en in het bijzonder om naar een conferentie te gaan.
 - Kennisvergaring door middel van gezamenlijke projecten scoort relatief hoog bij regionale/gemeentelijk archieven met 58,8%.
 - Kennisvergaring door middel van conferenties scoort relatief hoog bij instellings- en bedrijfsarchieven met 69,2%.

11.4 Interesse dienstverlening Beeld en Geluid

Hoe waardeert u de volgende vormen om kennis over AV-materiaal te vergaren? [% (enigszins) positief]	Online kennisbank	Publicaties/ leesmateriaal	Advies van expert	Conferenties	Cursussen, workshops e.d.	Online cursussen, MOOCs	Gezamenlijke projecten
Alle responderende instellingen	60,3	57	65,8	38,6	61,1	36,9	45,5
Regionaal of gemeentelijk archief	65,7	70,6	82,4	44,1	70,6	35,3	58,8
Bedrijfsarchief	71,4	76,9	66,7	69,2	69,2	41,7	41,7
Omroep	44,4	38,9	44,4	11,1	44,4	38,9	38,9
Museumsector	78,9	52,6	80	52,6	63,2	27,8	42,1
Overige instellingen	50	58,3	58,3	50	72,7	45,5	36,4

Tabel 17 - Interesse in dienstverlening Beeld en Geluid

In een laatste vraag werd de interesse gepeild in drie vormen van dienstverlening van Beeld en Geluid. De resultaten hiervan staan weergegeven in tabel 17:

- Voor digitalisering van analoge dragers naar digitale files is de meeste belangstelling bij regionale/gemeentelijke archieven met 54,3%. Ook instellingen uit de museumsector en de overige instellingen geven in hoge percentages aan hiervoor interesse te hebben (respectievelijk 50% en 46,2%). De interesse in deze vorm van dienstverlening bij de andere categorieën blijft wat achter.
- Voor Bit preservering is de hoogste interesse bij de instellings- en bedrijfsarchieven met 46,2%, ook ten opzichte van de andere genoemde vormen van dienstverlening.
- Voor Full preservering is de meeste belangstelling bij de omroepen (48,7%) en bij de instellingen uit de museumsector (50%). Bij bedrijfsarchieven komt deze vorm van dienstverlening qua interesse op de tweede plaats met 42,9%.

12. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

12.1 De eerste TrendMonitor

De eerste TrendMonitor Audiovisuele Collecties in Nederland is gebaseerd op een vooronderzoek onder zeven stakeholders en een online enquête onder 492 instellingen, waarvan 25% de enquête heeft ingevuld. De resultaten zijn uitgewerkt per sector: regionale/gemeentelijke archieven, instellings- en bedrijfsarchieven, regionale en lokale omroepen, instellingen uit de museumsector en overige instellingen. Op basis van de samenstelling van de adressenlijst voor de enquête en de respons van de diverse sectoren, kunnen de resultaten voor de regionale/gemeentelijke archieven als representatief voor de gehele sector worden beschouwd. Dit geldt eveneens voor de grotere museuminstellingen (de kleinere museuminstellingen werden niet in de adressenlijst opgenomen). Voor de omroepen, de instellings- en bedrijfsarchieven en de overige instellingen moeten om verschillende redenen de resultaten als indicatief beschouwd worden.

Dit hoofdstuk met Samenvatting en Conclusies is als volgt opgebouwd: in de paragrafen 12.2 tot en met 12.12 worden de de voornaamste resultaten en conclusies samengevat voor alle responderende instellingen. Vervolgens wordt – om recht te doen aan de verschillen per sector – een AV-profiel per sector geschetst in paragraaf 12.13.

12.2 Omvang en belang collectie AV-materiaal en de organisatie eromheen

AV-materiaal omvat veelal een klein deel van de totale collectie:

Met uitzondering van de omroepen en van enkele gespecialiseerde instellingen neemt AV-materiaal voor de meeste instellingen een klein percentage van de totale collectie in. Zo heeft 72% van de regionale/gemeentelijke archieven een aandeel AV-materiaal van minder dan 5%. Bij de instellingen uit de museumsector (waarvoor de collectie in de TrendMonitor gedefinieerd is als de museale collectie én de ondersteunende collecties zoals de documentatiecollectie en de archiefcollectie) geldt eveneens dat een belangrijke meerderheid (62%) een AV-aandeel van minder dan 5% heeft. Zoals hierboven vermeld, zijn de omroepen hier een logische uitzondering op: 60% geeft aan dat AV-materiaal meer dan de helft van de collectie omvat.

De “AV-paradox”: hoewel vaak klein deel van collectie, wél heel aantrekkelijk materiaal:

Voor veel instellingen geldt dus dat AV-materiaal een klein deel van hun collectie uitmaakt. Dit betekent niet dat men AV-materiaal als onbelangrijk ziet. In het vooronderzoek werd de volgende uitspraak genoteerd: “AV-materiaal is zeer aantrekkelijk materiaal: het is laagdrempelig en werkt goed om mensen naar binnen te krijgen”. Deze uitspraak was aanleiding voor het opnemen van de volgende stelling in de vragenlijst: “AV-materiaal in onze collectie leent zich uitstekend om informatie naar een groter publiek te brengen”. Deze stelling werd algemeen onderschreven (69%) met een zeer hoge score voor de regionale/gemeentelijke archieven (86%). Dit is een belangrijke en AV-materiaal kenmerkende paradox: hoewel het vaak een klein deel in de collectie betreft, wordt AV-materiaal wél als zeer belangrijk aangemerkt.

Aantallen in AV-materiaal gespecialiseerde medewerkers zeer beperkt of zelfs afwezig:

Het veelal kleine aandeel AV-materiaal in de collecties weerspiegelt zich in de organisatie rondom AV-materiaal: ruim een kwart van alle responderende instellingen geeft aan dat er binnen hun instelling géén medewerkers zijn die specifiek betrokken zijn bij AV-materiaal. 70% van de instellingen geeft aan dat er tot twee FTE specifiek betrokken zijn bij AV-materiaal (waarvan het overgrote deel tot 1 FTE). Slechts 4% geeft aan dat zij twee FTE of meer medewerkers hebben, die specifiek bij AV-materiaal betrokken zijn. Kortom, als er in AV-materiaal gespecialiseerde medewerkers zijn, dan zijn dit er meestal één of twee. Hoe wordt het werk dan uitgevoerd? Bij circa de helft van de instellingen worden vrijwilligers ingezet voor werkzaamheden rond AV-materiaal.

12.3 Niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal

Niet-geïnventariseerd AV-materiaal buiten de muren van de instellingen:

Uit het vooronderzoek kwam naar voren dat stakeholders zich zorgen maken over niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal. Dit blijkt zich zowel buiten de muren van de erfgoedinstellingen te bevinden, alsook soms binnen de muren. Ruim 32% van de responderende instellingen zien inderdaad voor hen potentieel relevant niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal buiten de muren van de eigen instelling. Dit knelpunt is met name relevant voor de regionale/gemeentelijke archieven, waarvan bijna de helft de stelling hiertoe onderschrijven. Dit is ook logisch gezien de taakstelling van deze archieven.

Niet-geïnventariseerd AV-materiaal binnen de muren van de instellingen:

Maar ook binnen de muren bevindt zich analoog AV-materiaal dat niet-geïnventariseerd is maar wel relevant kan zijn voor de collectie: deze stelling wordt door bijna 40% van alle responderende instellingen onderschreven. Het probleem wordt met name onderkend door de bedrijfs- en instellingsarchieven, waarvan 64% de stelling onderschreven hebben. Alleen voor de instellingen uit de museumsector speelt dit knelpunt beduidend minder (40% onderschreef de stelling).

12.4 Digitalisering

De digitalisering van analoog AV-materiaal dat is opgenomen in de collecties is goed op gang gekomen:

Bij de overgrote meerderheid van de collecties is tenminste een deel van het analoge AV-materiaal gedigitaliseerd. Bij ruim 40% van de responderende instellingen is er zelfs meer dan 50% van het analoge AV-materiaal gedigitaliseerd. Niettemin is er nog veel digitaliseringswerk aan de winkel: bij bijna een kwart van de instellingen (24%) is minder dan 5% van het analoge AV-materiaal gedigitaliseerd.

Gemiddelde digitaliseringsgraad:

De gemiddelde digitaliseringsgraad van alle responderende instellingen is 40%. Dit betekent dat alle instellingen tezamen gemiddeld 40% van het analoge AV-materiaal gedigitaliseerd hebben.

Nog te digitaliseren:

Het gemiddelde percentage nog te digitaliseren materiaal van alle responderende instellingen tezamen is 29%. Dit betekent dat volgens de respondenten gemiddeld nog 29% van hun analoge AV-materiaal gedigitaliseerd dient te worden. Bij de regionale/gemeentelijke archieven en bij de omroepen ligt dit percentage op respectievelijk 35% en 37%. Bij de instellingen uit de museumsector ligt dit een stuk lager met 14%.

Niet alles hoeft gedigitaliseerd:

Het bovenstaande betekent eveneens dat volgens de respondenten niet al het analoge AV-materiaal het verdient om gedigitaliseerd te worden. Dit kwam ook naar voren uit het vooronderzoek. Voor alle responderende instellingen tezamen kan afgeleid worden dat dit voor 31% van het analoge AV-materiaal in de collecties geldt. Voor de regionale/gemeentelijke archieven zou dit voor 24% van het analoge AV-materiaal gelden, voor de omroepen voor 26%. Bij de instellingen uit de museumsector zou dit voor 43% van het AV-materiaal gelden. Dit is begrijpelijk omdat dit analoge AV-materiaal zich bij musea vooral in de archief- en documentatiecollecties zal bevinden, en niet in de museale collectie zelf.

Urgent te digitaliseren:

Het gemiddelde percentage nog urgent te digitaliseren materiaal (volgens de vraagstelling binnen 10 jaar, omdat anders het analoge materiaal niet meer leesbaar zal zijn; zie ook tekstbox), ligt gemiddeld op 19%. Dit percentage ligt bij de regionale/gemeentelijke archieven op 20%. Bij de omroepen is het percentage 22%. Bij de instellingen uit de museumsector is het percentage 8% en bij de overige instellingen 15%.

Uit het vooronderzoek:

Wat betreft AV-materiaal op tapes betekent digitaliseren van het materiaal meestal ook het redden van het materiaal:

- De tapes zijn kwetsbaar (magnetisch signaal verval, dragers onderhevig aan chemisch verval).
- De afspeelapparatuur verdwijnt. In het verleden zijn er veel tapeformats gehanteerd die maar een paar jaar hebben bestaan en dus specifieke afspeelapparatuur vereisen.

Niet alles is bekend:

Bij de twee vragen over hoeveel materiaal nog gedigitaliseerd zou moeten worden en hoeveel nog urgent gedigitaliseerd zou moeten worden, gaven respectievelijk 10% en 22% van de respondenten aan dit niet te weten. Dit er duidt naar alle waarschijnlijkheid op dat (1) een deel van het analoge AV-materiaal onvoldoende geïnventariseerd is en (2) op een mogelijk gebrek aan kennis over de houdbaarheid van de analoge AV-materialen op de langere termijn.

Kwantificering van gedigitaliseerd en nog te digitaliseren AV-materiaal:

Op basis van de enquêteresultaten kan een indicatieve schatting gemaakt worden van de totale aantallen gedigitaliseerde en nog te digitaliseren AV-items (bewegend beeld dragers en geluids dragers tezamen). Wanneer de aantallen berekend op grond van de enquêteresultaten geëxtrapoleerd worden naar alle instellingen van de adressenlijst, gaat het om ongeveer 1 miljoen gedigitaliseerde AV-items (circa 600.000 bewegend beeld dragers en circa 400.000 geluids dragers) en om circa 850.000 nog te digitaliseren AV-items (circa 500.000 bewegend beeld dragers en circa 350.000 geluids dragers), waarvan de digitalisering van ongeveer een half miljoen AV-items urgent is. Het is van belang te benadrukken dat deze getallen uitsluitend als indicatief moeten worden beschouwd.

Eigen digitaliseringstraat bij een forse minderheid:

38% van alle responderende instellingen heeft een eigen digitaliseringsstraat, die ook geschikt is voor AV-materiaal. Dit percentage ligt beduidend hoger bij de omroepen (58%) dan bij de andere instellingen: 25% van de regionale/gemeentelijke archieven hebben en 14% van de bedrijfsarchieven hebben bijvoorbeeld een eigen digitaliseringstraat. Overigens lijkt een eigen digitaliseringstraat geen panacee: gevraagd naar welke dragers de digitaliseringsstraat kon hanteren, blijken er slechts een handvol dragers door ongeveer de helft van de digitaliseringstraten gedigitaliseerd te kunnen worden.

Uit het vooronderzoek:

Het probleem met born-digital materiaal is vooral gelegen in het feit dat er zeer vele formaten/standaarden door de industrie in omloop worden gebracht. De kernvraag daarbij is of de collectionerende instelling zich in de positie bevindt om afspraken hierover te maken. Wat betreft AV-materiaal speelt het probleem van zeer veel verschillende en nieuwe technische standaarden, veelal gebonden aan een industrie, het meest. Bijvoorbeeld bij digitale foto's is een en ander uitontwikkeld en zijn er meer open standaarden, die ook daadwerkelijk gebruikt worden. Bij deze verschillende formaten zijn met name de codex een belangrijk knelpunt voor een collectionerende instelling: wat krijg je precies binnen en welke strategie volg je dan om dit te behouden. Afhankelijk van het materiaal moet er een passende strategie gekozen worden. Dit vereist veel zeer specifieke expertise en samenwerking tussen verschillende collectionerende instellingen is hierin dan ook noodzakelijk. Naar het oordeel van de gesprekspartner komt dit wel op gang maar gebeurt het op dit moment toch nog te weinig. De gesprekspartner stelt dan ook:

Samenwerking is noodzakelijk op het gebied van expertise over beheer en behoud van born-digital materiaal

Een andere gesprekspartner geeft aan dat een van de specifieke zaken van AV-materiaal is, dat de groei momenteel enorm is, terwijl de herbruikbaarheid sterk daalt (door de snelle opvolging van verschillende standaarden en de snelle technologische veranderingen). Daarom moeten collectionerende instellingen snel ingrijpen (sneller dan bij andere materialen). De standaard overdrachtstermijn van 20 jaar in de archiefwet werkt niet voor het audiovisueel materiaal dat heden ten dage wordt geproduceerd. De gesprekspartner ziet dit als een belangrijke trend:

Born-digital AV-materiaal groeit enorm in omvang, terwijl de herbruikbaarheid sterk daalt: collectionerende instellingen moeten dus veel eerder ingrijpen.

12.5 Born-digital AV-materiaal

Kernvragen rond Born-Digital AV-materiaal:

Wat betreft Born-Digital AV-materiaal spelen een drietal zaken: (1) nemen de erfgoedinstellingen inmiddels Born Digital AV-materiaal op? (2) wordt er eerder in de keten getracht Born Digital AV-materiaal veilig te stellen om aan de snel veranderende formaten het hoofd te bieden en (3) hoe om te gaan met de hedendaagse grote productie van Born Digital materiaal?

De resultaten van de TrendMonitor geven hierop de volgende antwoorden:

Opname in collectie:

Bijna 60% van de responderende instellingen geeft aan Born Digital materiaal in de collectie op te nemen: een belangrijk deel direct in hun digitale archief, een kleiner deel op in de drager waarop het binnenkomt. Een bescheiden percentage geeft aan géén Born-Digital AV-materiaal in de collectie op te nemen (14%). Echter, bij de regionale/gemeentelijke archieven ligt dit percentage aanzienlijk hoger met 31%, hetgeen duidt op een achterstand hierin.

Het eerder ingrijpen in de keten lijkt nog in de kinderschoenen te staan:

8% van de responderende instellingen geeft aan inmiddels afspraken met depotgevers/archiefvormers hierover te hebben. 7% geeft aan hiertoe initiatieven te ontplooien. Maar bij de grote meerderheid van de responderende instellingen is hier nog niets aan gedaan. De kwestie lijkt het meest relevant voor regionale/gemeentelijke archieven: van hen geeft bijna 20% aan dit wel te willen, maar nog niets gedaan te hebben. En bijna de helft (47%) heeft nog geen beleid op dit gebied.

Grote, mogelijk relevante productie Born-Digital AV-materiaal:

Bijna éénderde van alle responderende instellingen ziet een grote productie van Born-Digital AV-materiaal buiten de muren van hun instelling die relevant kan zijn voor de eigen collectie. Deze kwestie lijkt ook met name relevant voor de regionale/gemeentelijke archieven, die met 44% de stelling onderschrijven. Ook de respondenten uit de museumsector zien dit fenomeen (43%).

12.6 IT infrastructuur

Eigen of gemeenschappelijke archief geschikt voor digitaal AV-materiaal bij meerderheid:

Een meerderheid (65%) van alle responderende instellingen heeft zijn eigen digitaal archief (57%) of gemeenschappelijke archief (9%), waarin AV-materiaal wordt opgenomen. Dit percentage ligt fors hoger bij de omroepen (88%) en fors lager bij de regionale/gemeentelijke archieven (53%) en bij de bedrijfs- en instellingsarchieven (43%).

Klein deel besteedt opslag en beheer digitaal AV-materiaal uit:

7% van alle responderende instellingen besteedt de opslag en het beheer van het digitale AV-materiaal uit.

Een aanzienlijke minderheid heeft momenteel geen archiefoptie voor digitaal AV-materiaal:

27% van de responderende instellingen geeft aan momenteel geen archiefoptie te hebben voor digitaal AV-materiaal. Een klein deel stelt dat het eigen of gemeenschappelijke digitale archief in de nabije toekomst geschikt gemaakt zal worden voor digitaal AV-materiaal (7%). De overige instellingen geven aan op dit moment geen oplossing te hebben. Het ontbreken van een archiefoptie voor digitaal AV-materiaal speelt vooral bij de regionale/gemeentelijke archieven (42%) en bij de bedrijfsarchieven (43%).

Ruime online beschikbaarheid bij grote minderheid van de instellingen:

40% van alle responderende instellingen geeft aan dat meer dan de helft van het gedigitaliseerde AV-materiaal online beschikbaar wordt gesteld wat betreft de rechtenkwesies. Dit percentage ligt aanzienlijk hoger bij de omroepen (58%) en lager bij de instellingen in de museumsector (29%).

Bij circa één-vijfde van de instellingen kan minder dan 10% van de gedigitaliseerde AV-collectie online beschikbaar worden gesteld:

Dit percentage ligt lager bij de regionale/gemeentelijke archieven (11%) maar hoger bij instellingen uit museumsector (34%), bedrijfsarchieven (29%), en bij omroepen (18%).

Uit het vooronderzoek:

Het spanningsveld tussen beschikbaarstelling en auteursrechten zal in de komende jaren een zeer belangrijke rol blijven spelen

De auteursrechten van erfgoedmateriaal, in het bijzonder AV-materiaal, wordt door de gesprekspartner waar deze uitspraak van afkomstig is uitdaging nummer één genoemd. Het regelen van de auteursrechten is erg lastig en daardoor kostbaar vanwege de vele betrokkenen bij een AV-productie. Er worden momenteel verschillende strategieën gevolgd:

- Afspraken maken met collectieve rechtenorganisaties zoals LIRA en Pictoright
- Zelf op zoek gaan naar de rechtenhouders, die het in de meeste gevallen juist heel erg leuk vinden dat hun werk gedigitaliseerd en beschikbaar gesteld wordt.
- Diverse initiatieven om de wetgever op landelijk en/of Europees niveau te beïnvloeden om beschikbaarstelling van erfgoedmateriaal te vergemakkelijken wat betreft auteursrechten.

Bij de ingest worden goede afspraken gemaakt over de rechten. Het gaat om vier kernvragen:

- Mag het centrum het materiaal gebruiken voor eigen activiteiten?
- Mag het centrum het online publiceren?
- Mag het centrum kopieën beschikbaar stellen aan derden?
- Mag er professioneel hergebruik plaatsvinden?

Een meerderheid regelt de rechtenkwesities inmiddels bij de acquisitie/ingest:

Een meerderheid regelt de rechtenkwesities rond online beschikbaarstelling bij de acquisitie/ingest sinds een aantal jaar (50% sinds 1-5 jaar, 12% sinds 5-10 jaar).

Bij circa 30% worden de rechtenkwesities rond online beschikbaarstelling niet goed geregeld bij de acquisitie/ingest:

Dit percentage ligt bij de regionale/gemeentelijke archieven zelfs op 36%.

12.8 Acquisitie/Ingest

Twee kernvragen:

Bij de acquisitie/ingest van AV-materiaal spelen twee kernvragen: (1) neemt de aanwas van AV-materiaal toe? En (2) voldoen de selectiecriteria wat betreft de opnamen van AV-materiaal?

Toename van de verwachte aanwas AV-materiaal in 2016 bij omroepen en bedrijfsarchieven:

22% van de omroepen verwachten een stijging van meer dan 10% in de aanwas van AV-materiaal in 2016, terwijl 30% van de omroepen een stijging tussen de 5% en 10% verwachten. 40% van de omroepen verwacht dat de aanwas ongeveer stabiel blijft. Géén van de omroepen voorziet een daling. Bedrijfsarchieven verwachten in meerderheid eveneens een forse stijging: 21% verwacht een stijging van meer dan 10%, terwijl 43% een stijging tussen de 5% en 10% verwacht.

Voornamelijk stabiele aanwas voorzien door de regionale/gemeentelijke archieven en in de museumsector:

De overgrote meerderheid van de regionale/gemeentelijk archieven verwachten dat de aanwas van AV-materiaal in 2016 ongeveer gelijk blijft (81%). Ook de instellingen in de museumsector verwachten in meerderheid een stabiele aanwas in 2016 (57%).

Ruim de helft van responderende instellingen heeft adequate selectiecriteria, 35% niet:

Hoewel de meeste instellingen aangeven wat hun selectiecriteria voldoende gedefinieerd zijn en in de praktijk werken, geeft 11% van de instellingen aan dat de huidige selectiecriteria verscherpt dienen te worden omdat de aanwas anders te groot wordt. Daarnaast geeft 24% aan dat de huidige selectiecriteria onvoldoende gedefinieerd zijn.

12.9 Financiering van digitalisering en van beheer/beschikbaarstelling van AV-materiaal

Eigen budget voornaamste financieringsbron:

Het overgrote deel van de digitalisering van AV-materiaal die plaatsgevonden heeft in 2015 werd gefinancierd uit het eigen instellingsbudget. Dit geldt ook voor het beheer en de beschikbaarstelling van AV-materiaal in 2015. Ook voor de toekomst wordt dit als meest kansrijke financieringsbron aangeduid (59% geeft dit aan voor digitalisering en 66% voor beheer/beschikbaarstelling).

Bescheiden rol voor projectsubsidies van de overheid:

Naast het eigen budget was er in 2015 een bescheiden rol weggelegd voor projectsubsidies van overheidswege voor zowel digitalisering (bij 15% van de instellingen) als voor beheer/beschikbaarstelling (bij 5%). Ook voor de toekomst wordt aan deze financieringsbron bescheiden kansen toegedicht: (20 respectievelijk 22% van de instellingen ziet hiervoor kansen). Bij de regionale/gemeentelijke archieven spelen projectsubsidies van overheidswege een nog grotere rol: voor de financiering van digitalisering in 2015 werd bij 28% van hen overheidssubsidies ingezet, logischerwijs zien zij dan ook grotere kansen in de toekomst (29% voor digitalisering en 27% voor beheer/beschikbaarstelling).

Bescheiden kansen voor projectsubsidies van andere subsidiënten:

Er worden ook bescheiden, maar duidelijke kansen toegedicht aan projectsubsidies van andere subsidiënten. 20% van alle instellingen ziet hier kansen voor de financiering van digitalisering, en 25% voor de financiering van beheer en beschikbaarstelling van digitaal AV-materiaal.

Weinig kansen toegedicht aan verdienmodellen:

Tenslotte werd gevraagd naar de kansen voor verdienmodellen gebaseerd op de beschikbaarstelling van AV-materiaal en voor verdienmodellen gebaseerd op crowdsourcing, sponsoring, giften en dergelijke. Deze kansen worden over het algemeen laag ingeschat (10% door alle instellingen). Opvallend is dat de omroepen hier meer kansen zien: 23% ziet bijvoorbeeld kansen voor een verdienmodel voor digitalisering gebaseerd op beschikbaarstelling, 15% voor een verdienmodel gebaseerd op crowdsourcing e.d. In een separate vraag hierover - *is de ontwikkeling van verdienmodellen met AV-materiaal voor uw instelling van belang?* - reageren de meeste instellingen dan ook lauw: slechts 6% acht deze ontwikkeling van groot belang. Uit toelichtingen blijkt dat men dit niet vindt passen in het kader van Open Access en Open Data, een ontwikkeling die versterkt is door de recente Wet Hergebruik Overheidsinformatie.

12.10 Gemeenschappelijke infrastructuur**Afwachtende houding ten opzichte van gemeenschappelijke infrastructuur?:**

Het Netwerk Digitaal Erfgoed is een samenwerkingsverband dat zich richt op de ontwikkeling van een stelsel van landelijke voorzieningen en diensten voor het verbeteren van de zichtbaarheid, bruikbaarheid en houdbaarheid van digitaal erfgoed. Per deelsector (archieven, bibliotheken, musea, onroerend erfgoed, wetenschap) is een landelijke knooppunt benoemd. Het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid is het knooppunt voor de audiovisuele materialen. In hoeverre wordt het belang van samenwerking ingezien door de deelnemers aan de TrendMonitor? Er zijn twee hiervoor relevante vragen in de enquête opgenomen:

- *Het is voor onze collectie AV-materiaal belangrijk om deze in de context met andere collecties buiten onze organisatie beschikbaar te kunnen stellen.* Deze stelling impliceert een gemeenschappelijke infrastructuur. 41% van de responderende instellingen onderschrijft de stelling. Echter, 40% geeft neutraal aan, en 19% is het zelfs oneens met de stelling.
- In een vraag over wensen en behoeften konden de respondenten aangeven welke prioriteit zij gaven aan de activiteit: *“bevorderen gemeenschappelijke IT infrastructuur”*. 44% van alle instellingen gaf hieraan prioriteit. Deze twee resultaten lijken een wat afwachtende houding weer te geven wat betreft de ontwikkeling van een gemeenschappelijke infrastructuur voor digitaal (AV-) erfgoedmateriaal.

12.11 Kennisvergaring

Geprefereerde vormen van kennisvergaring:

Als meest geprefereerde vormen van kennisdeling en kennisspreiding hebben de respondenten de volgende top-vier aangegeven: (1) een advies van een expert, (2) cursussen/workshops, (3) online kennisbanken en (4) publicaties/leesmaterialen zijn de meest gewaardeerde vormen van kennisvergaring.

Bekendheid Kennisbank Audiovisuele Archivering beperkt:

De bekendheid van de Kennisbank Audiovisuele Archivering, die enkele jaren geleden is opgezet door Beeld en Geluid en AVA_NET, laat duidelijk te wensen over: de kennisbank is bekend bij slechts 20% van alle responderende instellingen. De kennisbank is wat bekender bij de regionale/gemeentelijk archieven (36,1%) en vrijwel onbekend bij de omroepen, waar slechts 5% de kennisbank zegt te kennen.

DEN en Beeld en Geluid meeste gebruikte kennisbronnen:

De top-twee informatiebronnen zijn DEN met 44% en Beeld en Geluid met 30%. Opvallend zijn de lage scores van de omroepen, die weinig gebruik lijken te maken van de meeste kennisbronnen.

Lacunes in kennisvoorziening:

De grootste lacunes in de kennis- en informatievoorziening worden gesignaleerd op de gebieden Born-Digital AV-materiaal (27% van alle responderende instellingen), outsourcing voor AV-materiaal (27%) en duurzame opslag/lange termijn preservering (23%).

12.12 Prioritering van mogelijke activiteiten op overkoepelend niveau

Aan welke activiteiten zou volgens u prioriteit gegeven moeten worden? [% medium en hoge prioriteit]	Alle responderende instellingen
Rechtenkwesies aanpakken	76
Faciliteren van digitalisering AV-materiaal	71
Kennisdeling en kennisverspreiding onder erfgoedinstellingen	66
Bewustwording van belang van duurzame opslag en ontsluiting AV-materiaal bij toeleverende instellingen, zoals depotgevers/archiefvormers	64
Bevorderen gemeenschappelijke IT infrastructuur	44
Coördineren, bijvoorbeeld middels een collectieve aanbesteding, van het digitaliseren van AV-materiaal	44
Kostenmodellen digitalisering/preserving AV-materiaal ontwikkelen	39
Verdienmodellen met AV-materiaal ontwikkelen	31

Tabel 18 - Overzichtstabel prioritering mogelijke activiteiten op overkoepelend niveau

In een slotvraag werden de respondenten gevraagd om een prioriteit te geven (op een vijfpuntsschaal) aan een achttal acties/activiteiten die op een overkoepelend niveau aangepakt zouden kunnen worden. Een overzicht van de resultaten staat vermeld in tabel 18. Vier mogelijke acties/activiteiten krijgen de prioriteit van meer dan de helft van alle instellingen:

- Rechtenkwesies aanpakken
- Faciliteren van digitalisering AV-materiaal
- Kennisdeling en kennisverspreiding onder erfgoedinstellingen
- Bewustwording van belang van duurzame opslag en ontsluiting AV-materiaal bij toeleverende instellingen, zoals depotgevers/archiefvormers.

De overige potentiële acties/activiteiten krijgen een prioritering van minder dan de helft van de respondenten met de volgende uitzonderingen:

- Het coördineren van digitaliseren van AV-materiaal (bijvoorbeeld door middel van een collectieve aanbesteding) krijgt een hoge prioriteit van de gemeentelijke/regionale archieven (63%) en door de overige instellingen (77%).
- Het ontwikkelen van kostenmodellen voor digitalisering/preserving van AV-materiaal krijgt een hogere prioriteit van de overige instellingen (54%) en van de instellingen uit de museumsector (51%).
- Het ontwikkelen van verdienmodellen met AV-materiaal krijgt een hogere prioriteit van de omroepen (43%) en van de overige instellingen (39%).

12.13 AV-profielen per sector

12.13.1 Regionale en gemeentelijke archieven

Niet-geïnventariseerd AV-materiaal:	
Potentieel relevant niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal buiten de instelling	47
Potentieel relevant niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal binnen de instelling	42
Grote productie potentieel relevant Born-Digital AV-materiaal	44
Digitalisering:	
Gemiddelde digitaliseringsgraad	41
Gemiddeld percentage nog te digitaliseren AV-materiaal in de huidige collecties	35
Gemiddeld percentage nog urgent te digitaliseren AV-materiaal in de huidige collecties	20
Percentage instellingen met een eigen digitaliseringstraject	25
Geschat aantal gedigitaliseerde AV-items (bewegend beeld dragers en geluids dragers)	130.000
Geschat aantal te digitaliseren AV-items (bewegend beeld dragers en geluids dragers)	130.000
Geschat aantal urgent te digitaliseren AV-items (bewegend beeld dragers en geluids dragers)	65.000
Acquisitie:	
Aandeel AV-materiaal in collectie (% instellingen met < 5%)	75
Aandeel AV-materiaal in collectie (% instellingen met > 50%)	6
Verwachte stijging in acquisitie/ingest AV-materiaal met meer dan 5% in komend jaar	14
Selectiecriteria adequaat	50
Selectiecriteria inadequaat	42
Rechtenkwesaties bij acquisitie/ingest geregeld	58
Rechtenkwesaties bij acquisitie/ingest niet geregeld	36
Born Digital:	
Percentage instellingen dat Born Digital materiaal ontvangt en verwerkt	56
Percentage instellingen met acties t.a.v. Born-Digital materiaal eerder in de keten	19
IT infrastructuur:	
Percentage instellingen met eigen en/of gemeenschappelijk digitaal archief voor AV-materiaal	53
Percentage instellingen met eigen en/of gemeenschappelijk digitaal archief in nabije toekomst geschikt voor AV-materiaal	11
Percentage instellingen dat digitaal AV-materiaal verzamelt maar opslag en beheer uitbesteedt	6
Percentage instellingen (momenteel) zonder digitaal archiefoplossing voor AV-materiaal	31
Beschikbaarstelling:	
Meer dan de helft van digitaal AV-materiaal beschikbaar voor online verspreiding	36
Minder dan 10% van digitaal AV-materiaal beschikbaar voor online verspreiding	11
Organisatie:	
Geen medewerkers specifiek betrokken bij AV-materiaal	17
Tot 2 FTE medewerkers specifiek betrokken bij AV-materiaal	78
Meer dan 2 FTE specifiek betrokken bij AV-materiaal	6
inzet van vrijwilligers betrokken bij AV-materiaal	56
Financiën:	
Digitalisering afgelopen jaar uitsluitend gefinancierd uit eigen budget	50
Digitalisering afgelopen jaar (mede) gefinancierd uit projectsubsidies	27
Beheer en beschikbaarstelling afgelopen jaar uitsluitend gefinancierd uit eigen budget	81
Beheer en beschikbaarstelling afgelopen jaar (mede) gefinancierd uit projectsubsidies	6
Kansen financiering digitalisering uit eigen budget	65
Kansen financiering digitalisering uit projectsubsidies overheid	29
Kansen financiering digitalisering uit projectsubsidies andere subsidienten	21
Kansen financiering digitalisering uit verdienmodellen gebaseerd op beschikbaarstelling AV	6
Kansen financiering digitalisering uit verdienmodellen gebaseerd op crowdsourcing, sponsoring e.d.	12
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit eigen budget	78
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit projectsubsidies overheid	27
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit projectsubsidies andere subsidienten	16
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit verdienmodellen gebaseerd op beschikbaarstelling AV	6

Tabel 19 – AV-profiel regionale/gemeentelijke archieven

In tabel 19 zijn de belangrijkste indicatoren weergegeven voor wat betreft verschillende aspecten van AV-materiaal van de regionale/gemeentelijke archieven. Dit AV-profiel van de regionale/gemeentelijke archieven laat het volgende zien:

- **Kenmerken van de sector:** Deze sector wordt gekenmerkt door de volgende karakteristieken:
 - Bij een grote meerderheid (75%) is het aandeel AV-materiaal in de collectie kleiner dan 5%. Er is slechts een klein aantal instellingen waar het AV-materiaal meer dan de helft van de collectie in beslag neemt (6%). Overigens betekent dit niet dat AV-materiaal als onbelangrijk wordt beschouwd: 86% van de archieven geeft aan dat AV-materiaal van de eigen collectie zich uitstekend leent om informatie naar een groter publiek te brengen.
 - Deze fragmentatie wat betreft AV-materiaal weerspiegelt zich in de organisatie rond AV-materiaal: 17% heeft geen enkele specifiek bij AV-materiaal betrokken medewerkers, 78% heeft minder dan twee FTE. Slechts bij 6% van de instellingen zijn meer dan twee FTE specifiek betrokken bij AV-materiaal. Men maakt dan ook veel gebruik van vrijwilligers: 56% geeft aan vrijwilligers in te zetten voor zaken rond AV-materiaal.
- **Niet-geïnventariseerd AV-materiaal:**
 - Buiten de muren van de diverse categorieën erfgoedinstellingen ligt veel niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal dat mogelijk het collectioneren waard is. 47% van de archieven onderschrijven deze stelling.
 - Maar ook binnen de muren van de diverse categorieën erfgoedinstellingen ligt potentieel niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal dat mogelijk het collectioneren waard is. 42% geeft dit aan.
 - Tenslotte maken AV-specialisten zich zorgen over de grote productie Born-Digital AV-materiaal dat potentieel relevant is voor erfgoedcollecties. 44% van de regionale/gemeentelijke archieven onderschrijven deze zorgen.
- **Digitalisering:** De digitalisering van analoog AV-materiaal is redelijk op gang gekomen. De gemiddelde digitaliseringsgraad van de collecties is 41%. Het gemiddeld percentage nog te digitaliseren AV-materiaal is 35%, urgent te digitaliseren AV-materiaal is 20%. Op basis van de gegevens van de TrendMonitor kan een voorzichtige schatting gemaakt worden van het totale aantal in deze sector: het gaat om circa 130.000 gedigitaliseerde AV-items, terwijl er nog ongeveer even veel te digitaliseren is (waarvan urgent 65.000). 25% van de instellingen heeft een eigen digitaliseringsstraat die ook geschikt is voor bepaalde typen AV-materiaal.

- **Acquisitie:** 14% van de archieven verwacht een stijging met meer dan 5% van het aandeel AV-materiaal in de acquisitie stromen van volgend jaar, terwijl de meeste een stabiele aanwas voorzien (81%). 50% acht de huidige selectiecriteria adequaat, 42% niet. Tenslotte regelt 58% (inmiddels) de rechtenkwesities bij de acquisitie/ingest, maar 36% niet.
- **Born Digital AV-materiaal:** 56% ontvangt en verwerkt Born Digital AV-materiaal. 19% heeft afspraken en/of onderneemt initiatieven om eerder in de keten activiteiten te ondernemen ten aanzien van Born Digital materiaal.
- **IT infrastructuur:** 53% geeft aan een eigen en/of gemeenschappelijk digitaal archief voor AV-materiaal te hebben, 11% geeft aan dat het digitale archief in de nabije toekomst geschikt gemaakt zal worden voor AV-materiaal. 6% verzameld AV-materiaal maar besteedt de opslag en beheer ervan uit. 31% van de instellingen heeft momenteel geen digitale archiefoplossing voor AV-materiaal.
- **Rechtenkwesities rond online beschikbaarstelling:** Bij 36% van de archieven is meer dan de helft van het digitale AV-materiaal beschikbaar voor online verspreiding wat betreft de rechtenkwesities. Bij 11% is minder dan 10% van het digitale AV-materiaal beschikbaar hiervoor.
- **Financiën**
 - **2015:** De voornaamste financieringsbron voor digitalisering in het afgelopen jaar was het eigen budget (50%). Bij 27% van de instellingen werd de digitalisering mede gefinancierd uit projectsubsidies. Voor wat betreft het beheer en beschikbaarstelling in het afgelopen jaar is deze houding nog pregnanter: 81% eigen budget, 6% mede gefinancierd uit projectsubsidies.
 - **Nabije toekomst:** Voor digitalisering in de nabije toekomst wordt het eigen budget als de meest kansrijke financieringsbron aangeduid door 65% van de archieven. Projectsubsidies van overheidswege wordt door 29% als kansrijk aangeduid, 21% ziet kansen voor projectsubsidies van andere subsidiënten. Weinig instellingen zien kansen voor verdienmodellen: 6% voor verdienmodellen gebaseerd op beschikbaarstelling van AV-materiaal, 12% voor verdienmodellen gebaseerd op outsourcing en/of sponsoring. Voor beheer en beschikbaarstelling van AV-materiaal zijn deze percentages vergelijkbaar: 78% acht het eigen budget meest kansrijk. 27% ziet kansen voor projectsubsidies van overheidswege en 16% voor projectsubsidies van andere subsidiënten. Slechts 6% ziet kansen voor verdienmodellen gebaseerd op de beschikbaarstelling van AV-materiaal.
- **Kennis:** Als voornaamste kennisbron gebruikt deze sector DEN (61%), Beeld en Geluid (31%) en het Nationaal Archief (25%). Relatief weinig instellingen zien lacunes in hun kennisbehoefte. Relatief kleine minderheden zien lacunes op het gebied van Born-Digital AV-materiaal (21%), wat betreft de selectiecriteria (18%) en wat betreft outsourcingmogelijkheden (18%).
- **Wensen en behoeften:** Gevraagd naar prioritering van mogelijke overkoepelende activiteiten geeft 75% of meer het volgende aan: (1) rechtenkwesities, (2) faciliteren van digitalisering AV-materiaal, (3) kennisdeling en kennisverspreiding onder erfgoedinstellingen en (4) het creëren van bewustwording van het belang van duurzame opslag en ontsluiting AV-materiaal bij de toeleverende instellingen.

12.13.2 Bedrijfs- en instellingsarchieven

Niet-geïnventariseerd AV-materiaal:	
Potentieel relevant niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal buiten de instelling	21
Potentieel relevant niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal binnen de instelling	64
Grote productie potentieel relevant Born-Digital AV-materiaal	29
Digitalisering:	
Gemiddelde digitaliseringsgraad	41
Gemiddeld percentage nog te digitaliseren AV-materiaal in de huidige collecties	23
Gemiddeld percentage nog urgent te digitaliseren AV-materiaal in de huidige collecties	30
Percentage instellingen met een eigen digitaliseringstraject	14
Geschat aantal gedigitaliseerde AV-items (bewegend beeld dragers en geluids dragers)	nvt
Geschat aantal te digitaliseren AV-items (bewegend beeld dragers en geluids dragers)	nvt
Geschat aantal urgent te digitaliseren AV-items (bewegend beeld dragers en geluids dragers)	nvt
Acquisitie:	
Aandeel AV-materiaal in collectie (% instellingen met < 5%)	29
Aandeel AV-materiaal in collectie (% instellingen met > 50%)	21
Verwachte stijging in acquisitie/ingest AV-materiaal met meer dan 5% in komend jaar	64
Selectiecriteria adequaat	36
Selectiecriteria inadequaat	40
Rechtenkwesties bij acquisitie/ingest geregeld	43
Rechtenkwesties bij acquisitie/ingest niet geregeld	29
Born Digital:	
Percentage instellingen dat Born Digital materiaal ontvangt en verwerkt	64
Percentage instellingen met acties t.a.v. Born-Digital materiaal eerder in de keten	7
IT infrastructuur:	
Percentage instellingen met eigen en/of gemeenschappelijk digitaal archief voor AV-materiaal	43
Percentage instellingen met eigen en/of gemeenschappelijk digitaal archief in nabije toekomst geschikt voor AV-materiaal	14
Percentage instellingen dat digitaal AV-materiaal verzamelt maar opslag en beheer uitbesteedt	14
Percentage instellingen (momenteel) zonder digitaal archiefoplossing voor AV-materiaal	29
Beschikbaarstelling:	
Meer dan de helft van digitaal AV-materiaal beschikbaar voor online verspreiding	14
Minder dan 10% van digitaal AV-materiaal beschikbaar voor online verspreiding	29
Organisatie:	
Geen medewerkers specifiek betrokken bij AV-materiaal	7
Tot 2 FTE medewerkers specifiek betrokken bij AV-materiaal	93
Meer dan 2 FTE specifiek betrokken bij AV-materiaal	0
inzet van vrijwilligers betrokken bij AV-materiaal	29
Financiën:	
Digitalisering afgelopen jaar uitsluitend gefinancierd uit eigen budget	50
Digitalisering afgelopen jaar (mede) gefinancierd uit projectsubsidies	0
Beheer en beschikbaarstelling afgelopen jaar uitsluitend gefinancierd uit eigen budget	64
Beheer en beschikbaarstelling afgelopen jaar (mede) gefinancierd uit projectsubsidies	0
Kansen financiering digitalisering uit eigen budget	77
Kansen financiering digitalisering uit projectsubsidies overheid	11
Kansen financiering digitalisering uit projectsubsidies andere subsidieën	13
Kansen financiering digitalisering uit verdienmodellen gebaseerd op beschikbaarstelling AV	0
Kansen financiering digitalisering uit verdienmodellen gebaseerd op crowdsourcing, sponsoring e.d.	0
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit eigen budget	83
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit projectsubsidies overheid	11
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit projectsubsidies andere subsidieën	13
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit verdienmodellen gebaseerd op beschikbaarstelling AV	0

Tabel 20 - AV-profiel instellings- en bedrijfsarchieven

In tabel 20 zijn de belangrijkste indicatoren weergegeven voor wat betreft verschillende aspecten van AV-materiaal van de instellings- en bedrijfsarchieven. Dit AV-profiel laat het volgende zien:

- **Kenmerken van de sector:** Deze sector wordt gekenmerkt door de volgende karakteristieken:
 - 29% geeft aan minder dan 5% AV-materiaal in de collectie te hebben, 21% geeft daarentegen aan meer dan 50% AV-materiaal in de collectie te hebben.
 - Dit weerspiegelt zich in de organisatie rond AV-materiaal: 93% heeft tot 2 FTE medewerkers die specifiek betrokken zijn bij AV-materiaal. Slechts 7% heeft geen medewerkers die specifiek betrokken zijn bij AV-materiaal. Inzet van vrijwilligers hier voorkomt bij 29% van de archieven voor.
- **Niet-geïnventariseerd AV-materiaal:**
 - 64% geeft aan dat zich binnen de eigen instelling potentieel relevant niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal bevindt dat mogelijk het collectioneren waard is. Dergelijk niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal buiten de instelling is relevant voor 21% van de archieven. Een vergelijkbaar percentage (29%) ziet een grote productie potentieel relevant Born-Digital AV-materiaal dat mogelijk relevant is voor de eigen collectie.
- **Digitalisering:** De gemiddelde digitaliseringsgraad van de collecties van deze categorie-archieven is 41%. Het gemiddeld percentage nog te digitaliseren AV-materiaal in de huidige collecties is 23%. 14% heeft een eigen digitaliseringsstraat.
- **Acquisitie:** 64% van de bedrijfsarchieven verwacht een stijging in het komende jaar wat betreft de ingest van AV-materiaal met meer dan 5%. 36% vindt de huidige selectiecriteria adequaat, 40% niet. De rechtenkwesties worden bij de ingest geregeld door 43% van de bedrijfsarchieven, terwijl 29% dit niet regelt.
- **Born Digital AV-materiaal:** 64% van de bedrijfsarchieven ontvangt en verwerkt Born Digital materiaal. 7% heeft acties of initiatieven ondernomen om het Born Digital AV-materiaal eerder in de keten te waarborgen.
- **IT infrastructuur:** 43% geeft aan een eigen en/of gemeenschappelijk digitaal archief voor AV-materiaal te hebben, 14% geeft aan dat het digitale archief in de nabije toekomst geschikt gemaakt zal worden voor AV-materiaal. 14% verzameld AV-materiaal maar besteedt de opslag en beheer ervan uit. 29% van de instellingen heeft momenteel geen digitale archiefoptie voor AV-materiaal.
- **Rechtenkwesties rond online beschikbaarstelling:** Bij 14% van de archieven is meer dan de helft van het digitale AV-materiaal beschikbaar voor online verspreiding wat betreft de rechtenkwesties. Bij 29% is minder dan 10% van het digitale AV-materiaal beschikbaar hiervoor.

- **Financiën:**

- **2015:** De voornaamste financieringsbron voor digitalisering in het afgelopen jaar was het eigen budget (50%). Er vond géén digitalisering plaats met behulp van projectsubsidies. Voor wat betreft het beheer en de beschikbaarstelling in het afgelopen jaar, gebruikte 64% het eigen budget. Ook hier worden geen projectsubsidies gemeld.
- **Nabije toekomst:** Voor digitalisering in de nabije toekomst wordt het eigen budget als de meest kansrijke financieringsbron aangeduid door 77% van de archieven. Dit geldt ook voor de financiering van beheer en beschikbaarstelling (83%). De kansen voor de financiering van zowel digitalisering als beheer en beschikbaarstelling uit projectsubsidies overheid worden laag ingeschat: slechts 11% ziet hier mogelijkheden. Dit percentage is 13% voor projectsubsidies van andere subsidiënten. In verdienmodellen ziet geen enkel bedrijfsarchief iets.

- **Kennis:** Als voornaamste kennisbron wordt DEN gebruikt (36%), gevolgd door het Nationaal Archief (29%) en Beeld en Geluid (21%). De bedrijfsarchieven zien met name lacunes in de kennisvergaring wat betreft outsourcing (42%), rechtenkwesties (36%), Born Digital AV-materiaal (33%) en de selectiecriteria (31%).

- **Wensen en behoeften:** Gevraagd naar prioritering van mogelijke overkoepelende activiteiten geeft 75% of meer het volgende aan: (1) kennisdeling en kennisverspreiding onder erfgoedinstellingen en (2) het creëren van bewustwording van het belang van duurzame opslag en ontsluiting AV-materiaal bij de toeleverende instellingen. 69% prioriteert eveneens rechtenkwesties aanpakken. De andere aandachtsgebieden scoren veel lager.

12.13.3 Omroepen

Niet-geïnventariseerd AV-materiaal:	
Potentieel relevant niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal buiten de instelling	30
Potentieel relevant niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal binnen de instelling	40
Grote productie potentieel relevant Born-Digital AV-materiaal	15
Digitalisering:	
Gemiddelde digitaliseringsgraad	37
Gemiddeld percentage nog te digitaliseren AV-materiaal in de huidige collecties	37
Gemiddeld percentage nog urgent te digitaliseren AV-materiaal in de huidige collecties	22
Percentage instellingen met een eigen digitaliseringstraject	58
Geschat aantal gedigitaliseerde AV-items (bewegend beeld dragers en geluids dragers)	570.000
Geschat aantal te digitaliseren AV-items (bewegend beeld dragers en geluids dragers)	570.000
Geschat aantal urgent te digitaliseren AV-items (bewegend beeld dragers en geluids dragers)	350.000
Acquisitie:	
Aandeel AV-materiaal in collectie (% instellingen met < 5%)	10
Aandeel AV-materiaal in collectie (% instellingen met > 50%)	60
Verwachte stijging in acquisitie/ingest AV-materiaal met meer dan 5% in komend jaar	53
Selectiecriteria adequaat	48
Selectiecriteria inadequaat	33
Rechtenkwesties bij acquisitie/ingest geregeld	40
Rechtenkwesties bij acquisitie/ingest niet geregeld	33
Born Digital:	
Percentage instellingen dat Born Digital materiaal ontvangt en verwerkt	45
Percentage instellingen met acties t.a.v. Born-Digital materiaal eerder in de keten	10
IT infrastructuur:	
Percentage instellingen met eigen en/of gemeenschappelijk digitaal archief voor AV-materiaal	88
Percentage instellingen met eigen en/of gemeenschappelijk digitaal archief in nabije toekomst geschikt voor AV-materiaal	0
Percentage instellingen dat digitaal AV-materiaal verzamelt maar opslag en beheer uitbesteedt	3
Percentage instellingen (momenteel) zonder digitaal archiefoptie voor AV-materiaal	10
Beschikbaarstelling:	
Meer dan de helft van digitaal AV-materiaal beschikbaar voor online verspreiding	58
Minder dan 10% van digitaal AV-materiaal beschikbaar voor online verspreiding	18
Organisatie:	
Geen medewerkers specifiek betrokken bij AV-materiaal	50
Tot 2 FTE medewerkers specifiek betrokken bij AV-materiaal	50
Meer dan 2 FTE specifiek betrokken bij AV-materiaal	0
inzet van vrijwilligers betrokken bij AV-materiaal	58
Financiën:	
Digitalisering afgelopen jaar uitsluitend gefinancierd uit eigen budget	55
Digitalisering afgelopen jaar (mede) gefinancierd uit projectsubsidies	5
Beheer en beschikbaarstelling afgelopen jaar uitsluitend gefinancierd uit eigen budget	65
Beheer en beschikbaarstelling afgelopen jaar (mede) gefinancierd uit projectsubsidies	0
Kansen financiering digitalisering uit eigen budget	51
Kansen financiering digitalisering uit projectsubsidies overheid	14
Kansen financiering digitalisering uit projectsubsidies andere subsidieën	9
Kansen financiering digitalisering uit verdienmodellen gebaseerd op beschikbaarstelling AV	23
Kansen financiering digitalisering uit verdienmodellen gebaseerd op crowdsourcing, sponsoring e.d.	15
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit eigen budget	53
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit projectsubsidies overheid	17
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit projectsubsidies andere subsidieën	20
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit verdienmodellen gebaseerd op beschikbaarstelling AV	17

Tabel 21 - AV-profielen omroepen

In tabel 21 zijn de belangrijkste indicatoren weergegeven voor wat betreft verschillende aspecten van AV-materiaal van de omroepen. Dit AV-profiel van de omroepen laat het volgende zien:

- **Kenmerken van de sector:** Deze sector wordt gekenmerkt door de volgende karakteristieken:
 - Het overgrote deel van de omroepen zijn lokale omroepen: er zijn er 275, waarvoor meer dan 500 betaalde krachten (circa twee per omroep) en 20.000 vrijwilligers werken (zie www.olon.nl). De regionale omroepen, verenigd in ROOS, zijn 13 in getal. Dit zijn professionele organisaties waarbij het merendeel van de medewerkers betaald werkzaam is. Beeld en Geluid zal voor de regionale omroepen het archief worden als gevolg van de aankomende nieuwe mediawet.
 - 60% van de omroepen geeft aan dat het aandeel AV-materiaal in hun collectie meer dan 50% is. Slechts 10% geeft aan dat het aandeel AV-materiaal minder dan 5% beslaat.
 - De kleine omvang van de meestal omroepen weerspiegelt zich ook in de organisatie rond AV-materiaal: 50% geeft aan geen medewerkers te hebben die specifiek betrokken zijn bij AV-materiaal. De andere 50% geeft aan tot twee FTE medewerkers te hebben. Er is geen instelling die meer dan twee FTE specifiek bij AV-materiaal betrokken medewerkers heeft. 58% zet vrijwilligers in.
- **Niet-geïnventariseerd AV-materiaal:**
 - Wat betreft niet-geïnventariseerd analog AV-materiaal geeft 40% van de omroepen aan potentieel relevant materiaal binnen de instelling te hebben en 30% ziet potentieel relevant AV-materiaal buiten de instelling. 15% van de omroepen ziet een grote productie potentieel relevant Born Digital AV-materiaal dat het collectioneren waard zou zijn.
- **Digitalisering:**
 - De gemiddelde digitaliseringsgraad van de collecties van de omroepen is 37%. Hetzelfde percentage dient nog gedigitaliseerd te worden, waarvan 22% urgent. 58% geeft aan een eigen digitaliseringsgraad te hebben.
 - Een zeer globale indicatieve schatting van het aantal gedigitaliseerde AV-items bij de omroepen is 570.000. Een zelfde aantal zou nog gedigitaliseerd moet worden, waarvan 350.000 urgent. Benadrukt moet worden dat het hier om indicaties gehad.
- **Acquisitie:** 53% van de omroepen ziet een stijging van de ingest van AV-materiaal met meer dan 5% in het komende jaar. 58% vindt de huidige selectiecriteria adequaat, 33% niet. 40% regelt de rechtenkwesties bij de ingest, 33% niet.

- **Born Digital AV-materiaal:** 45% ontvangt en verwerkt Born Digital AV-materiaal. 10% heeft afspraken en/of onderneemt initiatieven om eerder in de keten activiteiten te ondernemen ten aanzien van Born Digital materiaal.
- **IT infrastructuur:** 88% geeft aan een eigen en/of gemeenschappelijk digitaal archief voor AV-materiaal te hebben, 3% verzamelt AV-materiaal maar besteedt de opslag en het beheer ervan uit, terwijl 10% van de omroepen aangeeft momenteel geen digitale archiefoptie voor AV-materiaal te hebben.
- **Rechtenkwesties rond online beschikbaarstelling:** Bij 58% van de omroepen is meer dan de helft van het digitale AV-materiaal beschikbaar voor online verspreiding wat betreft de rechtenkwesties. Bij 18% is dat minder dan 10%.
- **Financiën:**
 - **2015:** De voornaamste financieringsbron voor digitalisering was in het afgelopen jaar het eigen budget (50%). 5% geeft aan dat er digitalisering plaats vond met behulp van projectsubsidies. Voor wat betreft het beheer en de beschikbaarstelling in het afgelopen jaar gebruikte 65% van de omroepen het eigen budget. Er zijn geen projectsubsidies gemeld.
 - **Nabije toekomst:** Voor digitalisering in de nabije toekomst wordt het eigen budget als de meest kansrijke financieringsbron aangeduid door 51% van de omroepen. Dit geldt ook voor de financiering van beheer en beschikbaarstelling (53%). De kansen voor de financiering van zowel digitalisering als beheer en beschikbaarstelling uit projectsubsidies overheid worden laag ingeschat: slechts 14% respectievelijk 17% ziet hier mogelijkheden. Deze percentages zijn respectievelijk 9% en 20% voor projectsubsidies van andere subsidiënten. Verdienmodellen scoren hoger bij omroepen: voor digitalisering respectievelijk beheer en beschikbaarstelling worden verdienen modellen gebaseerd op de beschikbaarstelling van AV-materiaal door 23% respectievelijk 17% als kansrijk geacht. 15% ziet ook kansen voor verdienen modellen voor digitalisering gebaseerd op crowd sourcing en/of sponsoring.
- **Kennis:** Slechts lage percentages van de omroepen geven aan gebruik te maken van de in de enquête genoemde serie kennis-en informatiebronnen: 18% geeft aan gebruik te maken van Beeld en Geluid, de overige kennis-informatiebronnen scoren 5% of lager.
- **Wensen en behoeften:** Gevraagd naar prioritering van mogelijke overkoepelende activiteiten geeft meer dan 60% van de omroepen het volgende aan: (1) rechtenkwesties en (2) faciliteren van digitalisering van AV-materiaal. De overige mogelijke acties scoren beneden de 50%.

12.13.4 Instellingen uit de museumsector

Overzichtstabel indicatoren per sector	
Niet-geïnterpreteerd AV-materiaal:	
Potentieel relevant niet-geïnterpreteerd analoog AV-materiaal buiten de instelling	14
Potentieel relevant niet-geïnterpreteerd analoog AV-materiaal binnen de instelling	14
Grote productie potentieel relevant Born-Digital AV-materiaal	43
Digitalisering:	
Gemiddelde digitaliseringsgraad	43
Gemiddeld percentage nog te digitaliseren AV-materiaal in de huidige collecties	14
Gemiddeld percentage nog urgent te digitaliseren AV-materiaal in de huidige collecties	8
Percentage instellingen met een eigen digitaliseringstraject	29
Geschat aantal gedigitaliseerde AV-items (bewegend beeld dragers en geluids dragers)	130.000
Geschat aantal te digitaliseren AV-items (bewegend beeld dragers en geluids dragers)	50.000
Geschat aantal urgent te digitaliseren AV-items (bewegend beeld dragers en geluids dragers)	25.000
Acquisitie:	
Aandeel AV-materiaal in collectie (% instellingen met < 5%)	62
Aandeel AV-materiaal in collectie (% instellingen met > 50%)	14
Verwachte stijging in acquisitie/ingest AV-materiaal met meer dan 5% in komend jaar	33
Selectiecriteria adequaat	67
Selectiecriteria inadequaat	19
Rechtenkwesties bij acquisitie/ingest geregeld	52
Rechtenkwesties bij acquisitie/ingest niet geregeld	14
Born Digital:	
Percentage instellingen dat Born Digital materiaal ontvangt en verwerkt	86
Percentage instellingen met acties t.a.v. Born-Digital materiaal eerder in de keten	29
IT infrastructuur:	
Percentage instellingen met eigen en/of gemeenschappelijk digitaal archief voor AV-materiaal	62
Percentage instellingen met eigen en/of gemeenschappelijk digitaal archief in nabije toekomst geschikt voor AV-materiaal	10
Percentage instellingen dat digitaal AV-materiaal verzamelt maar opslag en beheer uitbesteedt	14
Percentage instellingen (momenteel) zonder digitaal archiefoptie voor AV-materiaal	14
Beschikbaarstelling:	
Meer dan de helft van digitaal AV-materiaal beschikbaar voor online verspreiding	29
Minder dan 10% van digitaal AV-materiaal beschikbaar voor online verspreiding	33
Organisatie:	
Geen medewerkers specifiek betrokken bij AV-materiaal	19
Tot 2 FTE medewerkers specifiek betrokken bij AV-materiaal	67
Meer dan 2 FTE specifiek betrokken bij AV-materiaal	14
inzet van vrijwilligers betrokken bij AV-materiaal	38
Financiën:	
Digitalisering afgelopen jaar uitsluitend gefinancierd uit eigen budget	48
Digitalisering afgelopen jaar (mede) gefinancierd uit projectsubsidies	14
Beheer en beschikbaarstelling afgelopen jaar uitsluitend gefinancierd uit eigen budget	76
Beheer en beschikbaarstelling afgelopen jaar (mede) gefinancierd uit projectsubsidies	10
Kansen financiering digitalisering uit eigen budget	60
Kansen financiering digitalisering uit projectsubsidies overheid	24
Kansen financiering digitalisering uit projectsubsidies andere subsidieën	30
Kansen financiering digitalisering uit verdienmodellen gebaseerd op beschikbaarstelling AV	5
Kansen financiering digitalisering uit verdienmodellen gebaseerd op crowdsourcing, sponsoring e.d.	5
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit eigen budget	72
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit projectsubsidies overheid	24
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit projectsubsidies andere subsidieën	32
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit verdienmodellen gebaseerd op beschikbaarstelling AV	11

Tabel 22 - AV-profiel instellingen uit de museumsector

In tabel 22 zijn de belangrijkste indicatoren weergegeven voor wat betreft verschillende aspecten van AV-materiaal van de grotere instellingen uit de museumsector. Dit AV-profiel van de instellingen uit de museumsector laat het volgende zien:

- **Kenmerken van de sector:** Deze sector wordt gekenmerkt door de volgende karakteristieken:
 - Bij een meerderheid (62%) is het aandeel AV-materiaal in de collectie kleiner dan 5%. Bij 14% is het aandeel AV-materiaal daarentegen groter dan 50%.
 - Bij de overgrote meerderheid (67%) zijn er tot twee FTE medewerkers specifiek betrokken bij AV-materiaal. Bij 14% zijn dit meer dan twee FTE. 19% heeft géén medewerkers die specifiek betrokken zijn bij AV-materiaal. 38% zet vrijwilligers in bij werkzaamheden rond AV-materiaal.
- **Niet-geïnventariseerd AV-materiaal:**
 - Niet-geïnventariseerd analoog AV-materiaal buiten of binnen de instelling dat mogelijk relevant is voor de collectie wordt slechts door 14% van de instellingen aangegeven als zijnde van belang. Problematiek rond Born Digital AV-materiaal speelt daarentegen wel bij een bredere groep: 43% geeft aan dat er een grote productie potentieel relevant Born Digital AV-materiaal plaatsvindt dat het collectioneren waard is.
- **Digitalisering:** De gemiddelde digitaliseringsgraad van de collecties van de instellingen uit de museumsector is 43%. Het gemiddeld percentage nog te digitaliseren AV-materiaal is 14%, urgent te digitaliseren AV-materiaal is 8%. Op basis van de gegevens van de TrendMonitor kan een voorzichtige schatting gemaakt worden van de totale aantal onder de grotere instellingen in de museumsector: het gaat om circa 130.000 gedigitaliseerde AV-items, terwijl er nog zeker 50.000 te digitaliseren is (waarvan urgent 25.000). 29% van de instellingen heeft een eigen digitaliseringsstraat die ook geschikt is voor bepaalde typen AV-materiaal.
- **Acquisitie:** 33% van de instellingen uit de museumsector verwacht een stijging met meer dan 5% van het aandeel AV-materiaal in de acquisitie stromen van volgend jaar. 67% acht de huidige selectiecriteria adequaat, 19% niet. Tenslotte regelt 52% (inmiddels) de rechtenkwesities bij de acquisitie/ingest, maar 14% niet.
- **Born Digital AV-materiaal:** 86% ontvangt en verwerkt Born Digital AV-materiaal. 29% heeft afspraken en/of onderneemt initiatieven om eerder in de keten activiteiten te ondernemen ten aanzien van Born Digital materiaal.
- **IT infrastructuur:** 62% geeft aan een eigen en/of gemeenschappelijk digitaal archief voor AV-materiaal te hebben, 10% geeft aan dat het digitale archief in de nabije toekomst geschikt gemaakt zal worden voor AV-materiaal. 14% verzameld AV-materiaal maar besteedt de opslag en het beheer ervan uit. 14% van de instellingen heeft momenteel geen digitale archiefoplossing voor AV-materiaal.

- **Rechtenkwesties rond online beschikbaarstelling:** Bij 29% van de instellingen uit de museumsector is meer dan de helft van het digitale AV-materiaal beschikbaar voor online verspreiding wat betreft de rechtenkwesties. Bij 33% is minder dan 10% van het digitale AV-materiaal beschikbaar hiervoor.
- **Financiën:**
 - **2015:** De voornaamste financieringsbron voor digitalisering in het afgelopen jaar was het eigen budget (48%). Bij 14% van de instellingen werd de digitalisering mede gefinancierd uit projectsubsidies. Voor wat betreft het beheer en de beschikbaarstelling in het afgelopen jaar is deze verhouding 76% en 10%.
 - **Nabije toekomst:** Voor digitalisering in de nabije toekomst wordt het eigen budget als de meest kansrijke financieringsbron aangeduid door 60 van de instellingen uit de museumsector. Dit geldt ook voor de financiering van beheer en beschikbaarstelling (72%). Projectsubsidies van overheidswege wordt door 24% als kansrijk aangeduid voor beide doeleinden, 30% respectievelijk 32% ziet kansen voor projectsubsidies van andere subsidiënten voor digitalisering respectievelijk beheer/beschikbaarstelling. Verdienmodellen scoren beduidend minder: 5% ziet kansen voor verdienen modellen voor digitalisering gebaseerd op de beschikbaarstelling van AV-materiaal. Voor beheer en beschikbaarstelling is dit 11%. Verdienmodellen voor digitalisering gebaseerd op crowdsourcing en/of sponsoring wordt door 5% als een kansrijke optie gezien.
- **Kennis:** Als voornaamste kennisbron gebruikt deze sector DEN (86%), de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (57%) en Beeld en Geluid (48%). De instellingen uit de museumsector zien nauwelijks lacunes in hun kennisbehoefte gezien de lage percentages. Kleine minderheden zien belangrijkste lacunes op het gebied van rechten AV-materiaal (20%) en wat betreft outsourcingmogelijkheden (20%).
- **Wensen en behoeften:** Gevraagd naar prioritering van mogelijke overkoepelende activiteiten geeft 70% of meer het volgende aan: (1) het creëren van bewustwording van het belang van duurzame opslag en ontsluiting AV-materiaal bij de toeleverende instellingen, (2) kennisdeling en kennisverspreiding onder erfgoedinstellingen en (3) het faciliteren van digitalisering AV-materiaal.

12.13.5 Overige instellingen

Niet-geinventariseerd AV-materiaal:	
Potentieel relevant niet-geinventariseerd analoog AV-materiaal buiten de instelling	39
Potentieel relevant niet-geinventariseerd analoog AV-materiaal binnen de instelling	38
Grote productie potentieel relevant Born-Digital AV-materiaal	39
Digitalisering:	
Gemiddelde digitaliseringsgraad	34
Gemiddeld percentage nog te digitaliseren AV-materiaal in de huidige collecties	20
Gemiddeld percentage nog urgent te digitaliseren AV-materiaal in de huidige collecties	15
Percentage instellingen met een eigen digitaliseringstraject	54
Geschat aantal gedigitaliseerde AV-items (bewegend beeld dragers en geluids dragers)	nvt
Geschat aantal te digitaliseren AV-items (bewegend beeld dragers en geluids dragers)	nvt
Geschat aantal urgent te digitaliseren AV-items (bewegend beeld dragers en geluids dragers)	nvt
Acquisitie:	
Aandeel AV-materiaal in collectie (% instellingen met < 5%)	46
Aandeel AV-materiaal in collectie (% instellingen met > 50%)	15
Verwachte stijging in acquisitie/ingest AV-materiaal met meer dan 5% in komend jaar	8
Selectiecriteria adequaat	62
Selectiecriteria inadequaat	31
Rechtenkwesties bij acquisitie/ingest geregeld	54
Rechtenkwesties bij acquisitie/ingest niet geregeld	23
Born Digital:	
Percentage instellingen dat Born Digital materiaal ontvangt en verwerkt	54
Percentage instellingen met acties t.a.v. Born-Digital materiaal eerder in de keten	0
IT infrastructuur:	
Percentage instellingen met eigen en/of gemeenschappelijk digitaal archief voor AV-materiaal	62
Percentage instellingen met eigen en/of gemeenschappelijk digitaal archief in nabije toekomst geschikt voor AV-materiaal	8
Percentage instellingen dat digitaal AV-materiaal verzamelt maar opslag en beheer uitbesteedt	8
Percentage instellingen (momenteel) zonder digitaal archiefoptie voor AV-materiaal	23
Beschikbaarstelling:	
Meer dan de helft van digitaal AV-materiaal beschikbaar voor online verspreiding	23
Minder dan 10% van digitaal AV-materiaal beschikbaar voor online verspreiding	15
Organisatie:	
Geen medewerkers specifiek betrokken bij AV-materiaal	8
Tot 2 FTE medewerkers specifiek betrokken bij AV-materiaal	92
Meer dan 2 FTE specifiek betrokken bij AV-materiaal	0
inzet van vrijwilligers betrokken bij AV-materiaal	46
Financiën:	
Digitalisering afgelopen jaar uitsluitend gefinancierd uit eigen budget	39
Digitalisering afgelopen jaar (mede) gefinancierd uit projectsubsidies	31
Beheer en beschikbaarstelling afgelopen jaar uitsluitend gefinancierd uit eigen budget	62
Beheer en beschikbaarstelling afgelopen jaar (mede) gefinancierd uit projectsubsidies	15
Kansen financiering digitalisering uit eigen budget	46
Kansen financiering digitalisering uit projectsubsidies overheid	15
Kansen financiering digitalisering uit projectsubsidies andere subsidienten	39
Kansen financiering digitalisering uit verdienmodellen gebaseerd op beschikbaarstelling AV	0
Kansen financiering digitalisering uit verdienmodellen gebaseerd op crowdsourcing, sponsoring e.d.	8
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit eigen budget	50
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit projectsubsidies overheid	25
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit projectsubsidies andere subsidienten	62
Kansen financiering beheer en beschikbaarstelling uit verdienmodellen gebaseerd op beschikbaarstelling AV	0

Tabel 23 – AV-profiel overige instellingen

- **Kenmerken van de sector:** De categorie overige instellingen is een verzamelcategorie en omvat universitaire documentatiecentra, universiteitsbibliotheken, particuliere archieven en (collectionering) onderzoeksinstituten. Het is de bedoeling om in de volgende TrendMonitor het adressenbestand uit te breiden om daarmee grotere groepen duidelijk af te bakenen en meer type instellingen te identificeren.. Niettemin biedt de huidige verzamelcategorie interessante informatie over AV-materiaal en is deze daarom opgenomen in het rapport. 46% van de instelling in deze categorie heeft minder dan 5% AV-materiaal in de collectie, 15% heeft daarentegen meer dan 50% AV-materiaal in de collectie.
- **Niet-geïnventariseerd AV-materiaal:**
 - 38% tot 39% van de instellingen binnen deze categorie ziet potentieel relevant niet-geïnventariseerd analog AV-materiaal binnen en buiten de muren van de eigen instelling dat mogelijk het collectioneren waard is. Eenzelfde percentage ziet een grote productie potentieel relevant Born Digital AV-materiaal.
- **Digitalisering:** De gemiddelde digitaliseringsgraad van de collecties van deze categorie-archieven is 34%. Het gemiddeld percentage nog te digitaliseren AV-materiaal in de huidige collecties is 20%: 15% wordt als urgent aangeduid. 54% heeft een eigen digitaliseringsstraat.
- **Acquisitie:** Slechts 8% van deze instellingen verwacht een stijging in het komende jaar wat betreft de acquisitie/ingest van AV-materiaal met meer dan 5%. 62% vindt de huidige selectiecriteria adequaat, 31% niet. De rechtenkwesties wordt bij de acquisitie/ingest geregeld door 54%, terwijl 23% dit niet regelt.
- **Born Digital AV-materiaal:** 54% van de bedrijfsarchieven ontvangt en verwerkt Born Digital materiaal.
- **IT infrastructuur:** 62% geeft aan een eigen en/of gemeenschappelijk digitaal archief voor AV-materiaal te hebben, 8% geeft aan dat het digitale archief in de nabije toekomst geschikt gemaakt zal worden voor AV-materiaal. 8% verzameld AV-materiaal maar besteedt de opslag en beheer ervan uit. 23% van de instellingen heeft momenteel geen digitale archiefoplossing voor AV-materiaal.
- **Rechtenkwesties rond online beschikbaarstelling:** Bij 23% is meer dan de helft van het digitale AV-materiaal beschikbaar voor online verspreiding wat betreft de rechtenkwesties. Bij 15% is minder dan 10% van het digitale AV-materiaal hiervoor beschikbaar.

- **Financiën:**

- **2015:** De digitalisering in het afgelopen jaar werd door 39% uitsluitend gefinancierd uit het eigen budget, door 31% mede uit projectsubsidies. Voor beheer en beschikbaarstelling zijn deze percentages respectievelijk 62% en 15%.
- **Nabije toekomst:** Voor digitalisering in de nabije toekomst wordt het eigen budget als de meest kansrijke financieringsbron aangeduid door 46%. Dit geldt ook voor de financiering van beheer en beschikbaarstelling (50%). De kansen voor de financiering van zowel digitalisering als beheer en beschikbaarstelling uit projectsubsidies overheid worden niet erg hoog ingeschat: 15% respectievelijk 25% zien hier kansen voor respectievelijk digitalisering en beheer/beschikbaarstelling. Projectsubsidies van andere subsidiënten scoort hoger: 39% ziet hier kansen wat betreft digitalisering en 62% ziet hier kansen wat betreft beheer en beschikbaarstelling. Verdienmodellen gebaseerd op beschikbaarstelling van AV-materiaal wordt door geen enkele instelling uit deze categorie als een mogelijkheid gezien. 8% ziet mogelijkheden in het verdienmodel gebaseerd op crowdsourcing en/of sponsoring.

- **Kennis:** Als voornaamste kennisbron worden DEN en de Koninklijke Bibliotheek gebruikt (beiden 62%). 50% ziet lacunes in de kennisvergaring wat betreft Born Digital AV-materiaal.

- **Wensen en behoeften:** Gevraagd naar prioritering van mogelijke overkoepelende activiteiten geeft 75% of meer het volgende aan: (1) rechtenkwesties (2) faciliteren van digitalisering AV-materiaal en (3) het coördineren van het digitaliseren van AV-materiaal.